

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

**na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa
Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie**

dokonanej w dniach 27 – 29 maja 2014 r.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Bożena Obmińska-Mrukowicz - członek PKA

członkowie:

prof. dr hab. Jacek Bielecki – ekspert merytoryczny PKA,

prof. dr hab. Grażyna Jaworska – ekspert merytoryczny, członek PKA,

prof. dr hab. Stanisław Kondracki – ekspert ds. jakości PKA

mgr Piotr Piasecki – przedstawiciel pracodawców, ekspert PKA

mgr Grzegorz Kołodziej – ekspert ds. formalno-prawnych PKA

mgr Krzysztof Budka – przedstawiciel doktorantów, ekspert PKA

Adam Subotkowski – przedstawiciel Parlamentu Studentów RP, ekspert PKA

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Wizytacja zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie w związku z oceną instytucjonalną działalności Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Spełnienie wymogów określonych w § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie warunków oceny programowej i oceny instytucjonalnej nastąpiło m.in. w wyniku otrzymania pozytywnych ocen jakości kształcenia na kierunkach: „towaroznawstwo” Uchwałą Prezydium PKA Nr 62/2008 z dnia 14 lutego 2008 r., „rybactwo” Uchwałą Prezydium PKA Nr 844/2009 z dnia 17 września 2009 r., „technologia żywności i żywienie człowieka” Uchwałą Prezydium PKA Nr 492/2010 z dnia 27 maja 2010 r.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez władze Uczelni oraz raportami z dotychczas ocenionych kierunków studiów prowadzonych na Wydziale. Podczas spotkania Zespołu wizytującego dokonano

ostatecznej weryfikacji harmonogramu przebiegu wizytacji oraz przydziału zadań poszczególnych ekspertów. Zespół podzielił się także wstępnie dostrzeżonymi uwagami.

Wizytacja w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, podczas którego ze strony Zespołu przedstawiono cel wizyty, charakterystykę oceny instytucjonalnej, zakres spraw będących przedmiotem oceny poszczególnych członków Zespołu oraz ich rolę w dokonywanej ocenie. Dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem.

W trakcie wizytacji Zespół odbył spotkania z interesariuszami wewnętrznymi: studentami, doktorantami, pracownikami naukowo-dydaktycznymi Wydziału, w tym z administracją oraz interesariuszami zewnętrznymi: pracodawcami będącymi przedstawicielami rynku pracy. W trakcie pobytu odbyło się także spotkanie z Kierownikiem studiów doktoranckich oraz osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, a także indywidualne spotkania z Dziekanem, Prodziekanami, osobami odpowiedzialnymi za prowadzenie kierunków studiów, za badania naukowe, praktyki, przedstawicielem Samorządu Studentów, Doktorantów. Przeprowadzono także wizytację bazy dydaktycznej i socjalnej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Ekspersi Zespołu Oceniającego wielokrotnie wymieniali swoje uwagi dotyczące pozyskanych informacji, pozostały czas wykorzystywano na pracę własną członków Zespołu. Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań przydzielonych zadań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodnicząca Zespołu poinformowała władze Uczelni oraz Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

1. Strategia określona przez jednostkę

1.1) Strategia rozwoju jednostki jest zbieżna z misją i strategią uczelni oraz uwzględnia politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia,

Misja i strategia Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie na lata 2011-2020 została przyjęta i zatwierdzona przez Senat w dniu 27 czerwca 2011 r. Natomiast Strategię Rozwoju Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa na lata 2010-2020 zaktualizowano i przyjęto Uchwałą nr 71/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.

Zgodnie z podanym wyżej dokumentem celem opracowanej strategii jest *„zaproprowanie procesów reorganizacji wybranych obszarów działalności Wydziału Nauk o Żywności i*

Rybackwa, w kontekście ewolucji współczesnej nauki, metod kształtowania i rozwoju społeczno-gospodarczego województwa Zachodniopomorskiego, Polski i świata.”

Porównując wspomniany zapis ze strategią i misją ZUT w Szczecinie ukierunkowaną na zdiagnozowanie obecnego stanu Uczelni i na tej podstawie zidentyfikowanie obszarów problemowych, pozwalających na wyznaczenie wizji i kierunków jej rozwoju należy stwierdzić, że zaktualizowana strategia rozwoju Wydziału Nauk o Żywności i Rybackwa jest całkowicie zgodna ze strategią rozwoju Uczelni.

W celu realizacji swojej misji Wydział, podobnie jak Uczelnia, wyznaczył ogólne założenia do opracowanej strategii rozwoju. ***„Fundamentalne znaczenie dla opracowania rozwoju Wydziału Nauk o Żywności i Rybackwa, ma misja Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, która została określona poprzez wskazanie zadań dla Uczelni w Statucie Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie z dnia 24.10.2011 roku”*** W ujęciu szczegółowym określono również priorytety w Strategii Rozwoju Wydziału Nauk o Żywności i Rybackwa, które obejmują działania w czterech obszarach: 1) kształcenia; 2) nauki; 3) kadra naukowo-badawcza, infrastruktura oraz zarządzanie Wydziałem oraz 4) promocji. Przed wyznaczeniem kierunków działania w zakresie osiągania celów strategicznych Wydział dokonał kompetentnej analizy barier i czynników rozwojowych za pomocą analizy SWOT. Zidentyfikowanie mocnych i słabych stron Wydziału oraz ocena szans i zagrożeń dla jego rozwoju pozwoliły na wytyczenie sześciu głównych kierunkowych celów strategicznych Wydziału. Analizując kierunki rozwoju, najogólniej rzecz ujmując, działania Wydziału skupiają się na kultywowaniu tradycji i specyfiki kształcenia oraz prowadzeniu badań naukowych na kierunkach w dyscyplinach, do których Wydział posiada pełne prawa akademickie. Działając w tym kierunku Wydział zamierza także prowadzić spójną politykę kadrową, mającą przede wszystkim na celu wspieranie rozwoju młodej kadry naukowo-dydaktycznej, rozwijać infrastrukturę i sposób zarządzania. Wymienionym celom Wydział zamierza podporządkować politykę finansową Wydziału i działania promocyjne, o sukcesie których w dużej mierze będzie decydowała jakość kształcenia. Mając na uwadze szeroki zakres tematyczny strategii rozwoju, jej główne cele będą realizowane poprzez wyznaczone cele szczegółowe, którym zostały przyporządkowane odpowiednie działania. Na podstawie szczegółowej analizy wskaźników weryfikacji prezentowanych założeń Wydział będzie okresowo ustalał poziom i sposób realizacji każdego z celów strategicznych z wyróżnionymi celami szczegółowymi. Do powyższych działań Wydział służy opracowana matryca logiczna rozwoju. Wydział

opracował harmonogram realizacji na najbliższe 24 miesiące wyznaczonych celów strategicznych. W powyższym dokumencie dla każdego z zaproponowanych działań dla poszczególnych głównych i szczegółowych celów strategicznych wyznaczono osobę/grupę odpowiedzialną za realizację, a także graniczny termin wykonania.

Wydział przyjął, że realizacja opracowanej strategii rozwoju powinna być elastyczna i dostosowana stopniowo do zachodzących procesów w systemie szkolnictwa wyższego oraz otoczenia gospodarczego. Władze i pracownicy Wydziału mają świadomość, że proces implementacji tego dokumentu z pewnością wyłoni nowe sytuacje i rozwiązania. W tym celu powołany zostanie przez Dziekana Wydziału zespół, który będzie na bieżąco monitorował zakres i stopień realizacji przyjętego harmonogramu oraz będzie dbał o ciągłe doskonalenie działań w określonych obszarach strategicznych, które realizowane będą przez powołane zespoły robocze. Docelowo strategia będzie aktualizowana co cztery lata w celu zapewnienia wysokiej jakości i spójności planowanych działań z wytycznymi władz centralnych ZUT oraz dokumentami strategicznymi MNiSzW. Powyższy proces dodatkowo będzie gwarantował utrzymanie wysokiej jakości sfery badawczej i edukacyjnej Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa ZUT w Szczecinie.

Zaktualizowania Strategia Rozwoju WNoŻiR w zakresie priorytetów rozwoju Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa, w szczególności uznaje: **(1. w obszarze kształcenia)** (a) ciągłe podnoszenie poziomu kształcenia oraz udoskonalanie nowoczesnego systemu kształcenia, otwartego na nowe techniki nauczania, dostosowanego do potencjalnych potrzeb rynku pracy, **(2. w obszarze nauki)** (b) dalszy rozwój efektywnej i bliskiej współpracy Wydziału z otoczeniem gospodarczym poprzez realizację prac badawczo-wdrożeniowych ukierunkowanych na potrzeby partnerów gospodarczych. Ustalone w tym zakresie priorytety znajdują odzwierciedlenie w obszarach strategicznych: 1. Rozwój kształcenia – Programy studiów i zdefiniowane dla nich efekty kształcenia powinny uwzględniać potrzeby kadrowe gospodarki. Dlatego dla podniesienia jakości kształcenia niezbędne jest rozwijanie współpracy z innymi podmiotami z otoczenia Wydziału, tzw. interesariuszami zewnętrznymi, w tym szeroko rozumianym biznesem, władzami samorządowymi, między innym również w celu utworzenia bazy praktycznego szkolenia studentów; 2. Rozwój nauki – Badania powinny być prowadzone przede wszystkim w obszarach związanych z profilem Wydziału, gdzie mechanizm określający priorytetowe kierunki badań musi być ukierunkowany i połączony zwrotnie z wymaganiami otoczenia gospodarczego i społecznego.

Wymienione wyżej obszary strategiczne wpisują się cel strategiczny Uczelni – **(1) Integracja Uczelni na każdym szczeblu, a w szczególności (1.1) Konsolidacja potencjału naukowego Uczelni oraz (1.2) Kształcenie z wykorzystaniem całego potencjału ZUT.**

Oceniając długofalowy plan rozwoju ocenianego Wydziału, należy stwierdzić, że jest on spójny z celami Uczelni i jest wynikiem przemyślanej koncepcji rozwoju na najbliższe lata.

1.2) jednostka opracowała koncepcję kształcenia obejmującą studia I i II stopnia, studia doktoranckie i podyplomowe, zwane dalej „studiami”, spójną z jej celami strategicznymi,

Na Wydziale Nauk o Żywności ZUT w Szczecinie wypracowana została spójna koncepcja kształcenia na wszystkich rodzajach (stacjonarne, niestacjonarne) i poziomach studiów (pierwszego, drugiego, trzeciego stopnia, studia podyplomowe), dobrze wpisana w realizowaną tematykę badawczą i zgodna z głównymi celami strategicznymi Jednostki. Prowadzone na Wydziale kierunki kształcenia studentów – „rybactwo”, „technologia żywności i żywienie człowieka”, „towaroznawstwo”, „mikrobiologia stosowana”, „eksploatacja mórz i oceanów” jak też studia doktoranckie w dyscyplinach „rybactwo” i „technologia żywności i żywienie” wpisują się zarówno w misję Uczelni jak i strategię Wydziału. Studia podyplomowe „Żywienie człowieka – promocja zdrowia” są ściśle powiązane z prowadzonym kierunkiem studiów I i II stopnia „technologia żywności i żywienie człowieka” i są odpowiedzią na bieżące zapotrzebowanie związane z promocją racjonalnego żywienia. Koncepcja kształcenia na ocenianym Wydziale jest więc ściśle związana z prowadzoną działalnością naukowo-badawczą i wynika ze strategicznych celów Wydziału obejmujących m.in. dostosowanie kierunków i programów kształcenia do zapotrzebowania nowoczesnej gospodarki i rynku pracy. Należy także podkreślić, że obecna realizowana koncepcja kształcenia wynika z długoletniej tradycji Wydziału. historycznie opartej na rybactwie. Dzięki sukcesywnemu rozwojowi badań związanych z rybołówstwem takich jak przetwórstwo surowca rybnego i mięsnego, badania dotyczące jakości i czynników wpływających na tą jakość, w tym głównie mikrobiologicznych jednostka stopniowo otwierała się na inne dyscypliny, takie jak technologia żywności i żywienia, towaroznawstwo oraz mikrobiologia. Obecnie, dzięki prowadzeniu kształcenia i badań na płaszczyźnie wymienionych dyscyplin z racji bardzo małej popularności wśród studentów kierunku rybactwa pozwoliło to Wydziałowi na przetrwanie na rynku edukacyjnym oraz na działania związane z zachowaniem uprawnień akademickich w dyscyplinie rybactwo. Warto

podkreślić, że Wydział jest jednym z dwóch w Polsce mających pełne uprawnienia w tej dyscyplinie.

1.3) jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia,

Cele i działania strategiczne Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa przyporządkowane są tradycjom i podstawowym wartościom uniwersyteckim i uwzględniają znaczenie jakości kształcenia na rynku edukacyjnym. Permanentne podnoszenie jakości kształcenia oraz wykonywanych badań jak również dostosowywanie kształcenia i badań do zmieniających się uwarunkowań społecznych i gospodarczych stały się podstawowym instrumentem rozwoju Wydziału co zostało również określone w jego strategii. Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa swą rolę na rynku edukacyjnym stara się budować i unowocześniać poprzez: 1) rozwój wielostopniowego kształcenia oraz elastyczność planów programów studiów 2) poszerzenie oferty edukacyjnej w zakresie kierunków i specjalności oraz form kształcenia, Pozycję Wydziału na rynku edukacyjnym w sposób istotny wzmacnia również współpraca z instytucjami gospodarczymi i samorządowymi Regionu w zakresie zapewnienia wysoko wykwalifikowanej kadry, doksztalcania pracowników, wspólnie realizowanych projektów badawczych, realizacji badań dla gospodarki co ułatwia transfer technologii oraz opracowywanie projektów na bezpośrednie zapotrzebowanie gospodarki. Działania te mają ugruntować opinię o Uczelni i Wydziale jako dobrym miejscu na zdobycie dyplomu i pożądaných kwalifikacji. Obecnie oferta dydaktyczna wszystkich pięciu kierunków studiów prowadzonych na Wydziale została dostosowana do Krajowych Ram Kwalifikacji. Kształcenie doktorantów na prowadzonych przez Wydział studiach doktoranckich odbywa się z uwzględnieniem potrzeb kadrowych własnych, a także innych instytucji naukowych i administracji publicznej. Kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału jak również słuchacze studiów doktoranckich mają możliwość wykonywania badań nowoczesnymi metodami w dobrze wyposażonych laboratoriach. Na Wydziale w sposób sukcesywny wprowadzane są procedury zapewniające doskonalenie wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Na podstawie prześledzenia historii rozwoju ocenianego Wydziału można stwierdzić, że jednostka stale się rozwija, permanentnie podnosi jakość kształcenia oraz wykonywanych badań, dostosowując kierunki kształcenia i badań do zmieniających się uwarunkowań społecznych i gospodarczych.

1.4) wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej jednostki oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

W kształtowanie oferty edukacyjnej oraz budowanie wysokiej kultury jakości kształcenia w sposób nierównomierny angażowani są zarówno interesariusze wewnętrzni jak i zewnętrzni. W odniesieniu do studentów jak i doktorantów należy zaznaczyć, że uczestniczą oni w pracach kilku Komisji Wydziałowych oraz ich przedstawiciele są członkami Rady Wydziału. W ramach polityki jakości Wydział deklaruje otwartość na oczekiwania studentów oraz rynku pracy i współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Oceniając działania podejmowane przez Wydział w zakresie roli interesariuszy zewnętrznych w formułowaniu i realizacji strategii jednostki oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia można uznać, że jest on znaczny.

Strategia rozwoju Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego na lata 2011-2020 opracowana została przez Komisję powołaną Zarządzeniem nr 50 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 18 lutego 2009 r. W skład Komisji wszedł przedstawiciel Regionalnego Centrum Innowacji i Transferu Technologii (RCiTT). RCiTT działa w ramach ZUT w Szczecinie i prowadzi działalność doradczą i szkoleniową dla firm, naukowców i absolwentów uczelni w zakresie transferu technologii, finansowania badań i rozwoju oraz wsparcia przedsiębiorczości akademickiej. Ponadto kontaktuje i koordynuje współpracę pomiędzy sferą biznesu a nauką oraz animuje rozwój klastrów przemysłowych. Zarządzeniem nr 99 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 27 listopada 2012 r. Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości został włączony do struktury RCiTT.

Przyjęta Uchwałą nr 71/2013 Rady Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa (WNoŻiR) Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie w dniu 26 czerwca 2013 r. zaktualizowana Strategia Rozwoju Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa na lata 2010-2020, została opracowana przez Zespół powołany Zarządzeniem Dziekana WNoŻiR z dnia 16 listopada 2012 r. Przewodniczący Zespołu do spraw aktualizacji Strategii Rozwoju WNoŻiR, współpracuje z Zachodniopomorskim Klastrem Chemicznym „Zielona Chemia”. , W ramach w/w klastra działa Platforma Opakowania, gdzie głównym udziałowcem jest Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Opakowań należące do struktury WNoŻiR.

Należy zaznaczyć również nieformalne zaangażowanie i udział interesariuszy zewnętrznych w opracowanie strategii i kształtowanie oferty edukacyjnej Wydziału. Wyrazem tego były

wypowiedzi przedstawicieli Polskiego Związku Wędkarskiego w Szczecinie, Okręgowego Inspektoratu Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie oraz Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie.

Tabela nr 1 Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Forma kształcenia	Liczba studentów			Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	Uczelni	jednostki		uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
		I. st.	II st. ³				
Studia stacjonarne	10003	509	99	430	58	418	27
Studia niestacjonarne	2209	43	72	26	3		
RAZEM:	12212	552	171	456	62		

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1 Cele strategiczne Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie wykazują spójność z misją i strategią Uczelni poprzez uwzględnianie kwestii wpływających na wysoką jakość kształcenia na wszystkich poziomach i rodzajach studiów, prowadzenie prac naukowo-badawczych silnie powiązanych z jednostkami gospodarki narodowej i samorządu terytorialnego oraz dostosowywanie oferty edukacyjnej do zmieniającego się zapotrzebowania na rynku pracy. Do jakości kształcenia i konieczności doskonalenia procesów dydaktycznych przywiązuje się bardzo dużą rolę zarówno w opracowanych dokumentach strategicznych, jak i w bieżącym funkcjonowaniu Wydziału.

1.2 Wydział prowadzi pięć kierunków studiów (rybactwo, technologia żywności i żywienie człowieka, towaroznawstwo, mikrobiologia stosowana, eksploatacja mórz i oceanów), studia doktoranckie w dyscyplinach „rybactwo” i „technologia żywności i

żywnienie' oraz jedne studia podyplomowe. Programy kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów, jak i studiach podyplomowych oraz studiach doktoranckich, a także szeroki zakres tematyki badawczej wynikają ze strategicznych celów Wydziału. Wykreowana koncepcja kształcenia na wszystkich kierunkach i rodzajach studiów wykazuje spójność z działalnością naukowo-badawczą jednostki.

1.3. Wizytowana jednostka w pełni identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym w kraju. Kształci absolwentów o wysokich kwalifikacjach zawodowych i umiejętnościach społecznych, dostosowanych do potrzeb społeczeństwa i gospodarki. Dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy zapewniają szerokie kontakty z jednostkami gospodarczymi i samorządami polegające na współpracy w zakresie edukacji i badań naukowych. Wysoką jakość kształcenia zapewnia także stałe podnoszenie kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej. Jakość kształcenia i badań naukowych jest priorytetem strategii Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

Przyjęte przez Wydział dokumenty strategiczne podkreślają znaczenie jakości kształcenia i doskonalenie oferty dydaktycznej w rozwoju Wydziału i Uczelni.

1.4. Zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych w proces formułowania zaktualizowanej strategii Wydziału miało charakter zarówno formalny jak i nieformalny. Istnienie w strukturach Wydziału jednostek blisko związanych z gospodarką i rynkiem pracy oraz trwająca współpraca Wydziału z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego znajduje swoje odzwierciedlenie w kształcie strategii i priorytetach rozwoju Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie kształtowania oferty edukacyjnej Wydziału oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia jest identyfikowany, a także formy kreowania kultury jakości są i będą dalej rozwijane.

2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

2.1) *Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością*

W Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia wprowadzono uchwałą nr 59 Senatu

Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie z dnia 29 czerwca 2009 roku. Z chwilą powstania Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie (styczeń 2009r.) skład Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia, powołanej w byłej Akademii Rolniczej, został powiększony o przedstawicieli byłej Politechniki Szczecińskiej wyznaczonych przez dziekanów poszczególnych wydziałów. Zdecydowano również o zmianie nazwy rektorskiej komisji na Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia. Opracowano nowy projekt uchwały Senatu Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Po zatwierdzeniu projektu uchwały przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz Komisję Dydaktyczną, dokument został przekazany pod obrady Senatu Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego. W dniu 29.06.2009 r. Senat podjął uchwałę nr 59 z dnia 29 czerwca 2009r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, do której później wprowadzono zmiany (Uchwała Senatu ZUT nr 109 z dnia 24 września 2012r.).

Za wdrażanie i funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Uczelni odpowiedzialny jest Rektor, w imieniu którego proces ten nadzoruje Prorektor ds. kształcenia. Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia (na poziomie ogólnouczelnianym) oraz Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia (na poziomie poszczególnych wydziałów) podejmują działania na rzecz zapewniania i doskonalenia wewnętrznego systemu jakości kształcenia w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie.

Jako główne obszary działania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia wskazano:

- monitorowanie realizacji standardów kształcenia,
- ocenę i analizę procesu nauczania,
- ocenę jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych,
- ocenę warunków socjalnych oferowanych studentom,
- ocenę dostępności informacji na temat realizacji kształcenia,
- ocenę mobilności studentów i nauczycieli akademickich,
- analizę opinii studentów i absolwentów Uczelni o jakości kształcenia oraz opinii pracodawców o absolwentach.

W załączniku nr 1 do Uchwały nr 47 Senatu Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie wprowadzenia polityki jakości kształcenia określono działania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia mające umożliwić realizację celów jakościowych, wśród których wymieniono:

- konstruowanie programów kształcenia umożliwiających studentom osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia,
- zapewnianie wykwalifikowanej kadry dydaktycznej niezbędnej w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia,
- doskonalenie i wzbogacanie oferty dydaktycznej zgodnej z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez rynek pracy,
- rozwój innowacyjnych badań naukowych oraz podejmowanie wyzwań związanych ze zmianami w gospodarce regionalnej, krajowej i światowej.

W załączniku nr 1 do Uchwały nr 59 Senatu z dnia 29 czerwca 2009 r. został określony schemat organizacyjny Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, który dostosowany jest do struktury organizacyjnej Uczelni. Schemat ten odzwierciedla podział kompetencji w zakresie zapewniania jakości kształcenia. Nadzór nad Wewnętrznym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia sprawuje **Rektor**, a bezpośrednią odpowiedzialność za jego funkcjonowanie na poziomie uczelni ponosi **Prorektor ds. Kształcenia**, który jest wspierany w tym zakresie przez **Sekcję ds. Standardów i Jakości Kształcenia**, będącą wewnętrzną jednostką organizacyjną Działu Kształcenia. Na poziomie uczelnianym powoływany jest **Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia** oraz **Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia** (zarządzenie Rektora nr 106 z dn. 27 października 2010 r. z późn. zm.). Pracami Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia kieruje Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia. W skład Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia wchodzi: Pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia jako przewodniczący, Pełnomocnicy dziekanów ds. jakości kształcenia, pracownicy sekcji ds. standardów i jakości kształcenia, przedstawiciele samorządów studentów i doktorantów. Funkcje konsultacyjne w Komisji pełnią reprezentanci pionów prorektora ds. kształcenia, prorektora ds. nauki, prorektora ds. organizacji i rozwoju uczelni oraz przedstawiciele jednostek międzywydziałowych. Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia powołał Rektor Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie (zarządzenie nr 91

Rektora ZUT z dnia 15 listopada 2012r), a jej pracami kieruje Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia.

Na poziomie podstawowych jednostek organizacyjnych Uczelni nadzór nad wydziałowymi wewnętrznymi systemami zapewnienia jakości kształcenia sprawują dziekani, którzy powołują pełnomocników ds. ankietyzacji zajęć dydaktycznych oraz ds. jakości kształcenia, a także wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia. Podział odpowiedzialności i zakres obowiązków uczelnianej i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia, pełnomocnika rektora ds. jakości kształcenia i pełnomocników dziekana ds. jakości kształcenia oraz ds. ankietyzacji zajęć dydaktycznych określa zarządzenie nr 29 Rektora Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego z 19 kwietnia 2010 r. z późn zm. w sprawie wprowadzenia Regulaminu uczelnianej i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia.

Centralną rolę w Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia odgrywa Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, której zadaniem jest opracowanie polityki i procedur zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni. Z ramienia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa w pracach Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia bierze udział przewodniczący Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (pełnomocnik dziekana ds. jakości kształcenia). Jego zadaniem jest przekazywanie sugestii wydziałowej komisji związanych z wdrażaniem i funkcjonowaniem wewnętrznego systemu jakości kształcenia do komisji ogólnouczelnianej, a także przedstawianie opinii Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia na temat dokumentów i aktów prawnych przygotowywanych przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia.

Do zadań Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia należy opracowanie polityki i procedur zapewniania jakości kształcenia w Uczelni, w tym zasad: monitorowania oraz okresowych przeglądów planów studiów i programów nauczania, oceniania studentów i doktorantów, oceny pracy dydaktycznej, oceny dostępnych zasobów do nauki i środków wsparcia dla studentów, gromadzenia oraz analizowania, wykorzystywania informacji na temat kształcenia w ZUT w Szczecinie.

Do zadań Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia należy także: inicjowanie badań z zakresu jakości kształcenia, nadzorowanie procesu wdrażania postanowień procesu bolońskiego, a w szczególności zapewniania wysokiej jakości kształcenia, analizowanie raportów samooceny z poszczególnych wydziałów, analizowanie rezultatów badań

ankietowych na temat warunków kształcenia w Uczelni, opracowywanie wniosków na podstawie przeprowadzonych analiz oraz opracowywanie sprawozdań z pracy Komisji.

Na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa powołano **Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia**. W skład tej Komisji wchodzi: Pełnomocnik dziekana ds. jakości kształcenia (jako przewodniczący), Pełnomocnik dziekana ds. ankietyzacji zajęć dydaktycznych, Prodziekan ds. jakości kształcenia, przedstawiciele poszczególnych kierunków studiów prowadzonych na Wydziale (prodziekani ds. kształcenia na kierunkach studiów realizowanych na Wydziale), przedstawiciele wydziałowych organów samorządu studentów i samorządu doktorantów. Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia powołuje Dziekan, a jej skład jest zatwierdzany przez Radę Wydziału (Uchwała nr 100/2012 Rady WNoŻiR z dnia 19 września 2012r. w sprawie powołania komisji wydziałowych na kadencję 2012-2016). Zadaniem wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia jest m.in., współudział w tworzeniu systemu zapewnienia jakości kształcenia, wdrażanie decyzji podjętych przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz przeprowadzanie oceny jakości kształcenia na Wydziale.

Celem prac Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia jest podejmowanie działań na rzecz wdrażania i ciągłego doskonalenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, poprzez wprowadzenie mechanizmów pozwalających na stałe podnoszenie jakości kształcenia oraz aktywny udział studentów w budowaniu kultury jakości kształcenia na Wydziale.

Pracami Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, kieruje Pełnomocnik dziekana ds. jakości kształcenia, który pełni funkcję przewodniczącego Komisji. Bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem Komisji sprawuje Dziekan. O pracach Komisji i ich rezultatach jest informowana Rada Wydziału. Pisemne informacje o działalności Komisji kierowane są także do Dziekana. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia spotyka się systematycznie, a z posiedzeń Komisji sporządzane są szczegółowe protokoły.

Uchwałą nr 101/2012 Rady Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa z dnia 19 września 2012 r. powołano **Rady Programowe** dla poszczególnych kierunków studiów na lata 2012-2016 oraz wskazano ich zadania. W składzie osobowym każdej Rady zasiadają także przedstawiciele studentów i doktorantów aczkolwiek o przedstawicieli tych grup składy Rad Programowych uzupełniono dopiero 9 kwietnia 2014 r. uchwałą Rady Wydziału nr 47/2014.

Do kompetencji Rad Programowych należy monitorowanie oraz okresowe przeglądy programów kształcenia (procedura P-41).

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia opracowała procedurę współpracy Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi (procedura P-34). Następnie uchwałą Rady Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa nr 60/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. powołano **Radę Interesariuszy Zewnętrznych**. W skład Rady włączono 18 przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego (3 dla kierunku mikrobiologia, 6 dla kierunku technologia żywności i żywienie człowieka, 9 dla kierunku rybactwo). Wśród głównych założeń funkcjonowania Rady wskazano: wyrażanie opinii nt. zbieżności efektów kształcenia uzyskanych w procesie kształcenia z potrzebami pracodawców i rynku pracy, oraz zgłaszanie propozycji zmian dotyczących programów studiów i efektów kształcenia. Procedura P-34 reguluje kwestię udziału członków Rady Interesariuszy Zewnętrznych w niektórych posiedzeniach Rad Programowych. Podczas wizytacji nie przedstawiono jednak zespołowi wizytującemu dokumentacji świadczącej o pracach Rady Interesariuszy Zewnętrznych (brak protokołów, informacji o zebraniach). Do wglądu przedstawiono natomiast korespondencję Dziekana Wydziału dotyczącą skierowanych do przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego programów kształcenia z prośbą o opinię i ocenę, odnośnie założonych efektów kształcenia (zrealizowano w okresie styczeń-kwiecień br.). Odpowiedzi nadesłane przez interesariuszy zewnętrznych zostały przekazane do Rad Programowych.

Do zadań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia należy: nadzorowanie i tworzenie systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale, gromadzenie i przetwarzanie informacji dotyczących wdrażania systemu jakości kształcenia, wdrażanie decyzji podjętych przez uczelnianą komisję ds. jakości kształcenia, ocena i analiza procesu nauczania (monitorowanie programów studiów i efektów kształcenia studiów I, II i III stopnia oraz studiów podyplomowych, ocena jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, ocena warunków socjalnych oferowanych studentom, ocena dostępności informacji na temat realizacji kształcenia), przeprowadzanie analiz niezbędnych do oceny jakości kształcenia na wydziale (analiza opinii studentów i absolwentów Uczelni o jakości kształcenia oraz opinii pracodawców o absolwentach) oraz ocena mobilności studentów i nauczycieli akademickich.

Do obowiązków **Sekcji ds. Standardów i Jakości Kształcenia** należy: nadzór nad zgodnym z przepisami opracowaniem i wdrożeniem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, opracowanie, wdrożenie oraz bieżąca aktualizacja procedur zapewniania jakości kształcenia, prowadzenie działań konsultacyjno-doradczych wśród pracowników uczelni w

zakresie metod i procedur Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, przygotowanie analiz zgłoszonych potrzeb w zakresie wprowadzania jakości kształcenia, prowadzenie sprawozdawczości z postępów i efektów wdrażania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, przeprowadzanie i analizę procesu ankietyzacji, nadzór merytoryczny nad zgodnością planów studiów i programów nauczania ze standardami kształcenia i wytycznymi Senatu Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego, obsługa administracyjna Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, nadzór nad zgodnym z przepisami opracowaniem przez Radę Wydziału zasad rozliczania osiągnięć studenta oraz rejestracji na kolejny semestr – punkty ECTS.

Zakres obowiązków **Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia** obejmuje: podejmowanie działań na rzecz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale, nadzorowanie wdrażania procedur jakości kształcenia na Wydziale, przewodniczenie pracom Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, przeprowadzanie oceny organizacji procesu dydaktycznego realizowanego na Wydziale, opracowywanie i przekazywanie Sekcji ds. Standardów i Jakości Kształcenia sprawozdań ze spotkań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, uczestniczenie w szkoleniach i seminariach naukowych dotyczących jakości kształcenia.

Do zadań **Pełnomocnika Dziekana ds. Ankietyzacji Zajęć Dydaktycznych** należy: przygotowywanie harmonogramu przeprowadzania ankietyzacji, przeprowadzanie ankietyzacji studentów, udział w opracowywaniu ankiet, aktualizacja danych do ankietyzacji oraz uczestnictwo w spotkaniach i szkoleniach zespołu powołanego do wdrażania programu oceny kadry dydaktycznej.

Struktura Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa jest przejrzysta i dostosowana do Uczelni. Określono podział kompetencji, zadania i nadzór nad funkcjonowaniem Systemu na poziomie ogólnouczelnianym oraz na poziomie wydziałowym, jak również odpowiedzialność zaangażowanych osób i ciał kolegialnych na poziomie centralnym oraz na poziomie podstawowych jednostek organizacyjnych Uczelni.

W pracach Komisji Uczelnianej ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia biorą udział przedstawiciele nauczycieli akademickich oraz studentów i doktorantów. Mają oni wpływ na podejmowanie decyzji w zakresie zapewnienia jakości kształcenia. W strukturach Systemu nie są natomiast reprezentowani pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi. Struktury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości

Kształcenia umożliwiają wpływ interesariuszy zewnętrznych na decyzje dotyczące zapewniania jakości kształcenia.

- 2.2) *wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i zapewniają weryfikację i ocenę efektywności wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, a w szczególności umożliwiają:*

Założenia formalne zakładają kompleksowość Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Przepisy konstytuujące system zakładają objęcie systemem wszystkich form i poziomów studiów. System ma przejrzystą strukturę, dostosowaną do ustroju Uczelni. Określono w nim podział kompetencji, zadania i nadzór nad funkcjonowaniem Systemu na poziomie ogólnouczelnianym oraz na poziomie wydziałowym, jak również odpowiedzialność zaangażowanych osób i ciał kolegialnych. W strukturach Systemu są przedstawiciele nauczycieli akademickich oraz studentów i doktorantów. Struktury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia umożliwiają także wpływ interesariuszy zewnętrznych na decyzje dotyczące zapewniania jakości kształcenia. W strukturach Systemu nie są natomiast reprezentowani pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi.

Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa nie jest jeszcze systemem w pełni kompleksowym. System ten ma narzędzia umożliwiające weryfikację stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez Wydział studiów I i II stopnia, ale nie ma narzędzi służących ocenie stopnia realizacji efektów kształcenia na studiach doktoranckich i na studiach podyplomowych. Także procedury monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia nie uwzględniają studiów III stopnia i studiów podyplomowych. System ma procedury monitorowania losów absolwentów, ale są one dopiero na etapie wdrażania, a ich przydatność ogranicza niewielki udział respondentów ankiet. Brakuje wyspecjalizowanych narzędzi Systemu, służących weryfikacji zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych. Wydział ma rozbudowane mechanizmy weryfikacji jakości kadry prowadzącej proces kształcenia, oparte na zróżnicowanych narzędziach badawczych. Brakuje natomiast procedur Systemu służących ocenie jakości kadry wspierającej proces kształcenia. Niektóre procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia są dopiero na etapie wdrażania. Do takich należy na przykład procedura weryfikacji zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej czy informacyjny system gromadzenia, analizowania i

przetwarzania informacji. Inne procedury są dopiero opracowywane (procedury P-30, P-43, P-46).

Wydział opracował procedurę postępowania w sytuacjach konfliktowych i patologicznych (procedura P-32). W myśl Procedury każdy przypadek zjawisk konfliktowych lub patologicznych jest rozpatrywany indywidualnie, po pisemnym zgłoszeniu informacji o zaistniałej sytuacji u opiekunów roczników, prodziekanów lub w dziekanacie. Wszczynane jest postępowanie wyjaśniające według schematu: analiza przypadku, rozpatrzenie argumentów stron konfliktu, przedstawienie sytuacji Dziekanowi Wydziału, spotkanie stron konfliktu z Dziekanem i Prodziekanem (z którego sporządzany jest protokół), wydanie decyzji przez Dziekana. Wszystkie dokumenty związane z postępowaniem w sytuacjach konfliktowych i patologicznych są włączane do akt osobowych studenta, nauczyciela akademickiego lub innego pracownika. W szczególnych sytuacjach (postępowanie uchybiające obowiązkowi nauczyciela akademickiego lub godności zawodu nauczyciela, naruszenie przepisów obowiązujących w Uczelni oraz czyny uchybiające godności studenta) sprawa jest przekazywana do rozpatrzenia przez Uczelnianą Komisję Dyscyplinarną ds. nauczycieli akademickich lub ds. studentów.

a) ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów

Z raportu samooceny wynika, że bieżące efekty kształcenia osiąmane przez każdego studenta są weryfikowane w większości przypadków przez nauczyciela odpowiedzialnego za realizację przedmiotu/modułu poprzez egzaminy i zaliczenia. W Raporcie podano też, że na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa wdrożono procedurę P-19 „Ocena efektów kształcenia z poszczególnych przedmiotów/modułów”. Na jej podstawie nauczyciele odpowiedzialni za realizację przedmiotu po zakończonym cyklu kształcenia składają ankiety z oceną efektów kształcenia osiągniętych przez studentów w ramach danego przedmiotu/modułu. Nauczyciel odpowiedzialny za przedmiot ustala kryteria oceny osiągnięcia założonych efektów kształcenia (dla wiedzy, umiejętności i kompetencji). Kryteria te są zamieszczono w sylabusach przedmiotów (dostęp poprzez program SYLABUS KRK). Do oceny stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia nauczyciele wykorzystują skalę ocen stosowaną w Uczelni (rozdz. 7, Regulamin Studiów Wyższych w ZUT w Szczecinie). Po zakończeniu roku akademickiego każdy nauczyciel odpowiedzialny za realizację zajęć zobowiązany jest do sporządzenia sprawozdania z realizacji zdefiniowanych w przedmiocie efektów

kształcenia. Kierownicy jednostek organizacyjnych Wydziału winni sporządzić sprawozdania zbiorcze z realizacji efektów kształcenia dla przedmiotów realizowanych w podległej jednostce. Zgodnie procedurą P-08 „Przechowywanie efektów kształcenia”, kierownik jednostki organizacyjnej Wydziału jest odpowiedzialny za przechowywanie sprawozdań z osiągniętych efektów kształcenia z poszczególnych przedmiotów/modułów, realizowanych w danej jednostce. Efekty kształcenia przechowuje się w zabezpieczonym miejscu przez okres 5 lat od zakończenia cyklu kształcenia. Kierownik jednostki udostępnia zgromadzone efekty kształcenia osobom upoważnionym przez Dziekana Wydziału.

W czasie wizytacji poinformowano, że sprawozdania te poddawane są szczegółowej analizie przez Zespół ds. okresowej oceny efektów kształcenia. Powołany przez Dziekana Zespół (Zarządzenie Dziekana nr 6 z 12.06.2013) sporządza po każdym semestrze raport dotyczący oceny efektów kształcenia. Taki raport po raz pierwszy został sporządzony za semestr letni roku akademickiego 2012/2013. Raport przekazywany jest Prodziekanowi ds. Jakości Kształcenia, który po konsultacji z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia, przekazuje Radzie Wydziału wnioski końcowe i przesyła je radom programowym. Na tej podstawie rady programowe wprowadzają modyfikacje programów kształcenia, które zatwierdza Rada Wydziału.

Narzędziem weryfikacji osiągniętych efektów jest też weryfikacja kompetencji studentów podczas praktyk zawodowych. Na podstawie dokumentacji z odbycia praktyki przez studenta oraz nieformalnych kontaktów z podmiotami otoczenia gospodarczego, w których studenci realizują praktyki, Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk studenckich po rozliczeniu praktyk sporządza sprawozdanie, które przekazuje dziekanowi, a wnioski przedstawia Radzie Wydziału i przesyła radom programowym. Na podstawie tych informacji rady programowe mogą wprowadzić zmiany w programach kształcenia.

Narzędziem weryfikacji osiągnięcia końcowych efektów kształcenia jest egzamin dyplomowy, składany przed komisją dyplomową powołaną przez dziekana. Efekty te student osiąga po opracowaniu pracy dyplomowej, pozytywnie ocenionej przez dwóch recenzentów; zdaniu egzaminu ustnego, sprawdzającego efekty osiągnięte w toku studiów oraz po uzyskaniu pozytywnej oceny z obrony pracy dyplomowej. Warunkiem zaliczenia egzaminu ustnego jest uzyskanie pozytywnych ocen z odpowiedzi na każde z 3 pytań wylosowanych przez studenta. Opracowana przez studenta praca dyplomowa jest przekazywana do oceny promotorowi i recenzentowi. Podczas obrony pracy dyplomowej student udziela odpowiedzi na uwagi zawarte w recenzjach i na pytania zadane w trakcie egzaminu dyplomowego, a także broni

założeń i wniosków swojego opracowania. Weryfikację jakości prac dyplomowych przeprowadzają prodziekani właściwych kierunków studiów, uwzględniając ocenę zgodności tematu i treści opracowania z kierunkiem i specjalnością studiów, spełnienia wymagań formalnych zatwierdzonych dla tego typu opracowań przez Radę Wydziału, a także zgodności ocen wystawionych w recenzjach z jakością pracy dyplomowej. Ocenę przeprowadza się dla losowo wybranych prac dyplomowych, przy czym zawsze do oceny typowane są prace, w których rozbieżność ocen wystawionych w recenzjach jest większa niż 1. Dla każdego kierunku oraz poziomu i specjalności studiów ocenianych jest po 5 prac. Sprawozdania zawierające wnioski z weryfikacji prac dyplomowych prodziekani ds. kształcenia przedstawiają radom programowym.

Studenci mają pozytywne zdanie o działaniu Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w obszarze oceny stopnia realizacji efektów kształcenia, Znają oni terminologię związaną z Krajowymi Ramami Kwalifikacji, a przedstawione im przykładowo efekty kształcenia uznali za osiągnięte w trakcie trwania procesu kształcenia. Studenci potwierdzili, że system zapewniania jakości sprawdza osiąganie etapowych i końcowych efektów kształcenia w sposób zgodny z Regulaminem Studiów. Przedstawioną im przykładową sylwetkę absolwenta uznali za adekwatną do prowadzonego procesu kształcenia i zgodzili się z jej założeniami.

Nie przedstawiono narzędzi Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia służących ocenie stopnia realizacji efektów kształcenia na studiach doktoranckich i na studiach podyplomowych. Z raportu samooceny wynika, że weryfikacja efektów kształcenia doktorantów odbywa się poprzez coroczną ocenę postępów w pracy naukowej przedstawianą przez doktorantów w pisemnym sprawozdaniu i na seminarium z udziałem Kierownika Studiów Doktoranckich.

b) udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia,

W Raporcie samooceny poinformowano, że „na Wydziale obowiązuje procedura P-37 „Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi” oraz że Dziekan Wydziału zaprosił do współpracy interesariuszy zewnętrznych, tj. przedstawicieli firm, organizacji itp., których działalność jest zbieżna z efektami kształcenia studentów na poszczególnych kierunkach studiów”. Wspomniana w Raporcie Procedura 34 (w Raporcie nazwana procedurą 37) wynika z Zarządzenia nr 1/2013 Dziekana Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa ZUT w Szczecinie

z dnia 11 stycznia 2013r. w sprawie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi ZUT w Szczecinie i określa, że Dziekan Wydziału zaprasza do współpracy tzw. interesariuszy zewnętrznych, tj. przedstawicieli firm i organizacji, których działalność jest zbieżna z efektami kształcenia studentów na poszczególnych kierunkach studiów na Wydziale. Interesariusze zewnętrzni, którzy wyrazili pisemną zgodę na współpracę z Wydziałem, wchodzi w skład Wydziałowej Rady Interesariuszy Zewnętrznych, powoływanej przez Radę Wydziału. Członkowie Wydziałowej Rady Interesariuszy Zewnętrznych stanowią organ doradczy Rad Programowych poszczególnych kierunków studiów. Na zaproszenie Dziekana uczestniczą oni w niektórych posiedzeniach rad programowych.

Z Procedury P-34 wynika, że interesariusze zewnętrzni wyrażają opinie na temat zapotrzebowania rynku pracy na absolwentów danego kierunku i specjalności realizowanych na Wydziale, zbieżności efektów kształcenia uzyskanych przez absolwentów studiów I i II stopnia z obecnymi potrzebami pracodawców. Z Procedury wynika też, że przedstawiciele firm współpracujących z Wydziałem, na podstawie udostępnionych materiałów (plany studiów, programy, założone efekty kształcenia, sylabusy) mogą przedstawiać propozycje zmian dotyczących: sylwetki absolwenta, realizowanych przedmiotów na poszczególnych specjalnościach i propozycje nowych przedmiotów/modułów, możliwości odbywania praktyk zawodowych oraz staży dla absolwentów po ukończeniu studiów.

Z informacji zebranych w czasie wizytacji wynika, że Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa współpracuje z wieloma instytucjami. Wśród nich są: Urząd Marszałkowski w Szczecinie, Polski Związek Wędkarski w Szczecinie, Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Szczecinie, Okręgowy Inspektorat Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie, RADEX S. A. Przedstawiciele wszystkich wymienionych wyżej podmiotów uczestniczyli w spotkaniu Zespołu Oceniającego z Pracodawcami. W wypowiedziach potwierdzili oni zaangażowanie i realny wpływ na formułowanie oferty dydaktycznej, w projektowanie i weryfikowanie efektów kształcenia oraz opiniowanie programów studiów.

Udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia umożliwia funkcjonujące w strukturach Wydziału Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Opakowań, będące głównym udziałowcem Zachodniopomorskiego Klastra Chemicznego „Zielona Chemia”, zrzeszającego kluczowe firmy przemysłu chemicznego.

Udział opinii pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w procesie określania i oceny efektów kształcenia wynika z uwzględniania ich opinii i uwag zgłaszanych przez członków Wydziałowej Rady Interesariuszy Zewnętrznych. Świadczy o tym na przykład

uwzględnienie sugerowanych przez Radę zmian w programach kształcenia kierunku Technologia Żywności i Żywnienie Człowieka na studiach I stopnia, wprowadzone przez radę programową kierunku i zatwierdzone przez Radę Wydziału w lutym 2014r.

Opinie interesariuszy zewnętrznych zbierane są także w rozmowach z Władzami Wydziału i wskazywaniu sugestii pożądanych efektów kształcenia, a także proponowaniu przedmiotów na poszczególnych kierunkach. Przykładem takiego działania jest współpraca z Urzędem Marszałkowskim, w której wyniku nastąpiło rozszerzenie oferty dydaktycznej o zagadnienia związane z gospodarką morską i śródlądową oraz przetwórstwem organizmów wodnych, czyli z elementami gospodarki narodowej ściśle związanej z regionem, w którym funkcjonuje Wydział. Rozszerzenie oferty dydaktycznej obejmowało rozszerzenie studiów I i II stopnia kierunku Technologia Żywności i Żywnienie Człowieka o specjalności związane z przetwórstwem ryb i organizmów morskich, rozbudowanie kierunku Rybactwo oraz utworzenie nowego kierunku Eksploatacja mórz i oceanów.

Opinie interesariuszy zewnętrznych pozyskiwane są także w następstwie zajęć organizowanych w firmach i instytucjach współpracujących z Wydziałem oraz zapraszania przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych do prowadzenia zajęć ze studentami na Uczelni, a tym samym włączania ich w proces dydaktyczny. Pozwala to z jednej strony zapewnić studentom kontakt ze środowiskiem i praktykami, a z drugiej wykorzystać opinie praktyków dotyczące zarówno efektów kształcenia i jakości procesu dydaktycznego. Podczas spotkania Zespołu Oceniającego ze studentami studenci potwierdzili, że taka praktyka ma miejsce w rzeczywistości.

Analizowane i wykorzystywane są również wnioski i sugestie zgłaszane przez pracodawców i innych interesariuszy zewnętrznych. Przykładem tego mogą być zmiany: w realizacji praktyk zawodowych - od naboru 2014/2015 studenci będą realizowali praktykę jednorazowo w wymiarze 6 tyg., po przeprowadzeniu większości zajęć kierunkowych i specjalnościowych; zmiany kolejności przedmiotów w programie kształcenia według schematu: surowce - technologie – ocena oraz zwiększenie wymiaru godzin z przedmiotów Podstawy prawa, Higiena i toksykologia żywności, oraz zmiany zajęć praktycznych z przedmiotu Technologia gastronomiczna i inne zmiany w programach studiów.

Opinie interesariuszy zewnętrznych wykorzystywane są także w pracach dyplomowych, wykonywanych we współpracy z firmami. Przykładem jest praca „Badanie możliwości wykorzystania wybranych ekstraktów roślinnych jako składników powłok folii

pochłaniających światło w zakresie UV”, zrealizowana na potrzeby firmy Drukpol.Flexo Sp. K. i pod jej patronatem.

Źródłem opinii i sugestii pracodawców mogą być wnioski z badań ankietowych pracodawców prowadzonych przez Sekcję ds. Jakości Kształcenia Działu Kształcenia ZUT w Szczecinie. Badanie ankietowe pracodawców prowadzone jest zgodnie z wytycznymi zawartymi w procedurze „Zasady prowadzenia ankietyzacji” zatwierdzonej Zarządzeniem nr 5 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 18 stycznia 2012 r. oraz według wzoru kwestionariusza ankiety pracodawcy zatwierdzonego Zarządzeniem nr 35 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 5 maja 2010 r. Zarządzenie nr 82 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 3 grudnia 2013 r. w sprawie wprowadzenia procedury „Zasady prowadzenia procesu ankietyzacji” w ZUT w Szczecinie stanowi, że badanie pracodawców odbywa się nie częściej niż co dwa lata. Badaniem objęte są podmioty przyjmujące studentów na praktyki bądź zatrudniające absolwentów Uczelni. Działające w strukturze Uczelni Biuro Karier odpowiada za prowadzenie i udostępnianie na potrzeby badania bazy danych o współpracujących z Uczelnią podmiotach. Ostatnio, badanie ankietowe pracodawców przeprowadzono 11 grudnia 2013 r. Ankietę rozesłano do 868 podmiotów, z czego uzyskano zwrot 27 wypełnionych przez pracodawców ankiet. Obecni na spotkaniu Zespołu Oceniającego z Pracodawcami przedstawiciele pracodawców nie zostali objęci badaniem ankietowym pracodawców prowadzonym przez Sekcję ds. Jakości Kształcenia.

c) monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy,

W raporcie samooceny poinformowano, że w celu monitorowania losów absolwentów i oceny efektów kształcenia na rynku pracy w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie prowadzone są dwie ankiety: ankieta absolwenta studiów wyższych oraz ankieta pracodawcy. Zasady monitorowania losów zawodowych absolwentów na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa zostały uregulowane procedurą P-15, opracowaną przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia na podstawie Zarządzenia nr 3 Rektora Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie „zasad prowadzenia ankietyzacji” w ZUT oraz Zarządzenia nr 4 Rektora z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia wzorów kwestionariuszy ankiet do oceny jakości procesu dydaktycznego, obowiązujących w procedurze „Zasady prowadzenia procesu ankietyzacji”.

Badanie opinii absolwentów odbywa się dwukrotnie w ciągu roku akademickiego. Ankieta jest anonimowa i dobrowolna. Zgodnie z procedurą badanie to przeprowadza się 3-krotnie: w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu studiów oraz po 3 i 5 latach od ukończenia studiów. Ankietyzację prowadzi Biuro Karier. Zadanie rozpowszechnienia informacji o możliwości wzięcia udziału w ankiecie absolwentów zostało powierzone Kierownikowi dziekanatu. Za opracowanie wyników ankiet odpowiedzialny jest Dział Kształcenia, który po zatwierdzeniu raportu przez Prorektora ds. Kształcenia przekazuje wyniki oraz wnioski Dziekanowi. Dziekan udostępnia raport z badań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Radom Programowym kierunków prowadzonych na Wydziale, które są odpowiedzialne za przygotowanie działań naprawczych oraz propozycji modyfikacji treści kształcenia. Za realizację wniosków wynikających z badania ankietowego odpowiada Dziekan.

Do 2012 r. jedynym rodzajem badania przeprowadzanego wśród absolwentów Wydziału była ankietyzacja przeprowadzana jednorazowo po egzaminie dyplomowym, dotycząca oceny przebiegu studiów. Zasady badania określono w zarządzeniu nr 34 Rektora z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie wdrożenia procedury „zasady ankietyzacji” w ZUT z późn. zm. oraz w zarządzeniu Rektora nr 35 z dnia 7 maja 2010 r. w sprawie wprowadzenia wzorów kwestionariuszy ankiet. Należy jednak podkreślić, że z uwagi na jednorazowy charakter tego badania tj. jedynie po egzaminie dyplomowym, działanie to nie miało znamion kompleksowego monitorowania losów zawodowych absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy.

Celem ankietyzacji absolwentów przeprowadzonej w semestrze zimowym i letnim roku akademickiego 2011/2012 było zapoznanie się z opinią absolwentów Wydziału w zakresie efektywności kształcenia w kontekście zatrudnialności, programów kształcenia, opinii na temat nauczycieli akademickich, administracji uczelni oraz zaplecza bibliotecznego. W tym badaniu wzięło udział 191 (72,1%) absolwentów Wydziału. Na podstawie otrzymanego sprawozdania Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia stwierdziła, iż należy zwrócić większą uwagę przy konstruowaniu treści przedmiotów w toku studiów, tak aby zminimalizować ich powtarzalność, a jednocześnie zwiększyć zawartość merytoryczną, która będzie potrzebna do podjęcia pracy w przyszłości. Wnioski przekazano do rozważenia przewodniczącym rad programowych poszczególnych kierunków studiów.

W semestrze zimowym roku akademickiego 2012/2013 przeprowadzono kolejne badanie. W tym okresie liczba wszystkich absolwentów ZUT wynosiła 817, w tym Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa – 88. Zgodę na udział w badaniu wyraziło 195 osób, w tym 5 z

Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa. Poprawnie wypełniło ankietę 59 osób, w tym tylko jedna osoba z Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa. Trudno zatem mówić o reprezentatywności próby. Według informacji uzyskanych od przedstawiciela Sekcji ds. Jakości Kształcenia w Dziale Kształcenia ZUT w Szczecinie, wyników tego badania nie opracowano. Zostaną one opracowane po przeprowadzeniu kolejnego badania ankietowego absolwentów.

Ankieta pracodawcy ma na celu poznanie opinii pracodawców o wiedzy, umiejętnościach i kompetencjach absolwentów Uczelni. Prowadzone są one nie częściej, niż co dwa lata w jednym podmiocie. Badaniem pracodawców objęte są podmioty przyjmujące studentów na praktyki, staże bądź zatrudniające absolwentów Uczelni. Ankiety wysyłane są do pracodawców w formie elektronicznej. Ankiety są wypełniane dobrowolnie, a ich wyniki opracowuje Dział Kształcenia do końca roku akademickiego i następnie przekazuje je do wiadomości dziekanów. Wyniki ankiet są dostępne na stronie internetowej Uczelni oraz Wydziału w zakładce System Jakości Kształcenia.

d) monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia,

Z informacji przedstawionych w raporcie samooceny jak również z informacji pozyskanych w czasie wizytacji wynika, że na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa opracowywaniem, monitorowaniem i kontrolą zgodności programów kształcenia ze standardami lub Krajowymi Ramami Kwalifikacyjnymi zajmują się prodziekani i Rady Programowe, powoływane oddzielnie dla każdego kierunku studiów. Radę programową tworzą wybrani nauczyciele danego kierunku studiów. W pracach rad programowych mogą brać też udział zainteresowani i zapraszani przedstawiciele przedsiębiorstw i instytucji, potencjalni pracodawcy absolwentów Wydziału.

Z informacji przedstawionych w czasie wizytacji wynika, że rady programowe raz w roku dokonują weryfikacji treści programowych przedmiotów realizowanych na poszczególnych kierunkach studiów, uwzględniając kwestie powtarzania treści programowych w różnych przedmiotach oraz przydatności treści programowych do osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Raz na dwa lata rady programowe przeprowadzają również przegląd planów i programów kształcenia pod kątem weryfikacji przyznanych przedmiotom punktów ECTS oraz zgodności sylwetki absolwenta z programami kształcenia. Prace te reguluje Procedura P-41 „Doskonalenie programów kształcenia”, która w punkcie 5 mówi, że raz na dwa lata rady programowe kierunków studiów, prowadzonych na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa

powinny dokonać ewaluacji planów studiów na danym kierunku z uwzględnieniem: przeglądu punktów ECTS poszczególnych przedmiotów, zgodności sylwetki absolwenta z programami nauczania, zgodności ze standardami nauczania określonymi w odrębnych przepisach dla lat studiów, których realizację rozpoczęto przed zatwierdzeniem sylabusów obowiązujących zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji, a także z uwzględnieniem opinii studentów i raportów Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Rady programowe proponują zmiany w programach kształcenia na podstawie wniosków zawartych w raportach z wizytacji Zespołów Oceniających PKA.

Rady programowe opracowują propozycje zmian w programach studiów na podstawie zgłaszanych propozycji. Reguluje to procedura P-25 „Zgłaszanie propozycji programowych”. Według tej Procedury prawo do zgłaszania propozycji zmian w aktualnych programach studiów (wprowadzania nowych przedmiotów, rodzajów zajęć, treści programowych, zmiany wymiaru godzinowego, nazw przedmiotów, przesunięć w siatkach godzin, sposobu zaliczania przedmiotu, itp.) oraz propozycji nowych kierunków studiów lub nowych przedmiotów i rodzaju zajęć na tworzonych kierunkach studiów mają: wszyscy pracownicy Wydziału, prowadzący zajęcia dydaktyczne, studenci Wydziału, poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Wydziału oraz interesariusze zewnętrzni współpracujący z Wydziałem.

Elementem, wykorzystywanym do oceny programów kształcenia przez studentów Wydziału jest ankietyzacja zajęć dydaktycznych. Jedno z pytań ankiety dotyczy bowiem określenia przydatności treści programowych realizowanych w przedmiocie do osiągnięcia założonych efektów kształcenia.

Wydział przedstawił dokumentację potwierdzającą udział studentów w tworzeniu, opiniowaniu i doskonaleniu programów studiów, przede wszystkim w ramach rad programowych. Studenci przedstawili swój wkład w opiniowanie programów kształcenia, podając przykłady zmian, jakie udało im się wprowadzić w zakresie programu studiów. Jest to przykładowo zmiana układu przedmiotów na poszczególnych semestrach dla kierunku technologia żywności czy wprowadzenie terminów zerowych dla studentów uczęszczających na wykłady. Zmiany w programach studiów dokonane na wnioski studentów są jednak nieliczne, co nie świadczy o dużym udziale przedstawicieli studentów. Może to jednak wynikać z niewielkiej aktywności samych studentów w tym zakresie. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym stwierdzili, że nie mają poczucia wpływu na program kształcenia. Studenci mają wiele propozycji zmian, w szczególności dotyczących zmniejszenia wymiaru zajęć teoretycznych na rzecz zajęć praktycznych. Mogłoby się to

zdaniem studentów przejawiać np. poprzez zwiększenie liczby zajęć terenowych, takich jak pomiary uczniów w szkołach czy doradztwo żywieniowe.

Wspomniane procedury P-41 i P25 nie uwzględniają programów studiów III stopnia i studiów podyplomowych. Z rozmów z doktorantami oraz z Kierownikiem Studiów Doktoranckich Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, wynika że doktoranci nie mają realnego wpływu na kształt programu studiów, a ich uwagi nie są uwzględniane.

e) ocenę zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikację efektów ich kształcenia,

W raporcie samooceny opisano zasady oceniania studentów Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa. Z informacji tych wynika, że studenci studiów I i II stopnia są oceniani zgodnie z Regulaminem Studiów obowiązującym w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie, a doktoranci zgodnie z Regulaminem Studiów Doktoranckich ZUT w Szczecinie. Zasady zaliczania przedmiotów są określane przez nauczyciela na pierwszych zajęciach w semestrze. Kontrola przestrzegania tych zasad odbywa się poprzez kontakt Prodziekanów ze studentami i poprzez hospitację oraz ankietyzację zajęć dydaktycznych. Sposób zaliczania przedmiotu jest określony w programie studiów oraz w sylabusach przedmiotów. Nauczyciel odpowiedzialny za przedmiot na zakończenie semestru wpisuje ocenę do arkuszy zaliczeń. Poszczególne formy zajęć dla modułu/przedmiotu są zaliczane na podstawie egzaminu, kolokwiów, sprawozdań z laboratoriów lub projektów wykonywanych przez studenta. Do oceny studentów Uczelnia stosuje następującą skalę ocen: 5 (bdb), 4,5 (db plus), 4 (db), 3,5 (dst plus), 3 (dst), 2 (ndst). Zajęcia, których efekty kształcenia nie podlegają ocenie, mogą się kończyć wpisem zal (zaliczone) lub nzal (niezaliczone). Egzaminy odbywają się w formie pisemnej lub ustnej w terminie podstawowym i w dwóch terminach poprawkowych. Możliwy jest też egzamin komisyjny. Nauczyciel, w porozumieniu ze studentami, wyznacza dwie daty egzaminu w pierwszym terminie (do wyboru przez studentów), przy czym co najmniej jedna data musi przypadać na czas sesji egzaminacyjnej zaczynającej się bezpośrednio po zakończeniu zajęć z danego przedmiotu. W przypadku otrzymania oceny niedostatecznej z egzaminu w pierwszym terminie studentowi przysługuje prawo do dwóch egzaminów poprawkowych.

Zasady przeprowadzania egzaminów dyplomowych na I i II stopniu studiów określa Regulamin Studiów oraz wydziałowa procedura dyplomowania P-03 „Dyplomowanie studentów”.

Zasady oceniania studentów i doktorantów są przejrzyste i zostały dobrze opisane w stosownych regulaminach. Zasady oceniania są przedstawiane studentom na samym początku każdego kursu i stanowią jeden z elementów sylabusu. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wyrazili opinię, że zasady oceniania są dla nich przejrzyste i adekwatne do treści przedmiotu. Studenci często też korzystają z sylabusów, które są dla nich realną pomocą w trakcie procesu kształcenia. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa nie ma jednak wyspecjalizowanych narzędzi weryfikacji zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych.

Informacji o stosowaniu zasad oceniania studentów może dostarczyć analiza kwestionariuszy ankietowych, w których studenci mają możliwość wypowiedzi na temat nauczyciela akademickiego oraz stosowanych przez niego metod oceniania. Studenci są w kontakcie z opiekunami roku oraz prodziekanem, którym mogą przekazywać swoje uwagi na temat procesu kształcenia. Brakuje jednak rozwiązań, pozwalających ocenić studentom na ile ich zdaniem udało im się osiągnąć zakładane efekty kształcenia. Na Wydziale głównym źródłem informacji na temat poziomu kształcenia oraz metod weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia są bezpośrednie rozmowy ze studentami, w tym przede wszystkim z ich przedstawicielami w samorządzie. Studenci mają dzięki temu świadomość wpływu na proces zapewniania jakości i wprowadzania mechanizmów mających na celu zapewnianie jakości.

Także doktoranci wskazują na ankietyzację zajęć jako na narzędzie, umożliwiające ocenę zasad oceniania doktorantów oraz weryfikację efektów ich kształcenia. Na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie jest prowadzony proces ankietyzacji, umożliwiający ocenę stosowanych zasad oceniania doktorantów. Zajęcia prowadzone przez doktorantów podlegają hospitacjom przynajmniej raz w ciągu czterech lat studiów. Opiekunowie hospitują zajęcia swoich doktorantów, a następnie analizują z nimi wyniki ankiet. W czasie spotkania Zespołu Oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej (ZO PKA) z doktorantami, doktoranci stwierdzili, że zasady te są znane i dostępne.

f) ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej,

Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie spełnia wymagania w zakresie kadry dydaktycznej i zapewnia obsadę kadrową dla prowadzonych kierunków studiów. Wydziałowe mechanizmy weryfikacji jakości kadry prowadzącej proces kształcenia oparte są głównie na narzędziach związanych z badaniem ankietowym studentów, hospitacją zajęć dydaktycznych, z okresową oceną nauczycieli akademickich, dobrowolną oceną rozwoju naukowego młodych pracowników naukowo-dydaktycznych oraz badaniem aktywności publikacyjnej.

Badanie ankietowe studentów dotyczy oceny nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia dydaktyczne. Studenci oceniają organizację zajęć, dostępność nauczyciela akademickiego, przygotowanie nauczyciela do zajęć, jego komunikatywność, uporządkowanie i zrozumiałość sposobu prowadzenia zajęć, zaangażowanie nauczyciela w proces dydaktyczny, jego stosunek do studenta oraz stosowane kryteria zaliczeń. Zasady przeprowadzania ankietyzacji reguluje uczelniana procedura, wprowadzona zarządzeniem Rektora ZUT w Szczecinie (zarządzenie nr 3 Rektora ZUT w Szczecinie z dn. 07.01.2013r.) oraz wydziałowa procedura P-14 „Przeprowadzanie ankiety studenta” opracowana na podstawie tego Zarządzenia. Badanie przeprowadzane jest dwukrotnie w roku akademickim (pod koniec każdego semestru), przez studentów posiadających pełnomocnictwa Prorektora ds. kształcenia. Wypełnione ankiety są przekazywane Pełnomocnikowi Dziekana ds. Ankietyzacji, a za jego pośrednictwem do Sekcji ds. Standardów i Jakości Kształcenia, która opracowuje wyniki ankiet dla każdego z ocenianych nauczycieli akademickich, a następnie przekazuje je dziekanowi. Dziekan zapoznaje z uzyskaną oceną nauczyciela akademickiego i jego bezpośredniego przełożonego. Nauczyciele negatywnie ocenieni przez studentów w ankietach są wyznaczani do hospitacji zajęć dydaktycznych.

Badaniem ankietowym objęci są również absolwenci Wydziału. Badanie to przeprowadzane jest drogą elektroniczną trzykrotnie, tj. po 6 miesiącach oraz po 3 i 5 latach od dnia ukończenia studiów. Za przeprowadzenie badania oraz opracowanie jego wyników odpowiada Biuro Karier ZUT w Szczecinie. Celem tego badania jest zapoznanie się z opinią absolwentów na temat efektywności kształcenia w kontekście ich przyszłego zatrudnienia. Szczególnie cenne jest pozyskiwanie tą drogą informacji na temat zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich, zwłaszcza pod kątem ich roli wspomagającej opanowanie treści przewidzianych w programie studiów, a także roli stymulującej aktywność

intelektualną. Absolwenci wyrażają również swoje opinie na temat funkcjonowania administracji oraz atrakcyjności zaplecza administracyjno-dydaktycznego Uczelni i Wydziału.

W czasie wizytacji Wydział poinformował, że narzędziem wykorzystywanym do oceny kadry dydaktycznej są też hospitacje zajęć dydaktycznych. Podczas hospitacji członkowie zespołu hospitującego dokonują oceny organizacji pracy studentów, kontaktu nauczyciela z grupą oraz jego kultury osobistej.

Prowadzenie hospitacji zajęć reguluje procedura P-07 „Hospitacje zajęć dydaktycznych”, opracowana na podstawie Zarządzenia nr 70 Rektora Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie z dnia 30 sierpnia 2010 roku w sprawie „Zasad prowadzenia hospitacji” w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie. Hospitacje zajęć dydaktycznych przeprowadzane są na podstawie planu hospitacji, zatwierdzanego przez Radę Wydziału. Przesłanką umieszczenia zajęć dydaktycznych w planie hospitacji mogą być negatywne oceny uzyskanie przez nauczyciela akademickiego w ankiecie studenckiej, lub złożenie przez studentów oficjalnej skargi na nauczyciela. Hospitacje prowadzone są także na podstawie decyzji dziekana o konieczności przeprowadzenia hospitacji zajęć.

Hospitację zajęć dydaktycznych przeprowadza zespół hospitujący, w skład którego wchodzi: pełnomocnik dziekana ds. hospitacji zajęć dydaktycznych, prodziekan ds. kształcenia właściwego kierunku studiów oraz kierownik jednostki organizacyjnej, w której zatrudniony jest pracownik. Zespół hospitujący sporządza protokół z hospitacji, który w ciągu 7 dni od daty hospitacji powinien być udostępniony hospitowanemu nauczycielowi akademickiemu. Na podstawie wyników z hospitacji pełnomocnik dziekana ds. hospitacji zajęć dydaktycznych opracowuje raport, który przekazuje do Dziekana. Zatwierdzony raport przesyłany jest do Prorektora ds. kształcenia.

W czasie wizytacji Wydział poinformował, że nauczyciele prowadzący zajęcia dydaktyczne na Wydziale podawani są corocznie ocenie uwzględniającej dorobek naukowy, której celem jest potwierdzenie kwalifikacji nauczyciela do prowadzenia przedmiotów objętych programem kształcenia studentów. Potwierdzenia kwalifikacji nauczyciela do prowadzenia zajęć dydaktycznych z przedmiotów dokonuje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia na podstawie powiązania działalności naukowej i publikacyjnej w zakresie obszarów wiedzy związanych z prowadzonymi przedmiotami. Poinformowano również, że dorobek publikacyjny jest uwzględniany przy powierzaniu jednostkom organizacyjnym Wydziału

przedmiotów do realizacji. Stanowi on także jedno z kryteriów przy przydzielaniu jednostkom organizacyjnym nowych przedmiotów w drodze konkursu. Wyboru jednostki odpowiedzialnej za realizację zajęć dokonuje rada programowa kierunku, która ocenia przedstawioną przez nauczyciela zatrudnionego w jednostce organizacyjnej wydziału dokumentację, zawierającą opis założonych efektów kształcenia, oryginalność treści programowych (niepowtarzanie treści programowych z innych przedmiotów realizowanych na danym kierunku), zaplecze dydaktyczne jednostki zgłaszającej program (niezbędne do osiągnięcia założonych efektów kształcenia), zbieżność dorobku naukowego autora z treściami programowymi zgłoszonego przedmiotu.

Kompleksowa ocena nauczycieli akademickich dokonywana jest w wyniku okresowej oceny nauczycieli akademickich, przeprowadzanej przez Wydziałową Komisję ds. Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich. Ocena nauczycieli z tytułem naukowym profesora przeprowadzana jest co 4 lata, a pozostałych nauczycieli co 2 lata. Oceniana jest działalność dydaktyczna, naukowa i organizacyjna nauczyciela.

W działalności dydaktycznej uwzględniane są: realizacja pensum dydaktycznego, publikacja materiałów dydaktycznych w postaci skryptu lub podręcznika, prowadzenie nowego przedmiotu, opieka nad doktorantami, promotorstwo prac dyplomowych i in. Od roku 2016 w ocenie dydaktycznej będą również uwzględniane wyniki oceny nauczycieli w ankietach studenckich

W działalności naukowej uwzględniane są: aktywność publikacyjna, wdrożeniowa i patentowa, uzyskane projekty badawcze, promotorstwo zakończonych rozpraw doktorskich, wykonane recenzje i awans naukowy.

W działalności organizacyjnej uwzględniane są: funkcje pełnione w Uczelni i poza Uczelnią, udział w pracach gremiów uczelnianych i wydziałowych, funkcje w towarzystwach naukowych, zawodowych i społecznych.

Do ustalenia punktacji każdej działalności Wydziałowa Komisja ds. Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich wykorzystuje wzory określone w uchwale nr 68 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 29.06.2009r.

Na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa wprowadzono ocenę rozwoju naukowego pracowników. Ocenę tą reguluje wydziałowa procedura P-42 „Ocena rozwoju naukowego pracowników WNoŻiR”. Ocena przeprowadzana jest raz w roku przez Wydziałową Komisję ds. Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich i obejmuje młodych pracowników naukowych, nie posiadających stopnia naukowego doktora habilitowanego. Komisja ocenia

działalność naukowo-badawczą i wdrożeniową w danym roku, oraz planowaną działalność publikacyjną. Udział pracowników w ocenie jest dobrowolny, a jej celem jest pomoc w uzyskaniu awansu naukowego, poprzez wskazanie właściwego kierunku rozwoju młodym pracownikom naukowo-dydaktycznym.

Studenci poinformowali, że narzędziem oceny jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w którym uczestniczą studenci jest proces ankietyzacji. Studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat każdego prowadzącego zajęcia nauczyciela i mają odczucie, że ankietowanie wpływa na postawę nauczycieli akademickich, na przykład: na punktualność, sposób prowadzenia zajęć lub zmiany form egzaminowania. Kwestionariusz ankietowy przygotowywany jest co prawda przez administrację uczelnianą, ale treść pytań konsultowano z przedstawicielami samorządu studenckiego. Przedstawiciele studentów mają też możliwość wglądu w wyniki ankiet oraz możliwość zapoznania się ze zbiorczym sprawozdaniem z przeprowadzonej ankietyzacji, które przedstawiane jest na forum Rady Wydziału. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie byli świadkami hospitacji zajęć dydaktycznych.

Doktoranci wysoko oceniają kadrę naukową. Podobnie jak studenci uczestniczą oni w procesie oceniania nauczycieli akademickich poprzez wypełnianie ankiet. Wyniki ankiet doktorantów połączone są jednak z ankietą studencką, co zacięra jednoznaczną ocenę. Wyniki ankiet analizowane są przez Kierownika Studiów Doktoranckich. Doktoranci są zaznajamiani z wynikami ankietyzacji. Kierownik Studiów Doktoranckich wskazał, że niewielka liczba doktorantów wypełnia ankiety (około połowa uprawnionych). Doktoranci nie oceniają pracy administracji i pracowników naukowo-technicznych.

Władze Wydziału poinformowały, że podejmują działania, których celem jest podniesienie jakości kadry poprzez zwiększenie jej aktywności publikacyjnej, oraz zwiększenie liczby publikacji ze współczynnikiem *Impact Factor*, co pozwoli na podniesienie kategorii Wydziału w ocenie parametrycznej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W tym celu planowane jest wydzielenie w budżecie Wydziału Funduszu Projakościowego, z którego będą finansowane stypendia projakościowe dla nauczycieli, którzy w roku poprzedzającym przyznanie stypendiów, opublikowali najwięcej wysoko punktowanych publikacji. Podjęto również działania zmierzające do opracowania zasad zatrudniania młodych pracowników naukowo-dydaktycznych na Wydziale na stanowisku asystenta ze stopniem doktora (na 2 lata), którzy po pozytywnej ocenie po tym okresie zostaną zatrudnieni na stanowisku adiunkta (na 8 lat). Najważniejszym kryterium brany pod uwagę przy zatrudnianiu młodego

pracownika, oprócz zapewnienia odpowiedniej liczby godzin dydaktycznych w jednostce, będzie opublikowanie przez kandydata przynajmniej dwóch prac w czasopismach z listy A Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Prowadzenie polityki pro jakościowej wobec pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału z pewnością w najbliższej przyszłości pozytywnie wpłynie na jakość kształcenia.

g) ocenę poziomu naukowego jednostki,

W raporcie samooceny Wydział przedstawił bardzo lakoniczną informację odnoszącą się do oceny poziomu naukowego jednostki. Z informacji tej wynika, że Wydział stosuje kryteria oceny poziomu naukowego jednostek organizacyjnych przyjęte przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ocenie parametrycznej jednostek. Poinformowano, że ranking jednostek organizacyjnych Wydziału jest podawany do wiadomości wszystkich kierowników jednostek oraz omawiany przez Dziekana na posiedzeniu Rady Wydziału, w czasie dokonywania podziału środków finansowych na utrzymanie potencjału badawczego.

Nie przedstawiono wyspecjalizowanych narzędzi Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz procedur odnoszących się do poziomu działalności naukowej. Informacji na temat takich mechanizmów nie przedstawiono w Raporcie samooceny i w czasie wizytacji.

h) ocenę zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową, a także środki wsparcia dla studentów,

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa oraz zawiera procedurę P-20 „Badanie zasobów materialnych Wydziału” opracowana na podstawie Zarządzenia nr 3/2012 Dziekana Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa z dnia 28 maja 2012 roku w sprawie badania zasobów materialnych Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Procedura ta jest na etapie wdrażania. W myśl Procedury oceny infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia studentów Wydziału dokonuje powołany przez Dziekana Wydziałowy Zespół ds. Badania Zasobów Materialnych Wydziału. Ocena przeprowadzana jest co 2 lata. Na podstawie danych dostarczonych przez jednostki organizacyjne Wydziału Zespół sporządził raport, zawierający spis aparatury badawczo-dydaktycznej i pomocy dydaktycznych wykorzystywanych w jednostkach w procesie

kształcenia studentów. Wydział poinformował, że następnym działaniem będzie analiza informacji zawartych w spisie pod kątem doboru i wykorzystania infrastruktury dydaktycznej do przeprowadzenia procesu kształcenia i osiągnięcia przez studentów założonych w programie studiów efektów kształcenia. Na podstawie tej analizy Zespół sporządzi raport, który zostanie przekazany dziekanowi (do 20.12.2014r.). Wnioski z raportu dziekan przekaze radom programowym w celu ich przeanalizowania i ewentualnego wprowadzenia niezbędnych zmian w programach kształcenia.

Do oceny infrastruktury dydaktycznej wykorzystywane są także dane z hospitacji zajęć dydaktycznych, przeprowadzanych przez zespół hospitujący. Jednym z kryteriów oceny przeprowadzanej podczas hospitacji jest dobór i wykorzystanie pomocy dydaktycznych i aparatury badawczo-dydaktycznej do realizowanych treści programowych hospitowanych zajęć.

Studenci pozytywnie oceniają infrastrukturę dydaktyczną Wydziału. Mają dostęp do nowoczesnych urządzeń laboratoryjnych i dobrze wyposażonych sal. Studenci wskazali, że mają możliwość zgłaszania uwag na temat infrastruktury poprzez kontakt ze starostami, opiekunami roku i prodziekanami, jednak zarówno studenci jak i władze Wydziału nie potrafili wskazać przykładu takiego działania studentów. Pojedyncze przypadki problemów zgłaszanych w związku z infrastrukturą Wydziału rozwiązywane były w ramach spotkań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, którego członkiem jest również student oraz w ramach rozmów opiekunów roku ze studentami.

O jakości infrastruktury dydaktycznej Wydziału pozytywnie wypowiadają się doktoranci, chociaż z rozmów z doktorantami i Kierownikiem Studiów Doktoranckich oraz z przedstawionej dokumentacji nie wynika aby Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie miał procedury oceny zasobów materialnych oraz bazy dydaktycznej na studiach doktoranckich. Doktoranci mają jednak wysoką ocenę bazy dydaktycznej, a swoje uwagi mogą zgłaszać bezpośrednio do Kierownika Studiów Doktoranckich. Doktoranci korzystają z tego rozwiązania i uważają je za wystarczające i skuteczne.

- i) funkcjonowanie systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia,*

W raporcie samooceny jak również w czasie wizytacji nie udokumentowano istnienia i funkcjonowania jednolitego systemu informacyjnego, umożliwiającego gromadzenie, przetwarzanie i wykorzystywanie informacji gromadzonych w następstwie stosowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa. Wynika to chyba stąd, że Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia jest jeszcze w fazie budowy i wdrażania. Niektóre procedury Systemu są jeszcze opracowywane (procedury P-30, P-43, P-46), a większość pozostałych jest w trakcie wdrażania. Niemniej jednak pewne działania dotyczące działania systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia zostały podjęte. W większości wdrażanych procedur uregulowano obszar przepływu informacji wykorzystywanych w celach projakościowych. Określono również narzędzia oraz metody gromadzenia informacji. Na obecnym etapie rozwoju Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia można jednak zidentyfikować obszary funkcjonowania, w których zakres gromadzonych danych wraz z metodami ich analizy nie zostały jeszcze precyzyjnie ustalone lub ustalenia te znajdują się w fazie początkowej. Do takich należą na przykład ocena zasobów materialnych oraz monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia. Pozytywnym aspektem w funkcjonowaniu Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest fakt, że wyniki analiz wielu danych gromadzonych na skutek działania procedur Systemu Wydział stara się upubliczniać w wydziałowym serwisie internetowym (np. wyniki ankietyzacji studentów). Zwiększa to powszechną świadomość znaczenia stosowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i umożliwia szersze wykorzystanie jego wyników.

j) publiczny dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawianych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów,

Na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa opracowano procedurę P-45 „Procedura obiegu informacji na WNoŻiR”, która określa formy obiegu i udostępniania informacji na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa. Określa też ona odpowiedzialność za koordynowanie przepływu informacji, za umieszczanie informacji w formie elektronicznej na stronie internetowej i na tablicach ogłoszeń.

W czasie wizytacji poinformowano, że nadzór nad udostępnianiem informacji odbywa się na dwóch płaszczyznach: dostępu do informacji oraz aktualności informacji. Poinformowano też, że Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia wykazała, że wydziałowa strona internetowa jest mało przejrzysta i bardzo trudno odszukać na niej informacje dotyczące kształcenia (skomplikowana ścieżka poszukiwania informacji). Za zgodą dziekana podjęto współpracę z firmą informatyczną, której celem było opracowanie modułu poświęconego wyłącznie jakości kształcenia studentów na wydziale. Efektem tej współpracy jest zakładka SYSTEM JAKOŚCI KSZTAŁCENIA, która jest widoczna po uruchomieniu wydziałowej strony internetowej. Moduł ten zawiera aktualne (stale uaktualniane) informacje, dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, programy i plany studiów poszczególnych kierunków studiów (uwzględniających poziom i formę studiów), sylabusy dla wszystkich przedmiotów objętych programem studiów, procedury realizacji i doskonalenia procesów dydaktycznych, wyniki badań ankietowych jakości kształcenia na Wydziale, oraz informacje o Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Krajowych Ramach Kwalifikacji. Za stałą aktualizację informacji dotyczących procesu kształcenia studentów na Wydziale, zamieszczanych w tej zakładce, odpowiedzialny jest prodziekan ds. jakości kształcenia. Za umieszczanie informacji dotyczących obsługi administracyjnej studentów w dziekanacie, ogłoszeń poszczególnych działów Uczelni lub władz wydziału odpowiedzialni są pracownicy dziekanatu. Nadzór nad aktualizacją danych sprawuje kierownik dziekanatu. Jednostki organizacyjne wydziału zamieszczają na stronie internetowej lub na tablicach ogłoszeń informacje dotyczące procesu kształcenia realizowanego w tych jednostkach. Za umieszczanie informacji dotyczących jednostki i ich aktualizację odpowiedzialny jest kierownik jednostki lub wyznaczony przez niego pracownik.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci zapewnili, że mają dostęp do rzetelnych informacji na temat organizacji i procedur, na przykład sposobu wnioskowania i przyznawania indywidualnej organizacji studiów czy przyznawania stypendium, które uzyskują przede wszystkim z dziekanatu. Opinia doktorantów wyrażona w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA także podkreśla dostępność informacji i jej przejrzystość.

Wydział nie przedstawił jednak procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia dotyczących weryfikacji dostępności i aktualności tych informacji dla studentów, doktorantów i innych interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa jest zapewniony dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia oraz o organizacji i

procedurach toku studiów. Dostępność tych informacji nie jest jednak śledzona i weryfikowana przez Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia.

2.3) jednostka dokonuje systematycznej oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, a jej wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

W raporcie samooceny nie przedstawiono narzędzi Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia służących systematycznej ocenie efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i wykorzystywania wyników do doskonalenia polityki zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia. Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia jest na etapie wdrażania i ocena efektywności działania niektórych jego elementów nie jest jeszcze możliwa. System ten nie ma jeszcze zapisów i narzędzi nakazujących prowadzenie oceny efektywności działania wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów i na studiach doktoranckich, a także przeprowadzania weryfikacji i oceny działań naprawczych. W Raporcie samooceny nie przedstawiono procedur monitorowania Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, częstotliwości i wyników przeglądów procedur, prawidłowości doboru metod i narzędzi przeprowadzania oceny danego czynnika w celu zwiększenia efektywności działania Systemu. Nie ma też narzędzi oceny efektywności mechanizmów i wyników ocen doskonalenia tego systemu.

Z informacji zebranych w czasie wizytacji wynika jednak, że na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa podejmowane są pewne działania podsumowujące działanie Systemu. Poinformowano także zespół wizytujący, że w opracowaniu jest procedura P-46 „Wdrażanie i doskonalenie Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia”.

Obecnie na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa do weryfikacji wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia wykorzystywane są narzędzia w postaci ankiet (absolwentów, pracodawców, studentów), hospitacji zajęć dydaktycznych, oceny realizacji efektów kształcenia oraz praktyk zawodowych (weryfikacja kompetencji studentów w praktyce) i egzaminów dyplomowych na koniec procesu kształcenia studentów. Działania te pośrednio wskazują na niedomagania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i niektóre z tych niedomagań już wykryto. Wykazano na przykład, że ogólnouczelniane podejście do uzyskiwanych w badaniu ankietowym danych jest słabym elementem Systemu, ponieważ dostarcza zbyt ogólnych informacji. Umożliwia ono ocenę

nauczyciela, a nie procesu kształcenia. Informacje takie trudno jest niestety wykorzystać do poprawy jakości kształcenia studentów na Wydziale. Ten element systemu wymaga działań naprawczych. Dlatego władze wydziału zamierzają wprowadzić własną ankietę, która pozwoli w pełni nadzorować efektywność procesu kształcenia studentów.

W czasie wizytacji Wydział poinformował, że raz w roku przeprowadzany jest przegląd procedur. Wyniki przeprowadzonych przeglądów narzędzi i metod pozwalają dostrzec mocne i słabe strony funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Poinformowano również, że Wydział wykorzystuje wyniki ocen (programowych) przeprowadzonych przez PKA do doskonalenia procesu jakości kształcenia studentów na akredytowanych kierunkach, a także do tworzenia programów i efektów kształcenia w przypadku opracowywania dokumentacji dla nowych kierunków. Zalecenia Zespołów Wizytujących kierunki studiów są analizowane przez prodziekanów tych kierunków, omawiane podczas spotkań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a następnie przekazywane radom programowym tych kierunków w celu przeprowadzenia działań naprawczych poprzez m.in. wprowadzenie zmian w programach kształcenia. Efektem tych działań są modyfikacje programów kształcenia studentów. Wydział przedstawił zespołowi wizytującemu obszerny wykaz działań naprawczych podjętych po ocenie programowej kierunku Technologia Żywności i Żywnienie Człowieka, przeprowadzonej przez Zespół Wizytujący PKA w 2010 roku.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Struktura Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa jest przejrzysta i dostosowana do Uczelni. Określono podział kompetencji, zadania i nadzór nad funkcjonowaniem Systemu na poziomie ogólnouczelnianym oraz na poziomie wydziałowym, jak również odpowiedzialność zaangażowanych osób i ciał kolegialnych na poziomie centralnym oraz na poziomie podstawowych jednostek organizacyjnych Uczelni.

W pracach Komisji Uczelnianej ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia biorą udział przedstawiciele nauczycieli akademickich oraz studentów i doktorantów. Mają oni wpływ na podejmowanie decyzji w zakresie zapewnienia jakości kształcenia. W strukturach Systemu nie są natomiast reprezentowani pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi. Struktury

Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia umożliwiają wpływ interesariuszy zewnętrznych na decyzje dotyczące zapewniania jakości kształcenia.

2.2) Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie nie jest jeszcze systemem w pełni kompleksowym. Jest to system w fazie wdrażania, a częściowo jeszcze w fazie opracowywania i jego elementy nie zawsze obejmują wszystkie istotne dla jakości kształcenia obszary.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa ma narzędzia umożliwiające weryfikację stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez Wydział studiów I i II stopnia. W tym celu wykorzystywana procedura „ocena efektów kształcenia z poszczególnych przedmiotów”, procedury dyplomowania oraz procedury przygotowania i oceny prac dyplomowych.

Nie przedstawiono narzędzi Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia służących ocenie stopnia realizacji efektów kształcenia na studiach doktoranckich i na studiach podyplomowych. Weryfikacja efektów kształcenia doktorantów odbywa się poprzez coroczną ocenę postępów w pracy naukowej przedstawianą przez doktorantów w pisemnym sprawozdaniu.

Wydział zapewnia udział interesariuszy zewnętrznych, a w szczególności pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia na rynku pracy. Działania te choć liczne w większości nie mają charakteru procedur Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i są słabo udokumentowane.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa ma procedury monitorowania losów absolwentów. Do tego celu stosowane są: ankieta absolwenta studiów wyższych oraz ankieta pracodawcy. Narzędzia te są jednak na etapie wdrażania, a ich aktualną przydatność ogranicza niewielki udział respondentów.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa ma procedury i struktury odpowiedzialne za monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia na studiach I i II stopnia, którym przypisano

zadania w tym zakresie. Procedury te nie uwzględniają jednak programów studiów III stopnia i programów studiów podyplomowych.

Zasady oceniania studentów i doktorantów są dobrze opisane w Regulaminach studiów Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie i w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia nie ma jednak wyspecjalizowanych narzędzi weryfikacji zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych. Opinie studentów i doktorantów o zasadach oceniania osiągnięć, doborze metod i ich przestrzeganiu są pozytywne.

Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa spełnia wymagania w zakresie kadry dydaktycznej i zapewnia obsadę kadrową dla prowadzonych kierunków studiów.

Wydział ma rozbudowane mechanizmy weryfikacji jakości kadry prowadzącej proces kształcenia, oparte na zróżnicowanych narzędziach badawczych. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa nie precyzuje procedur odnoszących się do poziomu działalności naukowej. W czasie wizytacji poinformowano, że weryfikacja poziomu naukowego Wydziału następuje w ramach ogólnokrajowych procedur parametrycznej oceny jednostek naukowych.

Infrastruktura bazy dydaktycznej i naukowej Nauk o Żywności i Rybactwa jest bardzo dobra i umożliwia spełnianie zadań zarówno dydaktycznych, jak i naukowych. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa zawiera procedurę służącą weryfikację zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej. Procedurę tą jest na etapie wdrażania.

Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia nie zawiera jeszcze jednolitego mechanizmu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji w zapewnieniu jakości kształcenia. W większości wdrażanych procedur uregulowano jednak obszar przepływu informacji wykorzystywanych w celach projakościowych. Określono również narzędzia oraz metody gromadzenia informacji.

Na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa jest zapewniony dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia oraz o organizacji i procedurach toku studiów. Dostępność tych informacji nie jest jednak śledzona i weryfikowana przez Wydziałowy Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

2.3) Formalne warunki do efektywnego funkcjonowania struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością zostały stworzone. Wydziałowy System Zapewniania Jakości Kształcenia jest jednak dopiero na etapie wdrażania i nie wszystkie jego elementy można uznać za w pełni wdrożone i działające efektywnie.

System ten nie ma jeszcze zapisów i narzędzi nakazujących prowadzenie oceny efektywności działania wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów i na studiach doktoranckich, a także przeprowadzania weryfikacji i oceny działań naprawczych.

Wydział wykorzystuje wyniki ocen (programowych) przeprowadzonych przez PKA do doskonalenia procesu jakości kształcenia na akredytowanych kierunkach studiów.

3. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie

3.1) Jednostka w wyniku kształcenia na studiach doktoranckich, zapewnia uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego dotyczą oraz umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora,

Zasady związane z tworzeniem i kształceniem na studiach doktoranckich określa regulamin studiów doktoranckich (stanowiący załącznik do Uchwały nr 1 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 30.01.2012 r.). Zgodnie z wymienionym dokumentem studia doktoranckie tworzy Rektor na wniosek Rady Wydziału, która posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego albo co najmniej dwa uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w zakresie dyscyplin odpowiadających tym uprawnieniom. Wspomniana powyżej uchwała określa również zasady organizacji studiów doktoranckich, obowiązki dziekana i Rady Wydziału prowadzącego studia doktoranckie, obowiązki kierownika studiów doktoranckich oraz obowiązki opiekuna naukowego doktoranta. W przypadku doktoranta wskazuje na jego obowiązki i uprawnienia. Podaje również zasady rozliczania pracy doktoranta oraz procedurę składania egzaminu doktorskiego. Zgodnie z w/w uchwałą do obowiązków Rady Wydziału należy m.in. określenie efektów kształcenia na studiach doktoranckich, zatwierdzenie programu tych studiów, jak również zaproponowanie warunków rekrutacji. Z kolei Uchwała nr

43 Senatu ZUT z dnia 23 września 2013 r. podaje wytyczne dla Rad Wydziałów dotyczące planów i programów studiów doktoranckich.

Studia doktoranckie na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa są obecnie realizowane w zależności od roku naboru na te studia w oparciu o trzy różne programy i plany studiów, zatwierdzone przez Radę WNoŻiR uchwałą nr 5/2009 z dnia 24.06.2009 r., uchwałą nr 90/2012 z dnia 19.09.2012 i uchwałą nr 96/2013 z dnia 23.10.2013 r. Efekty kształcenia dla studiów doktoranckich zostały zatwierdzone uchwałą nr 155/2012 Rady WNoŻiR z dnia 19.12.2012 r.

Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa posiada w ocenie parametrycznej kategorię B i pełne uprawnienia akademickie w dziedzinie nauk rolniczych w zakresie rybactwa oraz technologii żywności i żywienia. W związku z powyższym posiada uprawnienia do prowadzenia studiów doktoranckich umożliwiających zdobycie stopnia naukowego doktora nauk rolniczych w dyscyplinie **rybactwo i technologia żywności i żywienia**. Studia doktoranckie stacjonarne i niestacjonarne trwają 4 lata. Warunki i tryb rekrutacji na studia doktoranckie są normowane corocznie uchwałami Senatu ZUT. Uchwała Senatu nr 10 z dnia 25 marca 2013 r. określiła zasady rekrutacji w roku akademickim 2013/2014. Postępowanie rekrutacyjne przeprowadza Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna. Komisja ta jest powoływana przez kierownika jednostki organizacyjnej. Rekrutacja na studia doktoranckie odbywa się w drodze konkursu, a o pozycji na liście rankingowej kandydata na studia doktoranckie decyduje ocena postępowania kwalifikacyjnego będąca średnią arytmetyczną oceny ukończenia studiów wyższych (60% średniej ocen z egzaminów i zaliczeń na studiach II stopnia) oraz pozytywnej oceny rozmowy kwalifikacyjnej (średnia ocen wystawionych przez przewodniczącego i członków Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej). Zgodnie z Uchwałą Senatu nr 12 z dnia 25 marca 2013 r. limity przyjęć na I rok studiów doktoranckich w roku akademickim 2013/2014 wynosiły na WNoŻiR 20 osób na studia stacjonarne i 2 osoby na studia niestacjonarne. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim limity zmniejszono odpowiednio dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych o 6 i 4 osoby. Zdaniem władz Wydziału przyjęty system rekrutacji jest właściwy, bowiem pozwala na odpowiednią weryfikację predyspozycji kandydatów do pracy o charakterze badawczym.

Cele ogólne, cele szczegółowe oraz zakres oczekiwanych efektów kształcenia na studiach doktoranckich w dyscyplinach rybactwo i technologia żywności i żywienia określa Uchwała Rady Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa ZUT nr 155/2012 z dnia 19 grudnia 2012 r. W każdej dyscyplinie określono 4 efekty w zakresie wiedzy, 5 w zakresie

umiejętności i 4 w zakresie kompetencji społecznych, które powinien osiąść student studiów III stopnia w wyniku realizacji programu kształcenia na studiach doktoranckich. Wymienione efekty zostały zdefiniowane jasno i we właściwy sposób określają kompetencje jakimi powinni się legitymować się studenci kończący studia doktoranckie w obydwu dyscyplinach naukowych. Zapisy efektów są także zgodne z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych.

Dla osiągnięcia pożądaných efektów kształcenia na wizytowanym Wydziale został przyjęty program 4-letnich doktoranckich stacjonarnych i niestacjonarnych obowiązujący wszystkich doktorantów Wydziału, a więc będących na studiach doktoranckich w zakresie dyscyplin rybactwo oraz technologia żywności i żywienia. W roku akademickim 2013/2014 WNoŻiR miał cztery roczniki doktorantów z naborów od 2010/2011 do 2013/2014. Roczniki te studiują w oparciu o trzy różne programy i plany studiów, zatwierdzone w roku akademickim 2009/2010, 2012/2013 i 2013/2014 Uchwałami RW WNoŻiR odpowiednio nr 5/2009 z dnia 24.06.2009, 90/2012 z dnia 9.09/2012 i 96/2013 z dnia 23.10.2013 r. Obecnie obowiązujący program (dla naborów w roku akademickim 2013/2014) składa się z 6 bloków przedmiotów: A. Przygotowania pedagogicznego na studiach doktoranckich, B. Języka obcego, C. Przedmiotów podstawowych dla obszaru badań i Przedmiotów kierunkowych (dla poszczególnych dyscyplin), D. Seminariów, E. Metodologii badań naukowych i F. Prowadzenie i uczestnictwo w prowadzeniu zajęć dydaktycznych.

W całym toku kształcenia doktorantów przewidziano 455 godz. zajęć dydaktycznych dla doktorantów oraz 210 godz. zajęć dydaktycznych, które prowadzą lub w których uczestniczą doktoranci. Łączny nakład pracy doktorantów oszacowano na 45 pkt. ECTS, co jest zgodne z w/w rozporządzeniem z dnia 1 września 2011 r. Zajęciom rozwijającym umiejętności dydaktyczne przypisano łącznie 17 pkt ECTS (blok A i F), przy czym z tego jedynie 4 pkt ECTS można traktować jako zajęcia fakultatywne (pozostałe zajęcia to zajęcia obowiązkowe, prowadzone dla doktorantów wszystkich Wydziałów Uczelni), a więc w tym zakresie nie jest spełniony warunek zapisany w § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych. Program studiów nie spełnia także wymogów formalnych § 4 ust. 1 pkt 1 w/w rozporządzenia, który określa, że od 20 do 30 punktów ECTS powinno być przypisanych zajęciom fakultatywnym rozwijającym umiejętności dydaktyczne lub zawodowe. W zakresie rozwijania umiejętności zawodowych doktoranci z 22 pkt. ECTS (łączna liczba punktów dla

bloku przedmiotów C i D) mogą jedynie wybierać przedmioty wycenione na 7 pkt ECTS. W związku z tym, biorąc pod uwagę wyżej podaną liczbę punktów jak i liczbę punktów rozwijających umiejętności dydaktyczne łączna liczba punktów przypadająca na zajęcia fakultatywne wynosi jedynie 11. **Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt braku wyceny ECTS dla seminarium prowadzonego z opiekunem naukowym, które jest realizowane w wymiarze 60 godzin.** Doktoranci kończą egzaminem język obcy oraz przedmioty kierunkowe, pozostałe kursy są zaliczane. Seminarium prowadzone jest w każdym semestrze, co zdaniem Zespołu Oceniającego pozwala na wnikliwą analizę postępów w wykonywaniu pracy doktorskiej. W opinii Zespołu Oceniającego program studiów doktoranckich oferuje doktorantom dość szczegółowe zagadnienia w grupie przedmiotów podstawowych dla obszaru badań (np. Grzyby w biotechnologii, Toksyny organizmów wodnych i lądowych) oraz małą możliwość wyboru przedmiotów fakultatywnych kierunkowych. Ponadto błędem jest także zaliczenie bloku przedmiotów Ekologia/Filozofia/Ekonomia do grupy przedmiotów podstawowych dla obszaru badań (blok C3).

Reasumując do słabych stron realizowanego dotychczas programu studiów doktoranckich należy brak wystarczającej oferty przedmiotów fakultatywnych, w efekcie czego program nie pozwala na indywidualizowanie procesu kształcenia. Doktorant ma do wyboru tylko 1 przedmiot kierunkowy z grupy dwóch przedmiotów (w wymiarze 15 godzin dydaktycznych, wyceniony na 5 pkt ECTS) oraz przedmiot z grupy ekologia/filozofia/ekonomia. Ponadto program studiów doktoranckich nie oferuje zajęć w języku obcym.

W jednostce istnieje system standaryzowanych kart informacyjnych kursów prowadzonych na studiach doktoranckich, w których znajdują się między innymi: wymagania wstępne, cele przedmiotu, treści programowe z podziałem na formy zajęć, wyliczenia obciążenia pracą studenta, metody nauczania, sposoby formułowania oceny, zamierzone efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, kryteria oceny oraz literaturę podstawową i uzupełniającą. Generalnie należy stwierdzić, że podane we wszystkich kartach informacje są jasno sprecyzowane i we właściwy sposób określają zakres przedmiotu. Jedynym drobnym uchybieniem występującym we wszystkich kartach przedmiotu jest zdefiniowanie zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wymaganych tylko do osiągnięcia oceny dostatecznej (3,0).

W ocenie doktorantów program studiów doktoranckich jest prowadzony na dobrym poziomie. Uczestnicy spotkania pozytywnie ocenili również zajęcia z zakresu „dydaktyki szkoły wyższej” przewidziane w programie studiów. Doktoranci, realizują praktykę zawodową w

formie prowadzenia zajęć w wymiarze 10 godzin rocznie, a w formie uczestniczenia w ich prowadzeniu w wymiarze 45 godzin dydaktycznych w danym roku akademickim. Zajęcia prowadzone przez doktorantów są hospitowane przez pracowników naukowych.

Badania naukowe, będące podstawą prac doktorskich oraz dorobku publikacyjnego doktoranta wykonywane są głównie w tych jednostkach Wydziału, w których bezpośrednio realizowany jest doktorat. Wspomaganie finansowe oraz zapewnienie warunków badań naukowych niezbędnych do realizacji pracy doktorskiej, a także do tworzenia publikacji, spoczywa głównie na tych jednostkach, choć funkcjonuje też system wspierania doktorantów poprzez stypendia przeznaczone na wykonywanie części doświadczalnej pracy doktorskiej. Doktoranci w trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym stwierdzili, że rzadko korzystają z wyposażenia w aparaturę badawczą znajdującą się w innych ośrodkach badawczych (krajowych czy zagranicznych). **Doktoranci sporadycznie uczestniczą w wyjazdach na staże do krajowych i zagranicznych ośrodków badawczych.** Są natomiast dość często realizowane wyjazdy doktorantów na konferencje związane z zakresem zainteresowań doktorantów.

Wydział wspiera proces publikacyjny doktorantów. W ostatnich 5 latach z udziałem doktorantów publikowano rocznie od 32 do 53 prac, łącznie zostało opublikowanych 191 prac, co nie jest liczbą małą. Jednak zauważyć należy, że najczęściej doktoranci są włączani do współredagowania tekstów publikacji, choć zdarzają się i takie opracowania gdzie są pierwszymi bądź nawet jedynymi autorami. Ponadto większość z tych prac to prace zamieszczone w materiałach konferencyjnych, bądź w różnego rodzaju monografiach. Najcenniejsze prace publikowane w czasopismach z impact factor stanowią około 20% wszystkich publikacji z udziałem doktorantów. W związku z tym, wskazane byłoby wprowadzenie mechanizmów wspierających publikowanie w czasopismach znajdujących się na liście A MNiSW.

Kadra naukowo-dydaktyczna prowadząca zajęcia na studiach doktoranckich Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa ZUT w Szczecinie odznacza się znacznymi osiągnięciami w pracach badawczych oraz odpowiednim dorobkiem publikacyjnym. Dorobek publikacyjny nauczycieli prowadzących zajęcia na studiach doktoranckich jest adekwatny z treściami prowadzonych przedmiotów. **Na wykłady realizowane w ramach studiów doktoranckich nie są jednak zapraszani wybitni uczeni z uczelni, instytutów badawczych z kraju i z zagranicy.**

Kadra pracowników realizująca zajęcia na studiach doktoranckich jest oceniana przez anonimowe ankiety wypełniane przez samych doktorantów. Jednak przydatność ankiet jako

narzędzia do doskonalenia jakości kształcenia jest niewielka, bowiem wyniki z ankiet uzyskanych na studiach doktoranckich są uśredniane razem z wynikami dla innych przedmiotów prowadzonych przez tego samego nauczyciela akademickiego. Taki system nie sprzyja wprowadzaniu modyfikacji do sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych przez nauczycieli.

Kadra Wydziału prowadzi badania naukowe przede wszystkim w zakresie dziedziny nauki rolnicze oraz w **dyscyplinach technologia żywności i żywienia oraz rybactwo**, a więc w zakresie w którym nadaje się stopnie doktora nauk i doktora habilitowanego. Jakość kadry naukowej i jej powiązanie z realizowanymi zadaniami badawczymi świadczy o zgodności kompetencji kadry nauczającej doktorantów i sprawującej nad nimi opiekę z potrzebami w tym zakresie.

Niepokój Zespołu Oceniającego budzi **niska efektywność studiów doktoranckich**. Zgodnie z raportem samooceny (str. 29) na 10 doktorantów kończących studia doktoranckie w roku akademickim 2011/2012 uzyskało stopień doktora 5, a z 11 kończących w roku akademickim 2012/2013 jedynie 4. Biorąc pod uwagę obydwie analizowane lata skuteczność tych studiów wynosi nieco ponad 40%. Analizując także fakt, że na 33 osoby przyjęte na te studia na w/w roczniki tylko 4 doktorantów zostało skreślonych, świadczy to o braku wypracowanych metod weryfikacji postępu w osiągniętych efektach kształcenia. Liczba skreśleń uczestników studiów doktoranckich w czasie ich trwania jest miernikiem weryfikowania postępów pracy doktorantów oraz przeprowadzania oceny wypełniania wymaganych efektów kształcenia.

Ważnym aspektem kształcenia doktorantów jest uczestnictwo w projektach i grantach badawczych. Należy stwierdzić, że doktoranci WNoŻiR są angażowani jako wykonawcy w różne projekty badawcze realizowane w Katedrach. Ponadto mogą ubiegać się o projekty w ramach dotacji celowej na prowadzenie badań oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich. Z tej puli w latach 2010-2014 doktoranci realizowali 59 tematów badawczych, co w porównaniu z ogólną liczbą doktorantów jest liczbą znaczącą.

Doktoranci mają możliwości rozwoju naukowego, także pod względem uczestnictwa w życiu środowiska naukowego w kraju i za granicą. Corocznie uczestniczą w konferencjach naukowych, na których prezentują wyniki badań. W ostatnich latach doktoranci prezentowali wyniki badań na takich krajowych konferencjach jak: Konferencji „Młodzi naukowcy dla polskiej nauki”, Ogólnopolskich Warsztatach Bentologicznych, Wrocławskiej Konferencji Studentów Nauk Technicznych i Ścisłych, Konferencji pt. Ochrona Przyrody w Polsce wobec

współczesnych wyzwań cywilizacyjnych, Zjeździe Hydrobiologów Polskich, czy też międzynarodowych: European Congress of Ichthyology w Liège Diversification in Inland Finfish Aquaculture, Koferensii Molodych Uchenych Studentov i Aspirantov pt. Analiz i prognozirovanie sistem upravleniy, Annual World Congress of Biodiversity Baltic, Sea Science Congress.

3.2) jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodnie z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy,

Na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa prowadzone są jedynie jedne 3 semestralne studia podyplomowe „Żywienie człowieka – promocja zdrowia”. Studia te cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem, gdyż w kwietniu zakończono V ich edycję. Prowadzony jest jednocześnie nabór na kolejną. Na studia te przyjmowanych jest zazwyczaj nieco ponad 30 słuchaczy. Studia podyplomowe zakładają zdobycie wiedzy z zakresu żywienia człowieka oraz profesjonalne przygotowanie do udzielania porad żywieniowych. Studia podyplomowe „Żywienie człowieka – promocja zdrowia” są zatem skierowane są do absolwentów szkół wyższych - osób pracujących lub planujących pracę w usługach żywieniowych, a także prowadzących poradnictwo żywieniowe, gabinety odnowy biologicznej itp., oraz nauczycieli dietetyki i żywienia. Programy kształcenia są zgodne z wytycznymi Senatu Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie dotyczącymi planów i programów studiów podyplomowych (Uchwały nr 41 z dn. 26.09.2011 r., 61 z dn. 19.12.2011 r., 36 z dn. 23.04.2012 r., 44 z dn. 23.09.2013 r.). Dodatkowo, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 207, poz. 2110) nadają one nauczycielom, posiadającym już przygotowanie pedagogiczne, kwalifikacje do nauczania przedmiotów z zakresu żywienia człowieka i promocji zdrowia.

Program studiów podyplomowych stopniowo modyfikowano w kolejnych edycjach. Dzięki prowadzonej ankiecie ewaluacji wśród słuchaczy i absolwentów tych studiów pozyskiwano informacje dotyczące treści zajęć dydaktycznych i ich przydatności w procesie kształcenia, a następnie wprowadzano do programu modyfikacje, dostosowując go do potrzeb słuchaczy. Zgodnie z zarządzeniem nr 84 Rektora ZUT z dnia 28.12.2011 r. opracowano szczegółowe

efekty kształcenia dla studiów podyplomowych. Prawidłowo zdefiniowano i szczegółowo opisano 18 efektów w zakresie wiedzy, 21 w zakresie umiejętności oraz 17 w zakresie kompetencji społecznych. Pomimo poprawności przyjętych efektów kształcenia Zespół Oceniający uważa, że ich liczba mogłaby być mniejsza, szczególnie w zakresie kompetencji społecznych. Wszystkie efekty właściwie przypisano obszarowi nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych. Efekty kształcenia są osiągane w wyniku realizacji programu kształcenia, w którym przewidziano 18 przedmiotów. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w wymiarze 365 godzin, a całkowity nakład pracy słuchacza wyceniono na 60 punktów ECTS. W układzie semestralnym przewidziano: w I semestrze 90 godzin zajęć dydaktycznych i 17 pkt ECTS, w II odpowiednio 85 i 18, a w III 122 godzin i 25 pkt. ECTS. Większe obciążenie ostatniego semestru jest związane z większym udziałem zajęć praktycznych oraz przygotowaniem słuchaczy do egzaminu końcowego. Pod względem merytorycznym realizowane na studiach podyplomowych przedmioty są odpowiednio dobrane, a także ich sekwencja jest właściwa. Dla wszystkich przedmiotów opracowano karty przedmiotów (sylabusy), w których określono m.in. cele kształcenia, efekty przedmiotowe oraz podano treści kształcenia oraz literaturę.

Kadrę dydaktyczną studiów podyplomowych stanowią zarówno samodzielni pracownicy jak również doktorzy z Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa oraz nauczyciele z tytułem zawodowym magistra legitymujący się doświadczeniem zawodowym z zakresu prowadzonej tematyki zajęć. Dorobek nauczycieli akademickich jest bogaty i adekwatny z treściami prowadzonych przedmiotów. Wszyscy nauczyciele prowadzący zajęcia dydaktyczne na studiach podyplomowych charakteryzują się także dużym talentem dydaktycznym. Taki obraz rysuje się na podstawie 24 ankiet przeglądniętych przez Zespół Oceniający, w których słuchacze bardzo pozytywnie wypowiadali się, czasem nawet entuzjastycznie, o sposobie prowadzenia wykładów i ćwiczeń.

Osiągnięcie efektów kształcenia sprawdzane jest przez zaliczenie poszczególnych przedmiotów oraz egzamin końcowy. W pierwszych dwóch edycjach słuchacze przygotowywali także pracę dyplomową. Na podstawie rozmowy z absolwentami studiów podyplomowych można stwierdzić, że egzamin końcowy był wielkim przeżyciem, do którego należało się solidnie przygotować. Świadczy to o rzeczywiście weryfikowanych efektach kształcenia.

Zajęcia dydaktyczne na studiach podyplomowych odbywają się w salach Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa, głównie w Zakładzie Fizjologii Żywienia Człowieka. Biorąc pod

uwagę obecną liczbę słuchaczy studiów należy uznać, że ich potrzeby z zakresu specjalistycznej bazy dydaktycznej i badawczej są w pełni zaspokojone.

Powodzenie związane z uruchomieniem i prowadzeniem studiów podyplomowych zależy od koniunktury, którą należy dokładnie i w sposób stały rozpoznawać. Obecnie istnieje zainteresowanie ogólnie pojmowaną dietetyką i zasadami żywienia człowieka. Stąd też, na rynku istnieje wiele instytucji szkolących w tym zakresie. Należy zauważyć, że prowadzone przez Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa studia podyplomowe są konkurencyjne i mają ustaloną renomę. W opinii absolwentów cieszą się dużym powodzeniem na rynku edukacyjnym Szczecina i województwa zachodniopomorskiego. Osiągnięty sukces zawdzięczają odpowiedniemu programowi kształcenia i kadrze naukowo-dydaktycznej, nie tylko z dużym dorobkiem naukowym ale również doświadczeniem praktycznym w poradnictwie dietetycznym. Z analizy ankiet wynika bardzo pozytywna opinia słuchaczy co do przydatności tematyki wykładów, sposobu prowadzenia i przygotowania technicznego zajęć, liczby wykładów i ćwiczeń. Równocześnie prowadzi się bieżące rozmowy o zapotrzebowaniu słuchaczy i ewentualnym wprowadzaniu do programu wykładów o określonej tematyce. Atrakcyjność studiów podyplomowych wiąże się również z możliwością nabywania uprawnień. W przypadku analizowanych studiów podyplomowych słuchacze uzyskują rzeczywiste umiejętności związane z prowadzeniem gabinetów poradnictwa żywieniowego, czy też instruktora praktycznej nauki zawodu w szkolnictwie średnim (np. w szkołach gastronomicznych). Zespół Oceniający zapoznał się danymi dotyczącymi uzyskania pracy po ukończeniu tych studiów. Zgodność kształcenia na studiach podyplomowych z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców, a także możliwości nabycia uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy należy uznać jako bardzo znaczącą.

Podsumowując, na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentacji prowadzonych studiów podyplomowych oraz spotkań z Kierownikiem Studiów Podyplomowych i absolwentami tych studiów należy stwierdzić, że program i plan studiów podyplomowych umożliwiają **w pełni** realizację zakładanych efektów kształcenia w założonym czasie trwania studiów. Na podkreślenie zasługuje włączenie w skład kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne osób z doświadczeniem praktycznym w zakresie poradnictwa dietetycznego oraz umożliwienie zdobycia słuchaczom tych studiów nowych umiejętności.

3.3) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia,

W przypadku studiów doktoranckich interesariusze wewnątrzni, w postaci doktorantów, biorą udział w procesie określania efektów kształcenia (na przykład przez udział w posiedzeniach Rady Wydziału, na których są one dyskutowane). Zespół Oceniający zaleca opracowanie ankiety dla absolwentów studiów doktoranckich, która pozwoliłaby ocenić program studiów, jednak pod kątem przydatności poszczególnych realizowanych przedmiotów w ich pracy doktorskiej, a także uzyskania opinii uzasadniającej brak postępów w realizowanym przewodzie doktorskim od doktorantów, którzy zostali skreśleni, bądź ukończyli studia doktoranckie bez uzyskania stopnia doktora. Na studiach doktoranckich interesariusze zewnątrzni nie byli zaangażowani w tworzenie efektów kształcenia oraz programu studiów. Odzwierciedleniem uczestnictwa interesariuszy zewnętrznych w procesie określania (a także weryfikowania efektów kształcenia) na studiach doktoranckich są prace doktorskie, których tematyka i zakres zostały sformułowane w porozumieniu bądź na zlecenie firm i instytucji. Przykładami tutaj są: praca doktorska we współpracy z firmą Fleisch Mannschaft Polska Sp. z o.o. pt. „Zastosowanie hydrożelowych mikrokapsulek w procesie otrzymywania cyklodekstryn i wstępne badania aplikacyjne z ich wykorzystaniem jako dodatków funkcjonalnych do żywności”; praca doktorska zrealizowana na zlecenie Zakładu Mleczarskiego STARCO "Tradycyjne i probiotyczne napoje fermentowane z serwatki"; kontynuacja prac związanych z pracą dokorską pt. „Ciągła produkcja bakteriocyn z zastosowaniem wybranych odpadowych produktów przemysłu spożywczego” przy współpracy z firmą RADEX S.A.

Podczas spotkania Zespołu Oceniającego z przedstawicielami Doktorantów potwierdzono zaangażowanie pracodawców w określanie zakresu prac doktorskich jak i wsparcie ze strony pracodawców w trakcie realizacji badań.

Udział interesariuszy wewnętrznych jak i zewnętrznych w procesie określania efektów kształcenia, opracowania programu kształcenia, a także oceny jakości kształcenia na studiach podyplomowych należy uznać jako w pełni satysfakcjonujący. Analiza programu kształcenia na prowadzonych studiach podyplomowych odzwierciedla bieżące oczekiwania otoczenia zewnętrznego. Określane są one na podstawie nieformalnych rozmów z przedstawicielami firm oraz na podstawie opinii absolwentów studiów podyplomowych, którzy wyrażają swoje

zdanie w ankietach, dyskusjach podczas zajęć na studiach podyplomowych bądź nieformalnych kontaktów z nauczycielami akademickimi. Zespół Oceniający zaleca, aby konsultacje dotyczące programu kształcenia na studiach podyplomowych była także tematem spotkań zinstytucjonalizowanych, np. Rady Programowej Kierunku, Rady Pracodawców.

Na Studium Podyplomowe „Żywienie człowieka – promocja zdrowia” zgłaszają się trzy grupy słuchaczy: a) delegowani przez pracodawców w celu zdobycia uprawnień do nauczania nowych przedmiotów (najczęściej nauczyciele przedmiotów zawodowych, biologii, wychowania fizycznego) lub przez Urzędy Pracy w ramach przekwalifikowania lub możliwości samozatrudnienia; b) osoby pracujące w poradnictwie dietetycznym w celu uaktualnienia wiedzy, podniesienia kwalifikacji lub otworzenia własnego gabinetu poradnictwa żywieniowego; c) osoby spoza „branży”, które z różnych względów podejmują decyzję zdobycia wiedzy z zakresu proponowanego przez Studium (lekarze różnych specjalnościach, farmaceuci, inspektorzy Państwowej Inspekcji Handlowej i Sanitarnej, pracownicy działu Kontroli Jakości Zakładów Przemysłu Spożywczego, nauczyciele akademicy z Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego i Uniwersytetu Szczecińskiego, przewodniczący i członkowie Towarzystwa Makrobiotycznego, przewodnicząca Stowarzyszenia Stwardnienia Rozsianego, osoby stosujące alternatywne sposoby żywienia, kosmetyczki po kosmetologii oraz inni). Dlatego też program I edycji Studium (rozpoczęcie 1 października 2007 roku), jego cele i efekty kształcenia zostały ustalone na podstawie ponad 20-letniego doświadczenia, w zakresie edukacji i poradnictwa żywieniowego, Kierownika Studium. Kolejne edycje ewoluowały, poszerzając lub zmieniając zakres i rodzaj prowadzonych przedmiotów zgodnie z sugestiami słuchaczy.

Obecnie, w procesie oceny stopnia osiągania efektów kształcenia studiów podyplomowych nie uczestniczą bezpośrednio przedstawiciele pracodawców, ponieważ efekty kształcenia oceniane są na bieżąco i po zakończeniu Studium przez Kadrę nauczycieli akademickich. Wydział jest w trakcie zbierania i opracowywania informacji dotyczących wpływu ukończenia Studiów Podyplomowych na awans zawodowy. Z dotychczas uzyskanych informacji wynika, że: dla wielu nauczycieli, Studium stanowiło podstawę do opracowania autorskiego programu nowych przedmiotów (w ramach tzw. godzin dyrektorskich); dla dietetyków – możliwość zatrudnienia lub utrzymania aktualnego stanowiska; dla lekarzy, szczególnie posiadających prywatny gabinet – możliwość uwzględniania zmian składu diety

w procesie leczenia; dla instruktorów fitness – wspomaganie dietą określonych rodzajów aktywności ruchowej.

3.4) jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta i słuchacza, adekwatnemu do osiągniętych efektów kształcenia,

Na studiach doktoranckich jak i na studiach podyplomowych realizowanych na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa ZUT w Szczecinie wprowadzony jest system ECTS.

W dokonanej powyżej (pkt 3.1) ocenie programu kształcenia wykazano niezgodności konstrukcji punktacji ECTS z rozporządzeniem z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych. Jednak należy zaznaczyć, że analiza kart przedmiotów, opracowanych dla wszystkich prowadzonych zajęć, pozwala na stwierdzenie, że określają one właściwie szacowany nakład pracy i czasu potrzebnego do ich uzyskania. W tym miejscu podkreślić należy, że studenci studiów doktoranckich mają zbyt małą możliwość wyboru zajęć fakultatywnych. Ponadto brak jest w ocenianej jednostce wymiany w kształceniu doktorantów z uczelniami zagranicznymi (z wykorzystaniem systemu pkt. ECTS).

Na prowadzonych przez wizytowany Wydział studiach podyplomowych konstrukcja systemu punktacji ECTS jest w pełni poprawna. Nakład pracy na poszczególne zajęcia dydaktyczne został właściwie wyceniony. System oceny stopnia osiągnięcia celów kształcenia funkcjonuje także właściwie. Osiąganie efektów kształcenia uzyskiwanych na zajęciach weryfikowane jest poprzez system zaliczeń zaś na zakończenie studiów podyplomowych przewidywane jest sprawdzenie wiedzy poprzez egzamin końcowy. Zdaniem Zespołu Oceniającego system oceny stopnia osiągnięcia celów kształcenia na studiach podyplomowych jest transparentny, znany słuchaczom, a miarą jego efektywności jest bardzo wysoka procentowa liczba osób, która ukończyła studia podyplomowe.

3.5) jednostka posiada wiarygodny, przejrzysty i powszechnie dostępny - zwłaszcza dla studentów, doktorantów i słuchaczy - system umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

Na podstawie przedstawionych danych oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, że Wydział posiada wiarygodny i spójny system weryfikacji efektów kształcenia, a w przypadku studiów doktoranckich również postępów w pracy naukowej. System ten

funkcjonuje poprzez monitorowanie realizacji programu kształcenia przez władze Wydziału, kierownictwo studium doktoranckiego i kierowników studiów podyplomowych oraz ocenę i analizę procesu nauczania na wielu etapach częściowych. W przypadku studiów doktoranckich proces weryfikacji skupia się głównie na semestralnych sprawozdaniach doktorantów z działalności naukowej i realizacji założonego programu kształcenia, opiniowany przez opiekuna naukowego/promotora, a następnie oceniany przez kierownika studiów doktoranckich. Obowiązkowe seminaria w ramach studiów doktoranckich umożliwiają wnikliwą indywidualną ocenę każdego doktoranta przez kierownika studiów doktoranckich oraz opiekuna naukowego/promotora na wszystkich etapach kształcenia. Jednak niewielka liczba przedkładanych rozpraw doktorskich wskazuje na niewykorzystywanie wszystkich narzędzi jakie zaplanowano w systemie przez osoby upoważnione do weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez doktorantów. Na podstawie rozmowy z Samorządem Doktorantów, jak i samymi doktorantami, stwierdzić należy, że doktoranci posiadają wiedzę na temat systemu punktów ECTS, ale nie uczestniczą w pracach dotyczących określania czasu i nakładu pracy niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na studiach doktoranckich.. Zdobyta wiedza jest sprawdzana w sposób powszechnie przyjęty w uczelniach akademickich (egzamin, sprawdzian, kolokwium). Umiejętności uzyskiwane w czasie studiów podyplomowych są weryfikowane poprzez składanie egzaminów z poszczególnych przedmiotów oraz egzamin końcowy. Zasady funkcjonowania stosowanych na Wydziale mechanizmów służących do oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia są znane doktorantom i słuchaczom studiów podyplomowych. System oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia jest przejrzysty i dostępny.

Podczas spotkania z doktorantami, wyrazili oni opinię, że efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych zostały sformułowane poprawnie i obejmują właściwy dla nauk rolniczych zakres wiedzy i umiejętności odpowiadający kwalifikacjom trzeciego stopnia. Na stronie internetowej, dostępne są aktualne komunikaty dla doktorantów oraz informacje dla kandydatów na studia doktoranckie (dostępne są tam zasady rekrutacji, akty prawne, zakładane ogólne efekty kształcenia, programy studiów wraz z rozkładem zajęć). Warto zauważyć, że na Wydziale jest odrębny dziekanat zajmujący się tylko sprawami doktorantów, co dodatkowo ułatwia kontakt i przepływ informacji. Podczas spotkania z doktorantami Zespół Oceniający PKA ustalił, że dostęp do informacji oraz

przejrzystość funkcjonującego systemu oceny są odpowiednie i każdy doktorant jest o nich informowany na pierwszych zajęciach przez prowadzącego, a dodatkowo rozsyłane są drogą elektroniczną przez Kierownika Studiów Doktoranckich.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ *znacząco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

3.1. Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa posiada uprawnienia do prowadzenia studiów doktoranckich w dwóch dyscyplinach: *rybactwo i technologia żywności i żywienia*. W wyniku realizacji programu osiągnęte są odpowiednie efekty kształcenia, choć programy tych studiów nie są w pełni zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych. (Dz. U. Nr 196, poz. 1169). Brakuje w nich wystarczającej oferty zajęć fakultatywnych rozwijających umiejętności dydaktyczne oraz zawodowe, tak więc program ten nie pozwala na indywidualizowanie programu kształcenia. Analiza programu studiów doktoranckich pozwala na stwierdzenie, że dają one możliwość znaczącego przygotowania do prowadzenia badań naukowych. Program nie oferuje zajęć w języku obcym.

Kadra naukowo-dydaktyczna prowadząca zajęcia dydaktyczne na studiach doktoranckich oraz sprawująca opiekę naukową nad doktorantami ma wysokie i odpowiednie, udokumentowane dorobkiem naukowym, kwalifikacje umożliwiające osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia.

Wyposażenie w nowoczesną aparaturę naukowo badawczą do realizacji prac doktorskich na Wydziale jest wystarczające.

Doktoranci rzadko uczestniczą w wyjazdach na staże do krajowych i zagranicznych ośrodków badawczych. Aktywnie natomiast uczestniczą w konferencjach krajowych i międzynarodowych.

3.2. Wydział oferuje jedno studia podyplomowe „Żywnienie człowieka – promocja zdrowia”, które cieszą się niesłabnącym powodzeniem od kilku lat. Prowadzone studia podyplomowe spełniają w pełni wymogi formalne i merytoryczne. Programy kształcenia w pełni umożliwiają realizację zakładanych efektów kształcenia w założonym czasie trwania studiów. Dobór kadry dydaktycznej

realizującej zajęcia na studiach podyplomowych jest właściwy i umożliwia uzyskanie zakładanych efektów kształcenia i zapewnia wysoką jakość kształcenia. Nauczyciele prowadzący zajęcia na studiach podyplomowych mają doświadczenie praktyczne w zakresie poradnictwa dietetycznego. Zgodność kształcenia na studiach podyplomowych z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców, a także możliwości nabycia uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy należy uznać jako bardzo znaczącą.

3.3. Udział interesariuszy wewnętrznych w procesie określania efektów kształcenia, ich osiągania oraz weryfikacji, a także oceny jakości kształcenia prowadzonego na studiach doktoranckich i podyplomowych jest odpowiedni i wystarczający. Interesariusze zewnętrzni byli zaangażowani przy określaniu efektów kształcenia i programu studiów podyplomowych. Natomiast Wydział nie wykorzystał ich potencjału w przypadku studiów doktoranckich.

3.4. Na studiach doktoranckich i podyplomowych obowiązuje system ECTS. Liczba punktów ECTS odpowiada nakładowi pracy doktoranta i słuchacza studiów podyplomowych w ramach poszczególnych przedmiotów i jest adekwatna do osiąganych celów kształcenia. W przypadku studiów doktoranckich system ECTS nie spełnia wymagań określonych w § 4 rozporządzenia MNiSW z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych (Dz.U. Nr 196, poz.1169).

3.5. System oceny osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia jest przejrzysty i wiarygodny zarówno na studiach doktoranckich jak i podyplomowych. System ten funkcjonuje poprzez monitorowanie realizacji programu kształcenia przez władze Wydziału, kierownictwo studium doktoranckiego i kierowników studiów podyplomowych oraz weryfikację osiąganych przez słuchaczy celów i efektów kształcenia, poprzez ocenę i analizę procesu nauczania na wielu etapach częściowych zdobywania wiedzy. Jednak analiza przebiegu studiów doktoranckich prowadzonych na Wydziale wykazała

ich bardzo małą sprawność. Zasady funkcjonowania systemu są znane doktorantom i słuchaczom studiów podyplomowych.

4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

4.1) Jednostka zapewnia kadrę stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników,

W ciągu ostatnich pięciu lat ogólna liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych w ZUT w Szczecinie niewiele się zmniejszyła (o 10%). W tym czasie zmieniła się struktura osób zatrudnionych. Zaobserwowano widoczny wzrost liczby samodzielnych pracowników naukowych, szczególnie w grupie doktorów habilitowanych (z 153 do 193 osób), co jest zjawiskiem korzystnym. Natomiast znacząco, o 155 osób (o 22%) zmniejszyła się liczba doktorów. Podobnie tendencje w kształtowaniu się stanu liczbowego nauczycieli akademickich obserwowano na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa. Zaznaczył się jednak dużo większy spadek ogólnej liczby zatrudnionych nauczycieli (o 21%) oraz w grupie doktorów (o 31%). Powyższe zmiany w zatrudnieniu były spowodowane znacznym zmniejszeniem liczby studentów (o 25%) na kierunkach prowadzonych przez jednostkę, głównie mało atrakcyjnym kierunkiem jest rybactwo. W najbliższym czasie nastąpią także duże zmiany w grupie nauczycieli ze stopniem doktora, bowiem upływa termin zatrudnienia adiunktów, którzy nie uzyskali stopnia doktora habilitowanego. Prowadzone na Wydziale Studia Doktoranckie dają z kolei możliwość uzupełnienia stanu liczbowego grupy doktorów. Pomimo zmniejszenia ogólnej liczby nauczycieli akademickich, rozwój kadry nie wzbudza zastrzeżeń i wątpliwości, jest bowiem stabilny. Na ocenianym Wydziale obecnie jest zatrudnionych 82 nauczycieli akademickich. Dla 78 osób Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, natomiast dla 4 jest dodatkowym miejscem zatrudnienia (Raport samooceny). Najliczniejszą grupę stanowią nauczyciele akademicy ze stopniem naukowym doktora (47) – ok. 57%, następnie doktorzy habilitowani (20) – ok. 24% i profesorowie (12) – ok. 15 %. W grupie doktorów habilitowanych 8 osób zajmuje stanowisko profesora nadzwyczajnego ZUT w Szczecinie, pozostałe są na stanowisku adiunkta. W grupie nauczycieli legitymujących się stopniem doktora 40 osób jest na stanowisku adiunkta, 6 na stanowisku starszego wykładowcy, 2 na stanowisku asystenta i 1 na stanowisku asystenta naukowego. Wydział

zatrudnia także 3 pracowników z tytułem zawodowym magistra: 1 wykładowcę, 1 asystenta i 1 asystenta naukowego.

Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych na ocenianym Wydziale

Tytuł lub stopień naukowy lub tytuł zawodowy	Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych w latach 2009-2014 dla których Uczelnia jest			
	podstawowym miejscem pracy		dodatkowym miejscem pracy	
	2009	2014	2009	2014
profesor	12	12	–	–
doktor habilitowany	19	20	–	–
doktor	64	44	–	3
pozostali	4	2	6	1
Razem	99	78	6	4

Analizując strukturę posiadanych stopni i tytułów można stwierdzić, że najliczniejszą grupą nauczycieli akademickich jest kadra reprezentująca obszar nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, a dominującymi dyscyplinami jest rybactwo i technologia żywności i żywienia. Wydział posiada też pracowników naukowych w obszarze nauk przyrodniczych (dyscypliny biologia i biotechnologia) i obszarze nauk społecznych (dyscyplina towaroznawstwo). Wszystkie prowadzone kierunki studiów posiadają kadre odpowiadającą wymaganiom minimum kadrowego zawartym w rozporządzeniu MNiSW z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. W przeprowadzonych wcześniej przez PKA ocenach programowych jakości kształcenia na 3 kierunkach studiów nie było zastrzeżeń co do obsady kadrowej tych kierunków studiów i przedmiotów kształcenia.

Z analizy danych wynika, iż WNoŻiR jest silną kadrowo i naukowo jednostką, która realizuje swój rozwój kadrowy głównie w oparciu o własną kadre naukowo-dydaktyczną. Kadra jest bardzo doświadczona i jednocześnie wyraźnie wyprofilowana na dwie dyscypliny – rybactwo i technologia żywności i żywienia, co sprawia, że jest w stanie realizować studia I, II i III stopnia na kierunkach odpowiadającym tym dyscyplinom, a więc rybactwo oraz technologia żywności i żywienie człowieka. Wydział także posiada odpowiednią kadre do realizacji zajęć na mniej popularnym kierunku towaroznawstwo na poziomie studiów I stopnia. Natomiast

pewien niedosyt wzbudza kadra kierunku mikrobiologia stosowana, odnoszonego do obszaru nauk przyrodniczych. Obecny stan zatrudnienia kompetentnych nauczycieli akademickich z dorobkiem z zakresu nauk przyrodniczych zapewnia funkcjonowanie studiów I stopnia, pod warunkiem nie zwiększania naboru na ten kierunek. Natomiast nie rokuje on rozwoju tego kierunku, pomimo zainteresowania nim studentów. Rozwój kadry i potencjał kadrowy nie jest zagrożony w następnych latach, ponieważ Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora i stopnia doktora habilitowanego w dwóch dyscyplinach: rybactwo i technologia żywności i żywienia. Można podkreślić, że posiadane uprawnienia merytorycznie odpowiadają potrzebom kadrowym kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów i studiach doktoranckich.

W opinii studentów zasoby kadrowe ocenianej jednostki są na bardzo dobrym poziomie zestawiając je z liczbą studentów studiujących na Wydziale. Studenci w rozmowie z Zespołem Oceniającym wyrazili opinię, iż kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału jest kompetentna, potrafi ich zainteresować wykładaną materią i spełnia ich oczekiwania w ramach procesu kształcenia..

Na Uczelni i Wydziale jest prowadzona klarowna polityka kadrowa w odniesieniu do trybu zatrudniania pracowników, awansowania oraz zmiany charakteru zatrudnienia, co ma wpływ na rozwój kadry. Zasady zatrudniania, zwalniania i awansowania pracowników reguluje Statut Uczelni (Rozdział 5 Pracownicy Uczelni § 30-43, Uchwała nr 47 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 24 października 2011 r.). Wykorzystując akty prawne obowiązujące na Uczelni (Uchwała nr 68 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 29 czerwca 2009 r. w sprawie okresowej oceny nauczycieli akademickich przeprowadzanej w ZUT w Szczecinie), Wydziałowa Komisja Oceny Pracowników dokonuje regularnie oceny pracowników w zakresie osiągnięć dydaktycznych i wychowawczych, naukowych oraz organizacyjnych. Wynikające stąd wnioski są uwzględniane w polityce płacowej i w przyjętych zasadach przyznawania nagród i wyróżnień. Wymienione narzędzie stanowi jeden z elementów systemu wewnętrznej oceny kadry naukowo – dydaktycznej. Jednak zdaniem Zespołu Oceniającego system ten jest mało motywujący nauczycieli, bowiem poziom kwantyfikacji oceny pozytywnej jest ustalony na dość niskim poziomie, szczególnie w zakresie działalności naukowej. Ponadto system ten nie przewiduje obligatoryjnej oceny, zgodnie z ustawą o szkolnictwie wyższym, podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez nauczycieli akademickich na stanowiskach wykładowcy i starszego wykładowcy.

Zajęcia dla uczestników studiów doktoranckich są prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę akademicką. Seminaria doktoranckie na studiach są prowadzone przez kierownika studiów doktoranckich oraz opiekunów/promotorów. Zajęcia z przedmiotów kierunkowych na studiach III stopnia realizuje w sumie 16 samodzielnych pracowników naukowych oraz 1 doktor. Zdaniem Zespołu Oceniającego kadra dobrana jest prawidłowo i posiada znaczne osiągnięcia w pracach badawczych oraz odpowiedni dorobek publikacyjny. Doktoranci Wydziału także prezentują bardzo pozytywną opinię na temat kadry naukowej zaangażowanej w realizację procesu kształcenia na studiach III stopnia.

4.2) jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do specyfiki oferowanych studiów, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia,

W Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie i na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa nastąpiła w ostatnich latach poprawa infrastruktury materialnej, co związane było z jej rozbudową. W przypadku ocenianej jednostki należy zaznaczyć wybudowanie nowoczesnego Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych. Uczelnia inwestuje także w inne obiekty. W ostatnim czasie wybudowano i oddano do użytku Zachodniopomorskie Centrum Zaawansowanych Technologii oraz Centrum Dydaktyczno-Badawcze Nanotechnologii. Ponadto należy zauważyć systematyczne prace nad modernizacją Biblioteki Głównej i inwestycje w nowoczesną aparaturę naukowo-dydaktyczną. Tak więc, stan infrastruktury w Uczelni poprawia się.

Baza dydaktyczna Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa służy do obsługi pięciu kierunków studiów (rybactwo, technologia żywności i żywienie człowieka, towaroznawstwo, mikrobiologia stosowana, eksploatacja mórz i oceanów). Wydział w procesie dydaktycznym wykorzystuje przede wszystkim własne sale wykładowe i przeznaczone do ćwiczeń. Szczegółowy opis bazy dydaktycznej znajduje się w Raporcie samooceny na str. 31 oraz w załączniku 15. Wynika z niego, że Wydział dysponuje odpowiednią liczbą sal dydaktycznych (wykładowych, seminaryjnych, laboratoriów) dostosowaną do liczby studentów studiów I i II stopnia oraz doktorantów. Jednak wyposażenie poszczególnych jednostek organizacyjnych Wydziału w nowoczesną aparaturę jest bardzo zróżnicowane. Z jednej strony są jednostki zaopatrzone znakomicie w najwyższej klasy urządzenia laboratoryjne (jak np. Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych, Zakład Towaroznawstwa i Oceny Jakości), z drugiej dysponujące podstawowym sprzętem laboratoryjnym (np. Zakład Podstaw Żywienia Człowieka, Zakład Technologii Mleczarstwa i Przechowywania

Żywności). Jednak należy zaznaczyć, że nawet w skromnie wyposażone jednostki umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na studiach I i II stopnia. Dużą niedogodnością w tych jednostkach jest natomiast prowadzenie zaawansowanych badań, prowadzących do uzyskania stopni i tytułów naukowych, bądź umożliwiających ubieganie się o projekty badawcze finansowane ze źródeł zewnętrznych. Podstawowym problemem Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa jest jednak nadmierne rozproszenie bazy dydaktyczno-naukowej, która jest zlokalizowana trzech dość znacznie oddalonych miejscach Szczecina. W znacznym stopniu utrudnia to studentom przemieszczanie się na zajęcia, ponadto taki stan rzeczy nie sprzyja integracji pracowników Wydziału i współpracy w zakresie realizacji wspólnych tematów badań. Pewnym mankamentem jest także zdekapitalizowanie majątku trwałego, jednak na bieżąco dokonywane są prace remontowe i zabezpieczające, planowany jest także generalny remont budynków w kompleksie przy ul. K. Królewicza.

Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa dysponuje własną podręczną biblioteką, z której chętnie korzystają studenci i doktoranci. Znajdują się w niej podstawowe podręczniki i czasopisma z zakresu wszystkich prowadzonych kierunków studiów. Bardzo dobrze jest zorganizowana i wyposażona Biblioteka Główna ZUT w Szczecinie. Biblioteka posiada księgozbiór zabezpieczający potrzeby studentów i doktorantów, w szczególności pod kątem literatury podstawowej, ale dysponuje także w wystarczającym stopniu literaturą specjalistyczną.

Budynki, w którym odbywają się zajęcia na ocenianym Wydziale nie są w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, jednak w ramach planowanego remontu zamontowana zostanie winda umożliwiająca poruszanie osobom z dysfunkcjami narządów ruchu, zostaną wykonane także inne prace dostosowujące obiekty do wymagań osób niepełnosprawnych

Istotnym elementem wzbogacającym dydaktykę oraz badania naukowe są stacje doświadczalne. Baza ta jest wykorzystywana do praktycznego kształcenia studentów kierunku rybactwo i technologii żywności i żywienia człowieka. Szczególnie cenne jest zaplecze do kształcenia i prowadzenia zaawansowanych badań wdrożeniowych w dyscyplinie rybactwo. Wydział posiada Rybacką Stację Doświadczalną w Nowym Czarnowie, gdzie poczyniono ostatnio ważne inwestycje znacząco poprawiające jej stan. Stacja rybactwa służy także do prowadzenia badań doświadczalnych, prac wdrożeniowych oraz realizacji procesu dydaktycznego (zwłaszcza prac dyplomowych opartych na eksperymencie) zarówno na studiach I, II jak i III stopnia. Ponadto Uczelnia w procesie dydaktycznym i w pracach

naukowych na kierunku rybactwo korzysta z Wydziałowej Stacji Badań Modelowych w Ińsku oraz Pracowni Statków i Portów Rybackich znajdującej się na Statku Naukowo-Badawczym „SNB-AR1”. Zauważyć należy dużą determinację władz Wydziału w utrzymanie wymienionych stacji doświadczalnych. Koszty są znaczne, a popularność kierunku rybactwo, co jest zdumiewające jak na tamtejszy region obecnie jest niewielka. Z kolei kierunek technologia żywności i żywienie człowieka korzysta w procesie dydaktycznym z infrastruktury małego zakładu mięsnego zlokalizowanego na terenie uczelnianym przy ul. K. Królewicza.

Reasumując należy stwierdzić, że Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa posiada zasoby lokalowe oraz odpowiednio wyposażone pracownie i laboratoria oraz stacje doświadczalne stanowiące zaplecze badawcze i dydaktyczne, które zapewniają nie tylko pełną realizację efektów kształcenia na realizowanych kierunkach, ale też umożliwiają kształcenie specjalistów na odpowiednio wysokim poziomie. Infrastrukturą dydaktyczną jest w pełni dostosowana do specyfiki oferowanych kierunków studiów i spełnia wymagania rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

W wyniku współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, niektóre zajęcia dydaktyczne odbywają się poza terenem Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego. Przykładem tutaj mogą być: Wylęgarnia Ryb oraz kompleks hodowlany – stawy produkcyjne w Goleniowie – Okręg Polskiego związku Wędkarskiego w Szczecinie, Wylęgarnia ryb Polskiego Związku Wędkarskiego w Bydgoszczy – obiekt Pławiec, Okręgowy Inspektorat Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie – zajęcia audytoryjne pt. Dorsz Bałtycki *Gadus morhua* – wykorzystanie zasobów i sposoby ochrony, Sportowe połowy ryb w Bałtyku – obowiązujące przepisy w Polsce i UE; Wydział Pomiarów Morskich Urzędu Morskiego w Szczecinie – zapoznanie z aparaturą i pracą Jednostki.

Kolejnym przejawem współpracy Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi są staże nauczycieli akademickich realizowane w firmach i instytucjach podnoszące, w szczególności kompetencje nauczycieli bezpośrednio związane z pracą zawodową. Przykładami mogą być: staże w ramach projektu „Czas na staż” w zakładzie Mleczarskim STARCO Sp. z o. o. oraz w firmie Carlsberg Polska S. A.; staże przemysłowe w: Przedsiębiorstwie Przetwórstwa Artykułów Spożywczych “ZGODA” sp. z o.o., Samodzielnym Publicznym Szpitalu Klinicznym nr 1 Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie, Laboratorium badań

mikrobiologicznych Weterynaryjne Laboratorium Diagnostyczne Urszula - Czekało – Kolodziej, Zakładzie Piekarskim Iwański Szczecin, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie i innych.

Wydział wykorzystuje w celu realizacji procesu dydaktycznego nie tylko swoje zasoby, lecz również organizuje zajęcia dydaktyczne dla studentów w instytucjach i firmach pracodawców, dając w ten sposób możliwość zapoznania się z warunkami praktycznie funkcjonującymi. Dodatkowo wymiarem zbliżenia do realiów rynkowych jest dbałość o podnoszenie kompetencji nauczycieli akademickich poprzez staże odbywane w firmach i instytucjach pracodawców.

4.3) polityka finansowa jednostki zapewnia stabilność jej rozwoju.

Polityka finansowa ZUT w Szczecinie jest corocznie uchwalana przez Senat Uczelni. Podział środków odbywa się na podstawie algorytmu, który jest co pewien okres modyfikowany. Analiza wydatków prowadzona jest również na Wydziale. W ZUT w Szczecinie prowadzona jest polityka decentralizacji finansowej, polegającej na samodzielności pod tym względem poszczególnych wydziałów. Kondycja finansowa Uczelni jest dość dobra, jednak system finansowania zmusza władze Uczelni i Wydziału do oszczędnego gospodarowania posiadanymi zasobami finansowymi.

Podstawą polityki finansowej Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa są plany rzeczowo-finansowe oraz analiza osiągniętych wyników ekonomicznych. Koszty na kształcenia studentów i podejmowanych działań projakościowych pokrywane są z dotacji otrzymywanej z MNiSW. Niewielkie kwoty Wydział uzyskuje z odpłatności za studia niestacjonarne i podyplomowe. Saldo środków finansowych działalności dydaktycznej Wydziału jeszcze przez pierwsze 11 miesięcy 2011 roku było ujemne (deficyt wynosił około 300 tys. zł). Od grudnia 2011 roku do chwili obecnej Wydział nie notuje deficytu i wykazuje dodatnie saldo, które na koniec 2013 roku wynosiło blisko 1600 tys. zł. W związku z tym można przyjąć, że sytuacja finansowa jednostki w zakresie dydaktyki jest stabilna, a nawet przy takim poziomie nadwyżki umożliwia prowadzenie działań prorozwojowych i inwestycyjnych. Ponadto Wydział uzyskuje dotacje z MNiSW na rozwój młodych naukowców do 35 roku życia oraz uczestników studiów doktoranckich. Fundusze z powyższej dotacji przyznawane są na realizację prac doktorskich lub habilitacyjnych. Fundusze na realizację prac rozwojowych

przyznawane są w drodze konkursu po złożeniu wniosku na realizację zadania badawczego w ramach wewnętrznego trybu konkursowego dla młodego pracownika nauki/uczestnika studiów doktoranckich. Kolejnym źródłem finansowania jest dotacja na działalność statutową, służącą utrzymaniu potencjału badawczego WNoŻiR. Na przestrzeni trzech ostatnich lat dotacja ta systematycznie się zmniejszała z około 850 tys. zł w 2012 r. do około 660 tys. zł w 2014 r. Uzyskiwane tą drogą środki finansowe przez poszczególne jednostki organizacyjne Wydziału były bardzo skromne, w 2013 r. wynosiły od niecałych 5 tys. zł do blisko 20 tys. zł. Przy takim poziomie dotacji trudno o prowadzenie zaawansowanych badań, dlatego też pracownicy poszczególnych jednostek są zobligowani do szukania zewnętrznych źródeł finansowania. Wydział uzyskuje także fundusze w ramach grantów zewnętrznych. Obecnie z tego tytułu realizowanych jest 10 projektów badawczych z NCBiR na łączną kwotę ponad 8,3 mln zł, 9 projektów z NCN (bądź dawniej MNiSW) na łączną kwotę blisko 1,5 mln zł, 1 projekt strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych na łączną kwotę niecałych 1,5 mln zł oraz 3 inne projekty. Jednak zauważyć należy, że głównym beneficjentem wymienionych projektów jest Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych, które z 23 projektów wykonuje aż 16.

Wydział Nauki o Żywności i Rybactwa, podobnie jak pozostałe wydziały ZUT w Szczecinie jest zobowiązany ponieść koszty utrzymania swojej bazy strukturalnej, co jest przyczyną, że fundusze, którymi dysponuje Wydział są niewystarczające na zaspokojenie jego wszystkich bieżących potrzeb i zmusza do prowadzenia konsekwentnej polityki finansowej polegającej na racjonalnym gospodarowaniu posiadanymi środkami, a także na pozyskiwaniu ich z innych źródeł. Wydział na swoją roczną działalność naukową i dydaktyczną potrzebuje rocznie około 10 mln 900 tys. zł, z tego ponad 80% stanowią koszty osobowe, około 8% koszty stypendiów, a około 16% koszty rzeczowe. Przychody Wydziału opierają się przede wszystkim na dotacji z MNiSW, niewielkie stosunkowo środki rzędu poniżej 1 mln zł są związane z przychodami z odpłatności za korzystanie przez osoby trzecie ze składników mienia na podstawie umów najmu, ze świadczenia usług edukacyjnych czy też środki pochodzące z narzutów kosztów wydziałowych na działalność badawczą. Obecnie roczne przychody sięgają kwoty ponad 12 mln 300 tys. zł. W związku z tym Wydział wykazuje nadwyżkę salda środków rzędu 1,5 mln zł.

Polityka finansowa Uczelni zakłada samofinansowanie podstawowych jednostek organizacyjnych, zgodnie z którą Wydział zobowiązany jest do zbilansowania swojego budżetu w obrębie różnych rodzajów swojej działalności. Podział środków na działalność

dydaktyczną na Uczelni odbywa się wg algorytmu zgodnego z ministerialnym. Plan rzeczowo – finansowy (budżet) jest zatwierdzany przez Radę Wydziału, a następnie przez Senat. W budżecie wydzielana jest kwota na potrzeby doskonalenia procesu kształcenia (remonty i wyposażanie sal dydaktycznych i laboratoriów, wspomaganie samorządu studenckiego, wyjazdy dydaktyczne i naukowe studentów, doskonalenie kompetencji pracowników). W szczególnych przypadkach Dziekan na wniosek kierownika jednostki może dofinansować wydatki wcześniej nieprzewidziane, dokonując odpowiednich przesunięć w stosunku do planu. Po rozliczeniu finansowym roku Dziekan przedstawia Radzie Wydziału sprawozdanie z wykonania budżetu. Środki na działalność badawczą są dzielone wg algorytmu projakościowego ukierunkowanego na rozwój kadry, warunkujący wysoką jakość kształcenia, algorytm podziału również wzorowany jest na podziale ministerialnym. Środki dzielone są w oparciu o system podziału uwzględniający ilość i jakość kadry oraz osiągnięć naukowych jednostek w roku poprzednim.

Środki finansowe jakimi dysponuje Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa nie są zbyt wygórowane, jednak władze Wydziału prowadzą racjonalną politykę finansową, dzięki czemu sytuacja ekonomiczna jest stabilna i stwarza perspektywę rozwoju.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1. Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa dysponuje kadrą nauczycieli akademickich o wysokich kwalifikacjach. Profesorowie i doktorzy habilitowani stanowią 41% ogólnej liczby nauczycieli akademickich. Nauczyciele zatrudnieni na Wydziale zapewniają osiągnięcie założonych efektów kształcenia na realizowanych kierunkach i stopniach studiów. Pięć prowadzonych kierunków studiów posiada kadrę odpowiadającą wymaganiom minimum kadrowego. Zajęcia dydaktyczne są powierzane nauczycielom akademickim o odpowiednich kompetencjach merytorycznych. Potencjał kadrowy Wydziału jest stabilny i nie jest zagrożony w następnych latach. Wydział prowadzi politykę kadrową, która umożliwia rozwój kwalifikacji naukowych nauczycieli oraz zapewnia odpowiednią strukturę nauczycieli.

4.2. Wydział dysponuje dobrą bazą materialną służącą dydaktyce i badaniom naukowym. Baza naukowo-dydaktyczna jest dostosowana do specyfiki studiów wszystkich stopni i kierunków prowadzonych na Wydziale i pozwala na osiągnięcie założonych efektów kształcenia na wszystkich stopniach kształcenia. Posiadane przez Wydział zasoby materialne są wystarczające do prowadzenia kształcenia w obecnym wymiarze i zakresie oraz realizowania prac badawczych przez pracowników, doktorantów i studentów. Na wyróżnienie zasługuje utrzymywanie dobrze wyposażonych własnych rybackich stacji doświadczalnych, które są umiejętnie wykorzystywane w procesie kształcenia i prowadzenie prac badawczo-wdrożeniowych.

4.3. Wydział prowadzi w pełni racjonalną politykę finansową, nakierowaną na równomierne wsparcie zespołów istotnych w realizacji polityki kształcenia. Pomimo skromnych środków finansowych sytuacja finansowa jest w pełni stabilna i stwarza perspektywę pewnego rozwoju. Wydział pozyskuje środki ze źródeł zewnętrznych, jednak beneficjentem ich jest przede wszystkim Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych.

5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka stwarza doktorantom warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych.

Tematyka badań naukowych prowadzonych przez Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa mocno związana jest z aktywnością naukową kadry naukowo-dydaktycznej, a w szczególności z technologią żywności i szeregiem powiązanych zagadnień dotyczących oceny bezpieczeństwa i jakości żywności oraz żywienia człowieka. Część aktywności badawczej nauczycieli akademickich Wydziału i doktorantów dotyczy problemów naukowych związanych z rybactwem, akwakulturą i badaniami środowiskowymi. Działalność naukowa Wydziału wspierana jest przez Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych, które stanowi w strukturze Wydziału nowoczesną i innowacyjną jednostkę o charakterze badawczo-wdrożeniowym. W Raporcie przedstawiono

szczegółowy wykaz realizowanych na Wydziale badań naukowych i projektów badawczych, z czego większość z nich związana jest z profilem naukowym Wydziału. Na podstawie szczegółowej analizy przedstawionych tematów badawczych można stwierdzić, że Wydział prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi kierunkami studiów, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednak w ostatnich ocenach parametrycznych Wydział ustabilizował swoją pozycję badawczą w kategorii B przy zatrudnieniu 78 nauczycieli akademickich, w tym 12 profesorów tytularnych, 20 doktorów habilitowanych (zatrudnionych na stanowisku profesora ZUT lub adiunkta) oraz 44 osób ze stopniem doktora. Wiele zadań badawczych realizowanych na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa jest ściśle powiązanych z rozwojem młodej kadry, w tym doktorantów, którzy aktywnie uczestniczą w pracach zespołów badawczych. Pracownicy Wydziału realizują zadania badawcze związane z ich własnym rozwojem naukowym oraz rozwojem specjalności naukowych ich jednostek organizacyjnych. Badania prowadzone przez doktorantów są zgodne z tematyką badawczą realizowaną w jednostkach, w których zatrudnieni są opiekunowie naukowcy/promotorzy. Bardzo istotną rolę odgrywa udział doktorantów w projektach zewnętrznych, często nakierowanych na wdrożenie ich rezultatów. Polityka Wydziału jest zorientowana również na aktywne pozyskiwanie środków z innych źródeł, w szczególności z grantów badawczych i inwestycyjnych, krajowych i międzynarodowych, które pozwoliły w ostatnim okresie znacząco zmodernizować bazę lokalową i aparaturową. Prowadzona polityka finansowa zapewnia w miarę stabilny rozwój Wydziału i jest zgodna z jego celami strategicznymi, w tym związanymi z zadaniami wynikającymi z wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Wydział gwarantuje swoim pracownikom możliwość prowadzenia samodzielnych badań naukowych, przygotowania publikacji naukowych, prowadzenia projektów, grantów itd. W ciągu ostatnich 3 lat Wydział uzyskał finansowanie ponad 40 projektów badawczych przez NCN, NCBiR oraz 7 program ramowy UE. Tematyka badawcza związana z profilem naukowym jednostki pozwala na właściwy dobór technik badawczych oraz umiejętne weryfikowanie problemów w trakcie realizowanych prac w taki sposób, żeby uzyskać jak najlepszy rezultat. Badacze realizując projekty badawcze i prace wdrożeniowe zdobywają niezbędną wiedzę z pogranicza nauki i praktyki, którą przekazują doktorantom. Realizacja szeregu zadań badawczych jest możliwa w związku z interdyscyplinarnym profilem badawczym Wydziału. Doktoranci biorą aktywny udział w badaniach naukowych prowadzonych na Wydziale stanowiąc element

podstawowych zasobów ludzkich umożliwiającą realizację tych badań. Doktoranci mają również znaczący udział w upowszechnianiu wyników badań, biorąc czynny udział w konferencjach krajowych i zagranicznych i są autorami publikacji naukowych oraz patentów.

Ocenę zgodności zakresu prowadzonych badań z kierunkami kształcenia realizowanego przez Wydział wspomaga analiza dorobku naukowego poszczególnych nauczycieli akademickich stanowiących minima kadrowe poszczególnych kierunków oraz będących opiekunami realizowanych na Wydziale prac doktorskich. Wykazy nauczycieli poszczególnych minimów kadrowych wraz z wykazami przedmiotów, które realizują oraz wykazy ich publikacji zostały udostępnione Zespołowi Oceniającemu w czasie wizytacji. Współautorami wielu publikacji posiadających afiliację Wydziału są słuchacze studiów doktoranckich prowadzonych na Wydziale. Także tematyka badawcza Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa jest zbieżna z kierunkami studiów prowadzonych na Wydziale. Obejmuje ona m.in. takie zagadnienia, jak:

- badania morfometryczne wybranych gatunków ryb, ważnych biologicznie oraz gospodarczo na polskim rynku rybnym
- badania zakłóceń stanu równowagi między antroposferą a środowiskiem naturalnym
- monitoring wód zasilających i opuszczających wylęgarnie ryb oraz wód będących
- badania zanieczyszczenia żywności i przedmiotów użytku codziennego w aspekcie ograniczenia ujemnych skutków zdrowotnych oraz przemieszczanie się substancji niebezpiecznych w ekosystemach wodnych i lądowych i ich wpływ na biocenozę
- optymalizacja produkcji biomasy z mikroglonów jako źródła triglicerydów oraz biomasy do produkcji pasz wykorzystywanych w hodowli ryb
- termiczne przemiany białek i lipidów w mięsie i rybach – opracowanie metodyki pełnej charakterystyki tych procesów w oparciu o analizy termograwimetryczne, kalorymetryczne i reologiczne
- zastosowanie wybranych odpadowych produktów przemysłu rolno-spożywczego do otrzymywania funkcjonalnych produktów i materiałów
- zawartość amin biogennych w żywności
- mikroorganizmy zbiorowisk szuwarowych

- immunosupresyjne oddziaływanie niezbędnych nienasyconych kwasów tłuszczowych i resweratrolu

Główne kierunki badawcze realizowane przez studentów studiów doktoranckich Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa zostały przedstawione w Raporcie Samooceny. Najważniejsze z nich to:

- enzymatyczna modyfikacja dojrzewania mięsa
- różnorodność relacji międzygatunkowych pasożytów ryb w odniesieniu do intensywności ich zarażania w ujęciu biologicznym i statystycznym
- zawartość amin biogennych pochodzenia wodnego
- hydrofobowość a zdolność do tworzenia biofilmu przez toksynotwórcze bakterie grupy *B.cereus* z środowisku mineralnie przetworzonej żywności
- oszacowanie pobrania WWA (wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych) z żywnością
- możliwości adaptacyjne toksynotwórczych bakterii *Bacillus spp* do wzrostu w zakresie temperatur chłodniczych
- stosowanie zimnej plazmy do sterylizacji przypraw
- optymalizacja produkcji biomasy z mikroglonów jako źródło triglicerydów
- ocena czułości wybranych metod molekularnych do detekcji WSIV
- zastosowanie procesów enzymatycznych do otrzymywania minerałów powłokotwórczych do produkcji opakowań do żywności
- wpływ środowiska układu pokarmowego na mikroorganizmy probiotyczne

Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa zapewnia szerokie wsparcie naukowe studentom, doktorantom oraz słuchaczom studiów podyplomowych. Kadra prowadząca zajęcia jest wysoko wyspecjalizowana, a zajęcia dydaktyczne odbywają się z wykorzystaniem nowoczesnej aparatury badawczej. Obok podstawowych jednostek organizacyjnych Wydział posiada: Rybacką Stację Doświadczalną w Nowym Czarnowie, Wydziałową Stację Badań Modelowych w Ińsku, oraz statek badawczy „SNB-AR1”, które stanowią unikatową bazę naukowo-dydaktyczną w skali kraju, umożliwiając kształcenie i rozwój naukowy szczególnie studentom kierunku *Rybactwo*. Na tych stacjach prowadzone są, od szeregu lat, specjalistyczne badania naukowe, w których uczestniczą zarówno studenci, jak i doktoranci

Wydziału. Studiujący na Wydziale mają dostęp do specjalistycznego oprogramowania oraz baz danych. Dzięki wsparciu naukowemu pracowników powstaje szereg publikacji naukowych z udziałem studentów i doktorantów. Wydział wspiera również uczestnictwo studentów i doktorantów w konferencjach zarówno krajowych, jak i zagranicznych, gdzie prezentują swoje osiągnięcia naukowe (np. konferencja Diversification in Inland Finfish Aquaculture II) zorganizowaną przez University of South Bohemia, Faculty of Fisheries and Protection of Waters, Vodňany, Czech Republic). Pracownicy naukowcy Wydziału wspierają również doktorantów przy pisaniu wniosków o granty, zarówno krajowe, jak i międzynarodowe, czego efektem są granty promotorskie, granty Prezydenta Miasta Szczecina, a także współudział w grantach badawczych, rozwojowych oraz w projektach międzynarodowych. Doktoranci korzystają również ze środków przydzielonych w ramach badań młodych naukowców. Środki te są przydzielane na drodze konkursu wewnętrznego i przeznaczane na własne badania służące rozwojowi naukowemu doktorantów.

Weryfikacja Wydziału na tle innych jednostek z kraju, dokonywana jest według ogólnych zasad parametryzacji określonych przez MNiSW. Wydział stosuje kryteria oceny poziomu naukowego jednostek organizacyjnych przyjęte przez Ministerstwo. Ponadto ranking jednostek organizacyjnych Wydziału jest podawany do wiadomości wszystkich kierowników jednostek oraz omawiany przez Dziekana na posiedzeniu Rady Wydziału, w czasie dokonywania podziału środków finansowych na utrzymanie potencjału badawczego. Podsumowując można stwierdzić, że na Wydziale istnieje system organizacji nauki zapewniający zarówno pracownikom jak i studentom właściwy rozwój. System ten posiada odpowiednie narzędzia sterowania procesami prowadzącymi do stymulacji rozwoju badań naukowych i jest wciąż rozwijany. Istnienie takiego systemu na Wydziale przekłada się na wysoką jakość kształcenia i uzyskanie zakładanych efektów kształcenia.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż Wydział realizuje projekty badawcze wynikające z potrzeb interesariuszy zewnętrznych. Przykładami tutaj są prace naukowe związane z identyfikacją i technikami molekularnymi składników żywności. Opracowane metody są stosowane przez instytucje nadzorujące jakość żywności w kraju m.in. Inspekcje Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (Laboratorium specjalistyczne w Kielcach), Inspekcję Handlową (Laboratorium specjalistyczne w Olsztynie), ponadto w ramach współpracy w tym obszarze badań prowadzone są wspólne działania z Inspekcją Celną oraz szeregiem zakładów przetwórstwa spożywczego. Jednocześnie realizując te badania powstała rozprawa doktorska

oraz kilka prac inżynierskich i magisterskich. Kolejnym przykładem jest staż naukowy w Lucky Union Foods Euro, w ramach którego przeprowadzono badania i zastosowano w praktyce następujące rozwiązania: Optymalizacja zastosowania handlowych preparatów transglutaminazy do specyfiki surowca i wdrożenie wyników badań w celu poprawy tekstury gotowych wyrobów z surimi; Optymalizacja temperatury utrwalania paluszków krabowych z surimi w celu obniżenia wycieku wody i podniesienia jakości gotowego produktu pakowanego próżniowo. Innymi przykładami są: Analiza zróżnicowania genetycznego siei (*Coregonus lavaretus*) w wodach południowo-zachodniej Polski – wyniki badań są wykorzystywane oraz rozbudowywane podczas prac selekcyjnych prowadzonych przez ośrodki zarybieniowe; Identyfikacja genetyczna gatunków węgorzy importowanych na terytorium Unii Europejskiej – badania we współpracy z Urzędem Celnym w Szczecinie umożliwiły określenie przynależności gatunkowej badanych osobników oraz pomogły w zatrzymaniu transportu, który zawierał ryby nie zgłoszone w dokumentach importowych; Identyfikacja gatunków suma oraz ich hybryd hodowanych w polskiej akwakulturze – badania zainicjowane współpracą sektora prywatnego z WNoŻiR, w przypadku dużych różnic w tempie wzrostu poszczególnych gatunków suma poprawna identyfikacja może uchronić hodowcę przed przeszacowaniem planu produkcji i dostarczyć wymiernych korzyści.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Jednostki naukowo-dydaktyczne Wydziału prowadzą badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych spójnych z realizowanymi kierunkami kształcenia. Nauczyciele akademicki uczestniczący w procesie dydaktycznym posiadają dorobek naukowy merytorycznie spójny z zakresem prowadzonych przez nich przedmiotów. Studenci i doktoranci uczestniczą w prowadzonych badaniach naukowych czego dowodem są prace opublikowane z ich udziałem. Współautorstwo słuchaczy studiów doktoranckich w publikacjach naukowych pozwala stwierdzić, że istnieją realne możliwości realizowania przez nich badań naukowych, także poza jednostką prowadzącą studia doktoranckie.

6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi

i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

6.1) Studenci, doktoranci i pracownicy jednostki uczestniczą w programach międzynarodowych,

Międzynarodowa współpraca naukowo-dydaktyczna na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa w ostatnich latach była głównie realizowana w ramach Programu DAAD i Programu Erasmus. Analiza danych przedstawionych przez Wydział w tym zakresie pozwala na stwierdzenie, że mobilność studentów na Wydziale nie jest znacząca. Z oceny Zespołu Oceniającego wynika, że Wydział prowadzi akcję informacyjną na temat programów międzynarodowych, organizowaną przez Sekcję Współpracy Zagranicznej Działu Kształcenia. Akcja ta obejmuje spotkania informacyjne w skali całej Uczelni, a dodatkowo spotkania organizowane są na Wydziale dla wszystkich studentów ze szczególnym uwzględnieniem studentów pierwszego rocznika. Mimo tego w ciągu ostatnich 4 lat na Wydziale odnotowano 17 wyjazdów studenckich (8 przyjazdów), 7 wyjazdów doktorantów. (2 przyjazdy) oraz 13 wyjazdów pracowników (3 przyjazdy). Jak widać, niestety, wyjazdy zagraniczne, szczególnie w ramach programu Erasmus nie cieszą się również zbyt dużym zainteresowaniem wśród doktorantów. Władze Wydziału tłumaczą ten fakt tym, że w przypadku doktorantów trudno jest znaleźć zagraniczną instytucję, gdzie możliwa byłaby realizacja dokładnie tej samej tematyki badawczej, w związku z czym doktoranci obawiają się opóźnień w realizacji pracy doktorskiej. Dowodem na to może być to, iż w roku akademickim 2012/2013 doktoranci Wydziału wzięli udział w programach: „Generation Balt- Maritime Sector Training Programme”, Fishery Summer School 2013, Vodniansy, Uniwersytet w Czeskich Budziejowicach oraz Baltic Sea Region Spot Course in Salt Water Recirculation Aquaculture Technology, AQABEST, Uniwersytet Techniczny, Hirtshals, których zagadnienia były związane pośrednio z prowadzonymi eksperymentami badawczymi realizowanymi przez doktorantów na Wydziale. Pomimo prób zwiększenia stopnia umiędzynarodowienia Wydziału wciąż obserwuje się u większości pracowników i studentów niechęć do wymiany międzynarodowej. Ale wydają się, że sytuacja ta ma znacznie głębsze podłoże i wymaga bardzo wnikliwej analizy i szybkiego działania.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym uznali, że nie mają wiedzy, czy procedura ubiegania się o udział w programie ERASMUS oraz sam proces wymiany jest zorganizowany w sposób sprawny i przejrzysty. Wynika to z faktu, że w wymianach tych

studenci praktycznie nie biorą udziału. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci uznali, że wynika to z braku chęci lub bariery językowej. Jednocześnie studenci są w sposób umiarkowany zainteresowani wymianą, pomimo że Wydział podejmuje szereg działań mających na celu propagowanie programu wśród studentów (spotkania informacyjne, informacje w internecie, broszury). Jednostka nie wdrożyła również wymian studentów w krajowych Wydziałów Nauk o Żywności. Studenci jednak nie wyrazili chęci uczestnictwa w takich wymianach.

W czasie spotkania Zespołu Oceniającego PKA z doktorantami, jak również na podstawie raportu samooceny ustalono, że Wydział umożliwia udział doktorantów w programach międzynarodowych, a informacje o nich są rozsyłane do wszystkich doktorantów za pomocą poczty elektronicznej oraz znajdują się na stronie internetowej. Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie zapewnia doktorantom możliwość udziału w programie LLP Erasmus. Doktoranci w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, wyrazili małe zainteresowanie oferowanymi możliwościami ze względu na zakres prowadzonych przez nich badań. W latach 2009-2013 do ośrodków zagranicznych w ramach wyżej wymienionego programu wyjechało jedynie 2 doktorantów. W rozmowie z Zespołem Oceniającym PKA, zarówno doktoranci, jak i Kierownik Studiów Doktoranckich jako główną przyczynę ograniczonej mobilności doktorantów wskazali odpowiednie warunki do realizacji badań zapewnione doktorantom przez Wydział oraz istniejącą barierę językową.

6.2) Jednostka podejmuje działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia, w tym w zakresie określania efektów i realizacji programu kształcenia,

Wydział obejmuje działania związane z intensyfikacją internacjonalizacji i zdaje sobie sprawę ze stosunkowo słabej wymiany międzynarodowej.

Opracowano zasady wymiany międzynarodowej dla studentów, którzy po zakończeniu semestru studiów zagranicą powinni uzyskać 30 punktów ECTS. Niemniej jednak przed wyjazdem na studia każdy student musi uzyskać aprobatę ułożonego przez siebie programu studiów (Learning Agreement) za granicą przez odpowiedniego Prodziekana. Po powrocie z zagranicy studenci przedstawiają prodziekanowi danego kierunku zestaw uzyskanych za granicą ocen (Transcript of Records) i na tej podstawie mogą uzyskać zaliczenie semestru. W

zakresie dydaktyki w latach akademickich 2009/2010 oraz 2010/2011 na Wydziale prowadzone były zajęcia w języku angielskim na kierunku *Rybnactwo* przez profesorów wizytujących z Niemiec i Chorwacji. Niestety problemy z naborem na kierunku *Rybnactwo* spowodowały zawieszenie tej współpracy. W stosunku do studentów przyjeżdżających bardzo pozytywnym jest fakt wzrostu zainteresowania ofertą dydaktyczną Wydziału w roku akademickim 2013/2014. W tym roku akademickim w ramach programu ERASMUS przyjechali studenci z Firat University i Sinop University w Turcji. Wydział ma obecnie podpisane umowy o współpracy z następującymi zagranicznymi Uczelniami: University of Food Technology, Bułgaria; University of Debrecen, Węgry; Universidad de Santiago de Compostela, Hiszpania; Ege University, Turcja; Sinop University, Turcja; Firat University, Turcja; Tallin University of Technology, Estonia; University of Namur, Belgia; University of Zagreb, Chorwacja; University of Split, Chorwacja; University of South Bohemia Czeskie Budziejowice, Czechy. Umowy są stale aktualizowane. Nowe umowy są zawierane z inicjatywy studentów (Wydziału lub z zagranicy, którzy chcą przyjechać na studia na Wydziale) lub pracowników Wydziału. Bilans wyjazdów i przyjazdów na Wydziale jest jak dotychczas nie zrównoważony. Podejmowane są jednak wysiłki w celu zwiększenia mobilności studentów. Część działań Wydziału Nauk o Żywności i Rybnactwa ma charakter niesformalizowany i nie jest zakorzeniona w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia. Skutkiem tego wpływ otoczenia zewnętrznego na proces ustalania i weryfikacji efektów kształcenia ma pośredni charakter.

Jednostka współpracuje na różnych płaszczyznach z międzynarodowymi instytucjami akademickimi. Doktoranci, jednak nie wyjeżdżają na staże zagraniczne. Kilko doktorantów z innych krajów skorzystało z odbywania studiów i praktyk na wizytowanym Wydziale. Na uznanie zasługuje nacisk, który Wydział kładzie na doskonalenie znajomości języków obcych (zwłaszcza angielskiego i niemieckiego). Brak jest jednak zajęć prowadzonych w innym języku niż ojczysty. Wydział Nauk o Żywności i Rybnactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie jedynie sporadycznie zaprasza gości zagranicznych celem przeprowadzenia wykładów i umożliwienia kontaktu doktorantom z zagranicznymi naukowcami.

W ramach prowadzonych badań naukowych, doktoranci bardzo rzadko korzystają z publikacji w języku obcym. Zasoby biblioteczne są słabo wyposażone w czasopisma w innym języku niż ojczysty.

6.3) Jednostka współpracuje z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi,

Współpraca międzynarodowa na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa, obok wspomnianej współpracy dydaktycznej opiera się także na wymianie doświadczeń naukowych. Obecnie na Wydziale obserwuje się coraz częstsze wyjazdy pracowników naukowych w celu nawiązywania współpracy z jednostkami naukowymi poza granicami kraju, ale są też jednostki w strukturze Wydziału, które pozbawione są całkowicie wymiany międzynarodowej. W latach 2011-2013 pracownicy i doktoranci Wydziału odwiedzili następujące instytucje naukowo-badawcze: Fraunhofer IVV – Fresing, Niemcy, czerwiec 2011 – finansowanie w ramach projektu FP7 Flexpakrenew; Cyprus University of Technology, Department of Agricultural Sciences, Biotechnology and Food Science, Limassol - Cypr, 03-17.09.2012; Technical University Berlin, Department of Food Technology and Food Material Science 17-28.06.2013; Technical University Berlin, Department of Food Technology and Food Material Science 17-28.06.2013; University of South Bohemia Czeskie Budziejowice, Czechy, 01-28.07.2013. Obserwuje się również przyjazdy naukowców z zagranicy. W roku 2013 Wydział odwiedzili: pracownicy naukowcy z Tunceli University, Turcja, oraz z National Research Centre, Applied Organic Chemistry Department, Kair, Egip, razem 4 osoby.. Jednak wydaje się, iż Wydział powinien także zabiegać o współpracę z ośrodkami naukowymi o najwyższym poziomie naukowym światowym z korzyścią dla pracowników naukowych i studentów. Cenną inicjatywą Wydziału jest prowadzenie wymiany informacji, oraz wspólnych badań naukowych z Instytutem Rybactwa Śródlądowego w Berlinie (tematem przewodnim jest genetyka populacyjna ryb). Należy podkreślić, że międzynarodowa współpraca naukowa zaowocowała szeregiem publikacji, co bezpośrednio przełożyło się na ocenę parametryczną Wydziału. Należy mieć nadzieję, że w najbliższym czasie międzynarodowa współpraca naukowa na Wydziale będzie się rozwijać, a jej wpływ na proces dydaktyczny będzie bardziej istotny. Władze Wydziału są bardzo zainteresowane rozwojem wymiany międzynarodowej, ponieważ wpływa to bezpośrednio na jakość publikacji pracowników Wydziału, a także na możliwość pozyskiwania grantów zewnętrznych. W podsumowaniu należy zwrócić uwagę na fakt, iż stopniowo wzrasta mobilność doktorantów, a także, bardzo wolno zwiększa się współpraca międzynarodowa realizowana przez pracowników Wydziału. Stopniowo zwiększa się także liczba studentów obcokrajowców przyjeżdżających na studia na WNoŻiR. Niestety umiędzynarodowieniu nie sprzyja brak oferty kształcenia w językach obcych poza

programem ERASMUS, a także, jak przyznają władze Wydziału, zbyt niska znajomość języków obcych wśród studentów oraz zbyt niska znajomość języków obcych wśród pracowników Wydziału.

Na spotkaniu z doktoratami Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie stwierdzili oni, że uczestniczą w badaniach naukowych na swoim Wydziale. Część z nich znajduje się w zespołach badawczych i uczestniczą w pracach zespołów, którym przyznano grant. Są to przeważnie doktoranci należący do grupy badawczej i realizujący swoje badania w Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Opakowań. Z dokumentacji udostępnionej Zespołu Oceniającego PKA wynika, że doktoranci Wydziału bardzo rzadko wyjeżdżają na staże zagraniczne.

6.4) Jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia

Istotnym elementem intensyfikacji badań naukowych mającym wpływ na jakość kształcenia, jak podkreślają władze Wydziału, jest współpraca naukowo-badawcza z jednostkami zewnętrznymi, która wynika z realizacji celów szczegółowych realizowanych poprzez poszczególne jednostki Wydziału i ich partnerów gospodarczych lub/i naukowych. Wśród celów szczegółowych znaczącą rolę odgrywa poszerzenie możliwości badawczych, transfer nowoczesnych technologii i innowacyjnych rozwiązań uzyskanych podczas badań do praktyki gospodarczej, praktyczne wykorzystanie i pogłębienie wiedzy studentów zdobytej w trakcie realizacji procesu dydaktycznego, a także doskonalenie warsztatu naukowo-dydaktycznego pracowników Uczelni. Zakładanym wynikiem, poza konkretnym rezultatem badań, jest zacieśnienie współpracy z podmiotami gospodarczymi pozwalającej w przyszłości na znalezienie zatrudnienia przez absolwentów Wydziału. W przypadku współpracy z ośrodkami naukowymi dodatkowym celem tej współpracy jest umożliwienie studentom/absolwentom zdobycia dodatkowych umiejętności poprzez wymianę, staże i ewentualne zatrudnienie. W skali Wydziału zintegrowane działania skierowane są na współpracę w szeroko pojętej gospodarce morskiej i przetwórstwie żywności. Służą temu podpisywane przez Wydział (a nie poszczególne Zakłady/Katedry) umowy o współpracy. Ten ostatni rodzaj relacji z otoczeniem jest najmłodszym z działań Wydziału, mającym jednocześnie największe znaczenie w najbliższej perspektywie. Ostatnio dość dobrze układa się współpraca Wydziału z Zachodniopomorskim Urzędem Marszałkowskim w Szczecinie.

Przedstawiciel Wydziału był inicjatorem koncepcji wpisania szeroko rozumianej *biogospodarki* na tzw. *mapę drogową*, wskazując tą dyscyplinę jako wiodącą dla regionu. Dzięki Jego zaangażowaniu powstało szereg projektów konsolidujących wiedzę, umiejętności i kompetencje najważniejszych jednostek naukowych w regionie. Współpraca Wydziału z innymi krajowymi jednostkami naukowymi w postaci uczelni lub instytutów naukowo-badawczych ma na celu wykorzystanie istniejącego potencjału naukowego, możliwości badawczych kooperujących jednostek czy zwiększenia ich oferty badawczej. Taka współpraca wpływa na podniesienie kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych. W części badań uczestniczą również studenci i doktoranci Wydziału. Współpraca naukowo-badawcza z przedsiębiorstwami i instytucjami ukierunkowana jest przede wszystkim na rozwiązywanie problemów naukowo-badawczych, z jakimi na co dzień stykają się przedsiębiorcy. Efektem tej współpracy jest wdrażanie uzyskanych nowatorskich rozwiązań oraz nowoczesnych technologii do podmiotów gospodarczych. Podsumowując ostatni rodzaj współpracy należy podkreślić, że współpraca naukowa, badawcza i dydaktyczna Wydziału z jednostkami naukowymi, przedsiębiorstwami i instytucjami regionu zaczyna być znacząca nie tylko dla rozwoju Wydziału, ale również dla rozwoju regionu. Jest to wyjątkowo korzystne z punktu widzenia procesu dydaktycznego, sprawia, że możliwości zatrudnienia absolwentów Wydziału w regionie wzrosną. Z kolei pracownicy Wydziału rozwijają swoje umiejętności praktyczne związane z nowoczesnymi technikami badawczymi, otwierają się na szerszą współpracę z instytucjami zewnętrznymi, co niewątpliwie przełoży się na jakość publikacji naukowych, wdrożeń i patentów.

Pracownicy Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa współpracują z firmami, organizacjami i instytucjami oraz jednostkami organizacji rządowej i samorządowej. Pełnią funkcje w Polskim Związku Wędkarskim i Polskim Towarzystwie Rybackim, są ekspertami lub współpracują ze Stowarzyszeniem Producentów Ryb Łososiowatych, Towarzystwem Promocji Ryb Pan Karp, Polskim Stowarzyszeniem Przetwórców Ryb, Stowarzyszeniem Rozwoju Rynku Rybnego, Stowarzyszeniem Importerów Ryb. Kolejnym obszarem współpracy jest działalność badawcza na rzecz podmiotów gospodarczych (PGE Oddział Dolna Odra; Ińskie Centrum Rybactwa, Modehpolmo). Pracownicy Wydziału są zaangażowani w inicjatywę powołania Północno Zachodniego Centrum Biogospodarki Bioagrotech –BioAT we współpracy z ośrodkami naukowymi Szczecina, Poznania, Koszalina i Zielonej Góry. W działaniu tym WNoŻiR ma znaczący udział poprzez pełnienie przez

pracownika Wydziału funkcji pełnomocnika Rektora ZUT i koordynatora regionalnego Centrum. Wreszcie istotnym obszarem jest bezpośrednia współpraca Wydziału z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych w zakresie dydaktycznym i badawczym. Do wybranych należą między innymi: ANIMEX S.A., Zrzeszenie Rybaków Morskich, Organizacja Producentów, Morski Instytut Rybacki, Spółka Balic Net LTD, FitLineFood, Okręgowa Inspekcja Rybołówstwa Morskiego.

Zarysowane spektrum współpracy pozwala na szerokie rozeznanie potrzeb i specyfiki działania środowisk pracodawców oraz wymianę i łączenie doświadczeń teoretycznych z praktyką. Znajduje to odzwierciedlenie w dalszym stosowaniu adekwatnych środków i metod zapewniających osiągnięcie właściwych efektów kształcenia. Także przekłada się na aktywności Wydziału w obszarze edukacyjnym związane z bezpośrednimi potrzebami pracodawców. Przykładami mogą tu być: utworzenie nowego kierunku studiów „Mikrobiologia stosowana” oraz „Zarządzanie bezpieczeństwem i jakością żywności”, a także zmiany w programach kształcenia dostosowujące je do oczekiwań rynku pracy np. utworzenie nowego przedmiotu Nutrigenomika na kierunku Technologia Żywności i Żywnienie Człowieka.

Potwierdzeniem silnych relacji Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest liczna reprezentacja przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych na spotkaniu z pracodawcami i wyrażone w ich wypowiedziach zaangażowanie, w szczególności w określanie i ocenę efektów kształcenia. Powołanie Wydziałowej Rady Interesariuszy Zewnętrznych i zakończenie procesu wdrażania wszystkich procedur związanych z jej zaangażowaniem w Koło Jakości Wydziału pozwala na większe sformalizowanie i sprawowanie skutecznego nadzoru nad tworzeniem i dopasowywaniem programów kształcenia do potrzeb rynku pracy w regionie.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego ⁴ *znacząco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

- 1) Wymiana międzynarodowa na Wydziale jest znikoma i wymaga programu naprawczego.**
- 2) Wydział prowadzi politykę zachęcającą studentów i pracowników do intensyfikacji stopnia internacjonalizacji ale program ten praktycznie nie sprawdza się.**

3) Z programów wymiany międzynarodowej korzystają nieliczne osoby. Uwaga ta dotyczy zarówno studentów, doktorantów jak i pracowników naukowo-dydaktycznych.

4) Współpraca z jednostkami gospodarki narodowej jest istotna dla Wydziału ze względu na zdobywane doświadczenie i powstanie nowych możliwości rozwoju. Wydział w sposób znaczący współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Współpraca wprowadza, jak dotąd w dużej mierze ma charakter nieformalny, jednak jej wpływ na określanie właściwych efektów kształcenia jest identyfikowany i znaczący.

7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

7.1) Jednostka ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający także potrzeby osób niepełnosprawnych,

System opieki naukowo – dydaktycznej na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie należy ocenić pozytywnie. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wskazali na szereg pozytywnych kwestii świadczących o szerokim wsparciu ze strony Jednostki. Studenci mogą liczyć na kontakt z nauczycielami akademickimi zarówno w czasie zajęć, jak i poza nimi (konsultacje, kontakt e-mailowy). Szereg potrzebnych studentom informacji znajduje się ich zdaniem w sylabusach, gdzie mogą znaleźć dane na temat wymagań oraz potrzebnej literatury, która jest dostępna w bibliotece wydziałowej.

Studenci mogą starać się o uzyskanie stypendiów Rektora dla najlepszych studentów, socjalnych oraz zapomóg. Procedura przyznawania stypendiów oraz ubiegania się o nie jest zdaniem studentów sprawiedliwa i przejrzysta. Studenci uważają, że wysokość stypendiów jest satysfakcjonująca, a liczba osób uprawnionych do ich otrzymania odpowiednia. Decyzje o przyznaniu lub nieprzyznaniu stypendiów są doręczane bezpośrednio studentom i zawierają informację o możliwości wniesienia odwołania. Warunki ubiegania się o poszczególne świadczenia są zgodne z zapisami ustawy, a podział środków materialnych następuje we współpracy z samorządem.

Studenci w zakresie procesu kształcenia mają zapewnioną możliwość wyboru specjalności, lektoratu oraz miejsca praktyk. Jednostka oferuje również studentom miejsca do odbywania praktyk w swoich jednostkach organizacyjnych. Organizację systemu praktyk studenci

oceniają bardzo pozytywnie. Jednak zdaniem studentów wymiar obowiązkowych praktyk jest zbyt mały oraz zbyt ograniczona jest pula miejsc w których praktyki mogą być odbyte.

Władze Wydziału starają się rozwiązywać powyższy problem, co jednak ze względu na ograniczenia niezależne od Jednostki (brak potencjalnych praktykodawców w regionie) jest trudne.

Zapisy na przedmioty oraz seminaria dyplomowe odbywają się - według informacji przekazanej przez studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym - w trybie nieelektronicznym i często na zasadzie "kto pierwszy ten lepszy". Rozwiązanie to jednak odpowiada wszystkim studentom i nie oczekują zmian w tym zakresie. Ewentualne sugestie w zakresie zapisów na przedmioty dotyczyły przedmiotów modułowych. Studenci dietetyki zgłosili, że przedmioty związane z ich kierunkiem nie są uruchamiane, ponieważ studentów tych jest mniej na Wydziale - czują się przez to pokrzywdzeni, jednak nigdy nie zgłaszali tych uwag Jednostce.

Studenci zgłosili pewne uwagi dotyczące organizacji planu zajęć. Jednostka obecnie zdecydowała się na model, w którym najpierw ustala się plan bez konsultacji ze studentami, aby później dopiero, po uwzględnieniu ewentualnych uwag, dokonać w nim poprawek. Władze Jednostki uzasadniają to faktem, że na etapie ustalania planu nie są w stanie ocenić, które przedmioty i specjalności zostaną uruchomione. Władze zadeklarowały, że będą poszukiwały korzystniejszego rozwiązania tej kwestii.

Studenci mają możliwość ubiegania się o indywidualną organizację studiów oraz indywidualny tok nauczania. O ile studenci chętnie korzystają z pierwszego rozwiązania, to indywidualny tok nauczania nie jest w ogóle studentom znany. Mimo że studenci nie są zainteresowani indywidualnym tokiem nauczania, rekomenduje się poszerzenie możliwości związanych z indywidualizacją procesu kształcenia oraz zapoznanie z tymi możliwościami studentów, aby podjęli świadomą decyzję odnośnie skorzystania lub nieskorzystania z tych rozwiązań.

Jednostka zapewnia studentom miejsca w domach studenckich. Studenci są zadowoleni ze standardu domów oraz ceny pokoiów.

W Jednostce funkcjonuje Biuro Karier. Studenci mają możliwość skorzystania ze szkoleń ekspertów oraz ofert pracy i praktyk. W Biurze Karier prowadzone są spotkania z potencjalnymi pracodawcami, u których istnieje możliwość odbycia praktyki lub po uzyskaniu dyplomu podjęcia pracy. Prezentacja oferty Biura Karier ma miejsce zaraz po immatrykulacji, przy czym obecność jest obowiązkowa dla studentów pierwszego roku.

Studenci uważają, że oferta Biura Karier powinna być uzupełniona o spotkania dotyczące samego rynku pracy, na którym prezentowane by były dane w oparciu o monitoring losów absolwentów (branże, zarobki etc.). Jednostka nie bada poziomu satysfakcji studentów z pracy Biura Karier.

Jednostka obecnie ma już wdrożony i realizowany plan mający na celu dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych (pozostałe budynki Uczelni, w których czasem przebywają studenci wizytowanej Jednostki, są już dostosowane do potrzeb tej grupy osób). Pomimo pewnych ograniczeń, jakie wiążą się ze studiowaniem przez osobę niepełnosprawną na kierunkach oferowanych przez Wydział, Jednostka podejmuje działania mające na celu pełne umożliwienie uczestniczenia w zajęciach osobom niepełnosprawnym. Należy przy tym zauważyć, że obecnie są to osoby jedynie o lekkim stopniu niepełnosprawności, które nie zadeklarowały żadnej potrzeby wsparcia pomimo oferowania im takiej pomocy.

Również system opieki naukowo – dydaktycznej dla słuchaczy studiów III stopnia funkcjonujący na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie należy ocenić pozytywnie. Opiekunowie naukowci są dobierani bezpośrednio z obszaru badawczego. Kandydat na studia doktoranckie sam wybiera opiekuna naukowego, a następnie wspólnie ustalają cele i założenia tematu badawczego, który będzie stanowił rozprawę doktorską. Pozytywnie należy określić ograniczenie do 4 liczby doktorantów będących pod opieką naukową samodzielnego pracownika naukowego. Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej na spotkaniu z doktorantami i Kierownikiem Studiów Doktoranckich ustalił, że wdrożony system opieki naukowej jest adekwatny do potrzeb. Doktoranci wysoko ocenili dostęp do infrastruktury naukowo – badawczej oraz wsparcie administracyjne ze strony dziekanatu. Konsultacje prowadzone są przez pracowników naukowych na dyżurach oraz z wykorzystaniem poczty elektronicznej.

Doktoranci wysoko ocenili wsparcie administracyjne. Wydzielona komórka odpowiedzialna za doktorantów stanowi dodatkowe wsparcie. W ocenie Zespołu Oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dostęp do informacji o programie studiów i ofercie dydaktycznej jest bardzo dobry. Wszystkie Informację są rozsyłane bezpośrednio do doktorantów drogą e-mailową, dodatkowo są umieszczane w gablotach przed dziekanatem oraz na stronie internetowej. Doktoranci bardzo wysoko oceniają pracę Kierownika Studiów Doktoranckich oraz jego wsparcie.

W czasie spotkania z doktorantami i Samorządem Doktorantów, ustalono, że kryteria przyznawania stypendiów z Funduszu Pomocy Materialnej są przejrzyste i zrozumiałe. W podziale tych środków uczestniczy wyłącznie Samorząd (Przedstawiciele Samorządu i pracownik administracyjny). Stypendia wypłacane są terminowo. Doktoranci stwierdzili, że mogą korzystać z akademików. W ramach wsparcia naukowego doktoranci włączani są do organizacji konferencji naukowych. Infrastruktura jest dostosowana do potrzeb doktorantów niepełnosprawnych.

7.2) Jednostka ma efektywny system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych,

Podstawowym aktem regulującym prawa i obowiązki studentów oraz określającym etapy postępowania w sytuacjach problemowych związanych z tokiem studiów jest obowiązujący Regulamin Studiów w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym.. Postanowienia Regulaminu w kompleksowy sposób regulują zasady zaliczania modułów oraz określają standardowe procedury postępowania w przypadku nieprzystąpienia przez studentów do egzaminów i zaliczeń czy zasady uznawalności zrealizowanych zajęć. Przepisy wewnętrzne regulują również zasady przygotowania prac dyplomowych oraz wykazy zagadnień obowiązujących na egzaminach inżynierskich i magisterskich. W wizytowanej jednostce obowiązują również wewnętrzne regulaminy dotyczące zasad realizacji i zaliczania obowiązkowych studenckich praktyk zawodowych. Obowiązujące regulaminy oraz niezbędne dokumenty dostępne są na stronie internetowej Uczelni.

Postanowienia Regulaminu Studiów ZUT przewidują również powoływanie opiekunów poszczególnych roczników lub grup dziekańskich. Zgodnie z Regulaminem, do zadań opiekunów należy między innymi pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z przebiegiem studiów, sprawami bytowymi i socjalnymi studentów. Zdaniem studentów, zakres obowiązków opiekuna uzależniony jest od potrzeb studentów danego kierunku. W wizytowanej jednostce nie wprowadzono dodatkowych, wewnętrznych regulacji określających sposób powoływania oraz zakres zadań opiekunów grup studenckich, a wybór opiekunów roku spośród nauczycieli akademickich należy do kompetencji Prodziekana do spraw studenckich odpowiedniego kierunku studiów..

Studenci w sytuacjach konfliktowych mogą korzystać z wielu rozwiązań. Najczęściej zgłasza się takie uwagi bezpośrednio do władz Wydziału lub sekretariatu, co należy uznać za

rozwiązanie prawidłowe. Ponadto studenci mają jednak możliwość zgłaszania takich uwag do starostów, bezpośrednio do samorządu lub do opiekunów roku, którymi są wydelegowani pracownicy naukowcy, których zadaniem jest bezpośredni kontakt ze studentami oraz ogólna opieka nad nimi.

Miejscem na wyrażenie swoich uwag jest również ankieta dotycząca prowadzących zajęcia. Studenci wyrazili opinię, że każdy ich problem jest wysłuchiwany i traktowany z odpowiednim podejściem.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym Polskiej Komisji Akredytacyjnej, doktoranci pozytywnie ocenili sposób rozwiązywania sytuacji konfliktowych, choć nie jest on w żaden sposób sformalizowany. Doktoranci w pierwszej kolejności zgłaszają się do Kierownika Studiów Doktoranckich, jako pierwszej instancji, który stara się rozwiązać konfliktowe sytuacje lub wskazuje dalszą drogę. Drugą instancją odwoławczą jest Dziekan, a w ostateczności można skierować sprawę do Rektora. Sytuacje zaistniałe pomiędzy doktorantami rozwiązuje Sąd Koleżeński Samorządu Doktorantów. Dodatkowym nieformalnym rozwiązaniem są spotkania doktorantów z Kierownikiem Studiów Doktoranckich, podczas których również jest możliwość rozwiązywania konfliktów poprzez mediacje.

7.3) Jednostka wspiera działalność samorządu oraz organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów i współpracuje z nimi; organy jednostki, podejmują aktywne działania mające na celu szerokie włączanie studentów oraz doktorantów i ich przedstawicieli do prac organów jednostki, komisji statutowych i doraźnych, zwłaszcza koncentrujących swoje prace wokół procesu dydaktycznego i spraw dotyczących studentów i doktorantów.

Jednostka bardzo aktywnie wspiera działalność samorządu oraz organizacji zrzeszających studentów. Władze konsultują z przedstawicielami samorządu większość kwestii związanych z procesem kształcenia, uwzględniając uprawnienia samorządu. Przedstawiciele studentów zasiadają między innymi w Radzie Wydziału (mając tam zapewnione 20 % głosów - braki w tym zakresie, które wykazał ostatni protokół z posiedzenia Rady Wydziału, wynikały ze zwiększenia się liczby doktorów habilitowanych - samorząd nie zdążył uzupełnić składu Rady Wydziału), komisji stypendialnej (gdzie mają zapewnioną większość), radach programowych, komisjach dyscyplinarnych i Wydziałowym Zespole ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Studenci opiniują dokumenty takie jak Regulamin studiów czy program studiów.

Przedstawiciele studentów uczestniczą też w procesie ankietyzacji, uczestnicząc w tworzeniu ankiety (na poziomie uczelnianym, gdzie jednak odnotowano problem związany z frekwencją studentów na posiedzeniach komisji) oraz jej przeprowadzaniu (przedstawiciel studentów przedstawia propozycję harmonogramu przeprowadzania procesu ankietyzacji). Studenci będący członkami Rady Wydziału mają możliwość zapoznania się z raportem dotyczącym przeprowadzonej ankietyzacji, choć trzeba jednocześnie zauważyć, że o wynikach ankiet w żadnym stopniu nie informuje się studentów niebędących członkami samorządu, co powinno się zmienić.

Samorząd bardzo czynnie uczestniczy w życiu Uczelni i jest w stanie wskazać wiele zmian, które wynikały z inicjatywy studentów, w tym dotyczące zarówno samego procesu kształcenia (np. problem z wyborem języka innego niż język angielski) jak i szeroko pojętej infrastruktury (dostęp do oprogramowania oferowanego przez Jednostkę online, rozwiązanie problemów związanych uzyskaniem miejsca w akademiku). Szczególny wkład w budowanie procesu kształcenia ma Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, gdzie student czynnie uczestniczy w dyskusjach na temat ankiet i tworzeniu i doskonaleniu procedur. Należy zarekomendować szersze włączenie studentów w ten proces oraz zintensyfikowanie prac tego organu, dobrze realizuje on bowiem wymogi współpracy ze studentami w ramach doskonalenia procesu kształcenia. Relację na linii władze - samorząd należy ocenić wysoko, ze względu na występującą bardzo konstruktywną współpracę prowadzącą do korzystnych dla studentów zmian.

Również koła naukowe i inne organizacje studenckie mogą liczyć na szerokie wsparcie władz Wydziału. Podobnie jak samorząd, organizacje te mogą liczyć na dofinansowanie swojej działalności, w tym również wyjazdów na konferencje. Kołom i organizacjom zapewnia się również odpowiednie warunki lokalowe, sprzęt oraz wsparcie merytoryczne. Studenci mają możliwość uczestniczenia w badaniach naukowych realizowanych przez zespoły badawcze poszczególnych jednostek organizacyjnych Wydziału.

Na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie funkcjonuje Samorząd Doktorantów. Przedstawiciel doktorantów uczestniczy w posiedzeniach Rady Wydziału. Samorząd opiniował powołanie Kierownika Studiów Doktoranckich. Doktoranci aktywnie uczestniczą w pracach Wydziałowej Komisji Stypendialnej. Przedstawiciele doktorantów zostali powołani do komisji doktoranckiej ustalającej listy rankingowe przy przyznawaniu stypendium doktoranckiego oraz zwiększenia stypendium doktoranckiego z dotacji projakościowej.

Samorząd dysponuje środkami na działalność, możliwością korzystania z niezbędnych urządzeń biurowych oraz infrastruktury. Samorząd ocenił, że wyżej wymieniona pomoc jest na wystarczającym poziomie.

Doktoranci mogą zakładać własne koła naukowe, ale nie mogą być członkami kół studenckich. Według opinii Zespołu Oceniającego słuchacze studiów doktoranckich, które są III stopniem kształcenia, powinni mieć możliwość uczestniczenia w pracach studenckich kół naukowych.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1 Jednostka ma wdrożony odpowiednio rozwinięty i skuteczny system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej dla studentów studiów I, II oraz III stopnia, który uwzględnia także potrzeby osób niepełnosprawnych

7.2 Studenci i doktoranci wizytowanej jednostki znają procedurę składania i rozpatrywania wniosków przez władze Dziekańskie. Na Wydziale nie istnieją sformalizowane procedury rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Jednak w sytuacji wystąpienia spraw problemowych związanych z tokiem studiów, studenci mogą liczyć na pomoc prodziekana do spraw studenckich a doktoranci na pomoc kierownika studiów doktoranckich. Należy jednakże podkreślić, iż przyjazna atmosfera panująca w jednostce i stosowane standardy postępowania do tej pory skutecznie zapobiegały powstawaniu i ewentualnej eskalacji problemów.

7.3 Jednostka bardzo aktywnie wspiera działalność studentów i doktorantów, w tym samorządu i innych organizacji studentów zrzeszających. Współpracę z samorządem studentów oraz doktorantów oraz angażowanie studentów studiów I, II i III stopnia w proces zarządzania jakością kształcenia należy uznać za szczególnie rozwinięte i godne naśladowania.

8. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

Podstawą wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia (WSZJK) realizowanego przez wizytowany Wydział są normy określone w następujących dokumentach:

- Uchwała Nr 59 Senatu ZUT z dnia 29.06.2009 r. Senatu ZUT w sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia z późn. zm.

- Uchwała Nr 47 Senatu ZUT z dnia 28.10.2013 r. Senatu ZUT w sprawie wprowadzenia Polityki jakości kształcenia.
- Zarządzenie nr 124 Rektora ZUT z dnia 17.08.2009 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia z późn. zm.
- Zarządzenie nr 29 Rektora ZUT z dnia 19.04.2010 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu uczelnianej i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia z późn. zm.
- Zarządzenie nr 30 Rektora ZUT z dnia 12.06.2013 r. w sprawie podstaw funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz wytycznych do realizacji oceny jakości w obszarach działania tego systemu w ZUT w Szczecinie.
- Zarządzenie nr 3 Rektora ZUT z dnia 7.01.2013 r. w sprawie procedury „Zasady prowadzenia procesu ankietyzacji” w ZUT w Szczecinie.
- Zarządzenie nr 4 Rektora ZUT z dnia 7.01.2013 r. w sprawie wprowadzenia wzorów kwestionariuszy ankiet do oceny jakości procesu dydaktycznego, obowiązujących w procedurze „Zasady prowadzenia procesu ankietyzacji” w ZUT w Szczecinie.
- Zarządzenie nr 70 Rektora ZUT z dnia 30.08.2010 r. w sprawie wdrożenia procedury „Zasady prowadzenia hospitacji” w ZUT w Szczecinie.
- Zarządzenie nr 17 Rektora ZUT z dnia 25.03.2013 r. w sprawie wprowadzenia procedury „Tryb uruchomienia i zniesienia kierunku studiów” w ZUT w Szczecinie z późn. zm.
- Uchwała nr 38 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 26.09.2011 r. w sprawie wytycznych Senatu ZUT w Szczecinie dla rad wydziałów dotyczących planów studiów i programów kształcenia z późn. zm.
- Uchwała nr 43 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 23.09.2013 r. w sprawie wytycznych Senatu ZUT w Szczecinie dla rad wydziałów dotyczących planów i programów studiów doktoranckich.
- Uchwała nr 40 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 26.09.2011 r. w sprawie wytycznych Senatu ZUT w Szczecinie dotyczących planów i programów studiów podyplomowych z późn. zm.
- Zarządzenie nr 29 Rektora ZUT z dnia 26.05.2011 r. w sprawie wprowadzenia arkuszy oceny nauczycieli akademickich w celu przeprowadzenia okresowej oceny nauczycieli akademickich w ZUT w Szczecinie.

- Uchwała nr 68 Senatu ZUT z dnia 29.06.2009 r. w sprawie okresowej oceny nauczycieli akademickich przeprowadzanej w ZUT w Szczecinie. Z późn zm.
- Uczelniane oraz wydziałowe procedury WSZJK opracowane na podstawie ww. dokumentów.

Powyższy system wewnętrznych aktów prawnych jest skonstruowany prawidłowo pod względem formalnym. Struktura organizacyjna wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia została przedstawiona w załączniku nr 1 do uchwały Senatu nr 59 z dn. 29 czerwca 2009 r. z późn. zm. Na poziomie Uczelni powołano Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia - zarządzenie Rektora nr 106 z dn. 27 października 2010 r. z późn. zm., natomiast na poziomie Wydziału Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia oraz ds. Ankietyzacji Zajęć Dydaktycznych, a także Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Zmiana powyższej uchwały (uchwała Senatu nr 109 z dn. 24 września 2012 r.) dotyczyła obszarów działania wewnętrznego systemu w związku z koniecznością dostosowania zapisów do obowiązujących aktów prawnych, a także potrzebą wykorzystywania opinii studentów, doktorantów oraz absolwentów do oceny jakości i warunków prowadzonych zajęć dydaktycznych.

Zakres kompetencji, wraz z określeniem składów osobowych Uczelnianej i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, definiuje Regulamin stanowiący załącznik nr 1 do zarządzenia Rektora nr 29 z dn. 19 kwietnia 2010 r. z późn. zm. Z kolei zarządzeniem Rektora nr 91 z dn. 15 listopada 2012 r. zatwierdzono składy osobowe powyższych Komisji, z których wynika, że w pracach uczestniczą przedstawiciele studentów i doktorantów, fakt ten potwierdza dokumentacja z posiedzeń. W powyższym Regulaminie określono także zakres obowiązków Pełnomocnika Rektora i Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia, w tym Pełnomocnika Dziekana ds. Ankietyzacji Zajęć Dydaktycznych. Spotkania Uczelnianej i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia są protokołowane, sporządzane są listy obecności, prowadzi się także kompletną dokumentację. Dodatkowo tematyka zapewniania jakości kształcenia jest także przedmiotem obrad Rady Wydziału. Na posiedzeniach omawia się m.in. wyniki ankietyzacji studentów, a wydziałowy zespół przedstawia sprawozdania z podjętych działań. Dodatkowo uchwałą nr 101/2012 Rady Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa z dnia 19 września 2012 r. powołano Rady Programowe dla poszczególnych kierunków studiów prowadzonych przez Wydział na lata 2012-2016 oraz wskazano ich zadania. W składzie osobowym każdej Rady zasiadają także przedstawiciele studentów

i doktorantów aczkolwiek składy o reprezentantów tych grup uzupełniono dopiero 9 kwietnia 2014 r. uchwałą Rady Wydziału nr 47/2014. Do kompetencji Rad Programowych należy zgodnie z procedurą (P-41) monitorowanie oraz okresowe przeglądy programów kształcenia. Zarządzeniem nr 1/2013 Dziekana z dnia 11 stycznia 2013 r. została opracowana przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia procedura dotycząca współpracy Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi (P-34). Następnie uchwałą Rady Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa nr 60/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. powołano Radę Interesariuszy Zewnętrznych. W skład Rady włączono 18 przedstawicieli otoczenia gospodarczego (3 dla kierunku mikrobiologia, 6 dla kierunku technologia żywności i żywienie człowieka, 9 dla kierunku rybactwo). Wśród głównych założeń funkcjonowania Rady wskazano: wyrażanie opinii nt. zbieżności efektów kształcenia uzyskanych w procesie kształcenia z potrzebami pracodawców i zapotrzebowania rynku pracy, oraz zgłaszanie propozycji zmian dotyczących programów i efektów kształcenia. Ponadto proceduralnie (P-34) uregulowano kwestię udziału członków Rady Interesariuszy Zewnętrznych w niektórych posiedzeniach Rad Programowych. Podczas wizytacji nie udostępniono żadnej dokumentacji dotyczącej prac Rady Interesariuszy Zewnętrznych (brak protokołów, informacji o zebraniach). Do wglądu ZO przedstawiona została jednak korespondencja Dziekana Wydziału dotycząca skierowanych do przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego programów kształcenia z prośbą o opinię i ocenę, odnoszącą się do założonych efektów kształcenia (zrealizowano w okresie od stycznia do kwietnia br.). Odpowiedzi nadesłane przez interesariuszy zewnętrznych zostały przekazane przez Dziekana do odpowiednich dla poszczególnych kierunków Rad Programowych.

W związku z powyższym można wnioskować, że struktura wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest przejrzysta, czytelny jest także zakres podejmowanych decyzji w zarządzaniu jakością (stosownie do przydzielonych kompetencji) zarówno na poziomie centralnym, jak i wydziałowym. W ww. strukturze ujęto nauczycieli akademickich studentów, oraz doktorantów. Należy jednak podkreślić, że w funkcjonującej strukturze nie jest reprezentowana grupa interesariuszy wewnętrznych obejmująca pracowników administracyjnych Wydziału. Oznacza to, że ta grupa pracowników w obecnym stanie funkcjonowania systemu nie posiada zinstytucjonalizowanego wpływu na decyzje związane z zapewnianiem jakości kształcenia. W kontekście uwzględnienia interesariuszy zewnętrznych w strukturze systemu, pozytywnie należy ocenić wprowadzone w tym zakresie rozwiązania, jednak z uwagi stosunkowo krótki czas funkcjonowania instytucjonalnych ram

współpracy (od 2013 r.) nie jest możliwe sformułowanie jednoznacznej oceny co do ich skuteczności.

W załączniku nr 1 do zarządzenia nr 30 Rektora z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie podstaw funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz wytycznych do realizacji oceny jakości kształcenia w obszarach działania tego systemu w ZUT usystematyzowano monitorowanie procesu kształcenia ze wskazaniem: metod badań, kryteriów oceny, częstotliwości badań, danych źródłowych, dokumentacji wynikowej oraz zespołów/osób odpowiedzialnych za monitorowanie i podejmowanie decyzji. Wśród głównych obszarów działania systemu wskazano:

- monitorowanie realizacji standardów kształcenia,
- ocenę i analizę procesu nauczania,
- ocenę jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych,
- ocenę warunków socjalnych oferowanych studentom,
- ocenę dostępności informacji na temat realizacji kształcenia,
- ocenę mobilności studentów i nauczycieli akademickich,
- analizę opinii studentów i absolwentów Uczelni o jakości kształcenia oraz opinii pracodawców o absolwentach.

Dodatkowo uchwałą nr 47 Rektora z dnia 28 października 2013 r. w sprawie wprowadzenia polityki jakości kształcenia Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego określono w załączniku nr 1, że ww. działania mają umożliwić realizację celów jakościowych wśród, których wymieniono:

- konstruowanie programów kształcenia umożliwiających studentom osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia,
- zapewnianie wykwalifikowanej kadry dydaktycznej niezbędnej w osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia,
- doskonalenie i wzbogacanie oferty dydaktycznej zgodnej z zapotrzebowaniem zgłaszanym rynek pracy,
- rozwój innowacyjnych badań naukowych oraz podejmowanie wyzwań związanych ze zmianami w gospodarce regionalnej, krajowej i światowej.

W ramach obszarów działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia Wydział dąży do doskonalenia aspektów obejmujących organizację oraz obsługę procesu kształcenia, poprzez:

- hospitacje zajęć dydaktycznych; zasady przeprowadzania hospitacji, wraz ze wzorem protokołu z hospitacji, zostały określone w zarządzeniu Rektora nr 70 z dnia 30 sierpnia 2010 r. oraz w opracowanej na tej podstawie wydziałowej procedurze (P-07). Wzór protokołu z hospitacji zawiera stosowne elementy wraz ze szczegółowymi wskazaniem merytorycznymi, co do sposobu, formy i treści prowadzonych zajęć. Procedura wydziałowa uwzględnia dwa oddzielne tryby hospitacji. Pierwszy, przeprowadzany zgodnie z ww. zarządzeniem w którym określono, że hospitacje przeprowadza się w przypadku: negatywnej oceny studentów w ankietach, skargi lub w drodze decyzji Dziekana. Drugi tryb określa, że hospitacje mogą być prowadzone na bieżąco w trakcie roku akademickiego przez Kierowników jednostek Wydziału także bez wystąpienia dodatkowych przesłanek o których mowa w zarządzeniu Rektora. Na podstawie udostępnionej dokumentacji stwierdza się, że hospitacje jako narzędzie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest wykorzystywane w ograniczonym zakresie, w zależności od potrzeb bądź w przypadku niepokojących sygnałów. W związku z faktem, że do wglądu Komisji przedstawiono skromną dokumentację z zakresu hospitacji, na obecnym etapie nie jest możliwe dokonanie jednoznacznej oceny skuteczności powyższego narzędzia. Z przedstawionych w toku wizytacji danych wynika, że w roku akademickim 2012/13 przeprowadzono zaledwie trzy hospitacje, natomiast w roku akademickim 2013/14 w harmonogramie zatwierdzonym uchwałą nr 95/2013 Rady Wydziału przewidziano cztery, w tym jedną powtórnią związaną z niską oceną jaką otrzymał jeden z hospitowanych nauczycieli akademickich w poprzednim roku.
- zapewnienie studentom oraz doktorantom możliwości ubiegania się o środki przeznaczone na ten cel z budżetu państwa poprzez wprowadzenie Regulaminu przyznawania pomocy materialnej studentom Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie (zarządzenie Rektora nr 39 z dnia 19 lipca 2013 r.) oraz doktorantom (Zarządzenie Rektora nr 55 z dnia 9 września 2011 r. z późn. zm.),
- okresowe oceny i weryfikację programów kształcenia dokonywane przez Rady Programowe poszczególnych kierunków studiów prowadzonych na Wydziale zgodnie z procedurą (P-41) opracowaną przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Rady Programowe są odpowiedzialne za analizowanie planów i programów kształcenia stosownie do wytycznych określonych w zarządzeniu nr 82 Rektora ZUT z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia jednolitych zasad sporządzania planów

studiów i programów kształcenia w oparciu o krajowe ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego z późn zm., uchwały Senatu nr 2 z dn. 30 stycznia 2012 r. z późn. zm. dla studiów doktoranckich. Rady Programowe dla poszczególnych kierunków studiów zostały powołane uchwałą nr 101/2012 Rady Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa z dnia 19 września 2012 r. W ich składzie zasiadają obecnie także przedstawiciele studentów i doktorantów aczkolwiek przedstawiciele tych grup włączono dopiero 9 kwietnia 2014 r. uchwałą Rady Wydziału nr 47/2014.

- badanie opinii studentów i doktorantów za pomocą ankiet dotyczących oceny procesu dydaktycznego, których celem jest podnoszenie jakości zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich oraz odpowiednia realizacja polityki kadrowej Uniwersytetu. Do 2012 r. nauczyciele akademicy poddawani byli ankietyzacji w cyklu dwuletnim (w przeciągu dwóch lat każdy prowadzący musiał zostać poddany ocenie przynajmniej jeden raz). Na podstawie zarządzenia nr 3 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 07.01.2013 r. została zmieniona procedura procesu ankietyzacji, a także wzór stosowanego kwestionariusza. Obecnie ocenie podlegają wszyscy nauczyciele akademicy Wydziału prowadzący zajęcia w danym semestrze. Poprzez zmiany wprowadzone w procesie ankietyzacji zwiększono przejrzystość kryteriów oceny, a sam proces zyskał kompleksowy charakter, chociażby poprzez regularność badania. Powyższe zmiany są również przejawem działań zmierzających do zachęcenia studentów i doktorantów do wypełniania kwestionariuszy ankietowych. Poprzez włączenie do przeprowadzania ankietyzacji przedstawicieli każdej grupy zajęciowej zwiększona została współpraca Władz Wydziału ze studentami i doktorantami, tym samym powodując wśród studentów zwiększenie poczucia ich realnego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia. Wyniki ocen są opracowywane w postaci sprawozdania, a następnie publikowane na stronie internetowej Wydziału. Dodatkowo wyniki omawiane są na posiedzeniu Rady Wydziału. Wątpliwości budzi fakt, że wyniki nauczycieli akademickich otrzymywane na podstawie ankietyzacji różnych grup zajęciowych, w tym na różnych poziomach kształcenia, opracowywane są wspólnie. Prowadzi to do sytuacji w której ocena doktorantów i studentów uczestniczących w różnych przedmiotach prowadzonych przez danego nauczyciela akademickiego, nie jest możliwa do zidentyfikowania na podstawie tworzonych opracowań. ZO rekomenduje zmianę takiego stanu rzeczy, w celu zwiększenia przydatności narzędzia np. w zakresie badania prawidłowości

powierzania zadań dydaktycznych w obszarze poszczególnych przedmiotów prowadzonych na różnych poziomach kształcenia.

- badanie opinii wśród studentów poprzez proces ankietyzacji, dotyczący ogólnego funkcjonowania Uczelni. Głównym celem badania jest usprawnienie przebiegu procesu kształcenia w ZUT. Kwestionariusz ankiety umożliwia studentom ocenę m.in. pracy administracji, zasad przyznawania pomocy materialnej oraz zaplecza bibliotecznego.
- badanie losów zawodowych wśród absolwentów; obowiązujące zasady monitorowania losów zawodowych absolwentów wizytowanej jednostki zostały uregulowane procedurą (P-15) autorstwa Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, która została opracowana na podstawie zarządzenia nr 3 Rektora Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie „zasad prowadzenia ankietyzacji” w ZUT oraz Zarządzenia nr 4 Rektora z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia wzorów kwestionariuszy ankiet do oceny jakości procesu dydaktycznego, obowiązujących w procedurze „Zasady prowadzenia procesu ankietyzacji”. Badanie opinii absolwentów odbywa się dwukrotnie w ciągu roku akademickiego. Ankieta jest anonimowa i dobrowolna. Zgodnie z procedurą badanie przeprowadza się 3-krotnie: w ciągu 6 miesięcy oraz po 3 i 5 latach od ukończenia studiów. Zadanie rozpowszechnienia informacji o możliwości wzięcia udziału w ankiecie wśród absolwentów zostało powierzone Kierownikowi dziekanatu. Za opracowanie wyników procesu ankietyzacji odpowiedzialny jest Dział Kształcenia, który po zatwierdzeniu raportu przez Prorektora ds. Kształcenia przekazuje wyniki oraz wnioski Dziekanowi. W dalszej kolejności Dziekan Wydziału udostępnia raport z badań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Radom Programowym kierunków prowadzonych na Wydziale, które są odpowiedzialne za opracowanie działań naprawczych w zakresie propozycji modyfikacji treści kształcenia. Za realizację wniosków wynikających z badania ankietowego odpowiada Dziekan. Do 2012 r. jedynym rodzajem badania przeprowadzanego wśród absolwentów Wydziału była ankietyzacja przeprowadzana jednorazowo po egzaminie dyplomowym, dotycząca oceny przebiegu studiów. Zasady badania określono w zarządzeniu nr 34 Rektora z dnia z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie wdrożenia procedury „zasady ankietyzacji” w ZUT z późn. zm. oraz w zarządzeniu Rektora nr 35 z dnia 7 maja 2010 r. w sprawie wprowadzenia wzorów

kwestionariuszy ankiet. Należy jednak podkreślić, że z uwagi na jednorazowy charakter badania tj. jedynie po egzaminie dyplomowym, wskazane działanie nie miało znamion kompleksowego monitorowania losów zawodowych absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy.

- ocenę atrakcyjności oferty edukacyjnej, której służą opinie potencjalnych studentów wyrażane w ankietach. Badanie jest anonimowe i dobrowolne, obejmuje wszystkie osoby biorące udział w rekrutacji. W roku akademickim 2013/2014 odnotowano 79% udział badanych respondentów, co sprawia, że wyniki są dostatecznie reprezentatywne.
- monitorowanie kadry prowadzącej zajęcia na Wydziale; w tym zakresie prowadzona jest ocena pracowników naukowo-dydaktycznych odbywająca się zgodnie z zarządzeniem Rektora nr 29 z dn. 26.05.2011 r., uchwałą nr 5 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 5 stycznia 2009 r., uchwałą nr 68 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 29 czerwca 2009 r. oraz zapisami Statutu Uczelni. Oceny dokonuje Wydziałowa Komisja ds. oceny nauczycieli akademickich powoływana uchwałą Rady Wydziału. Podstawę oceny nauczyciela akademickiego stanowi jego dorobek naukowo-badawczy, dydaktyczny i organizacyjny oraz zgodnie z zapisami Statutu ZUT (par. 40 pkt. 5) ocena dotycząca wypełniania przez nauczyciela akademickiego obowiązków dydaktycznych formułowana przez studentów i doktorantów w anonimowych ankietach.
- badanie zasobów materialnych Wydziału; na podstawie zarządzenia nr 3/2012 z dnia Dziekana z dnia 28 maja 2012 roku Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia opracowała w tym zakresie procedurę (P-20). Zgodnie z jej zapisami za przeprowadzenie oceny odpowiedzialny jest Wydziałowy Zespół ds. Badania Zasobów Materialnych Wydziału, powoływany przez Dziekana. Na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz informacji uzyskanych w toku wizytacji, należy stwierdzić, że dotychczas przeprowadzono jedynie spis zasobów materialnych, którymi dysponuje Wydział. Nie zostały sformułowane żadne wnioski, nie przeprowadzono również analizy posiadanych zasobów w odniesieniu do prowadzonej działalności naukowo-dydaktycznej, w tym do założonych dla poszczególnych kierunków efektów kształcenia.
- ocena efektów kształcenia; Na Wydziale wdrożono procedurę (P-19) „Ocena efektów kształcenia z poszczególnych przedmiotów/modułów”, na podstawie której nauczyciele odpowiedzialni za realizację przedmiotu po zakończonym cyklu

kształcenia składają ankiety z oceną efektów kształcenia osiągniętych przez studentów w ramach danego przedmiotu/modułu. Powołany przez Dziekana Zespół (zarządzenie nr 6 z dnia 12 czerwca 2013 r.) sporządza po każdym semestrze raport dotyczący oceny efektów kształcenia. Dotychczas został sporządzony jeden raport dotyczący semestru letniego roku akademickiego 2012/13. Podsumowanie zawiera zarówno zbiór przyczyn nieosiągnięcia przez studentów założonych efektów kształcenia, jak również wskazuje możliwe rozwiązania w celu zmiany takiego stanu rzeczy. Zwraca uwagę fakt, że opracowanie w bardzo ograniczonym stopniu odnosi się do kwestii rozpoczęcia działań mających na celu zweryfikowanie np. najczęściej nieosiągniętych efektów kształcenia. Pozytywnie należy ocenić, sformułowanie ww. raporcie trudności, które zostały zdiagnozowane podczas przeprowadzania pierwszej edycji badania w celu podjęcia działań doskonalących opisywanego procesu.

Z otrzymanych informacji jak również z przeprowadzonej analizy dokumentów można stwierdzić, iż zauważalne jest podejmowanie działań służących doskonaleniu narzędzi wykorzystywanych w ramach funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, stąd na podstawie Zarządzenia Rektora nr 4 z dn. 07.01.2013 r. zmodyfikowano wzory arkuszy ankiet. Pozytywnie należy ocenić podejmowanie działań doskonalących na poziomie Wydziału m.in. w zakresie wprowadzenia zmian w procedurze dotyczącej oceny efektów kształcenia (P-19) oraz przygotowania w roku akademickim nowej procedury (P-37a) w celu dostosowania programów studiów doktoranckich do regulacji określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 lipca 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych.

W ramach procesu doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale założono opracowanie łącznie 51 procedur (dotychczas opracowano 47). Należy podkreślić, że część z tych procedur odnosi się do zasad realizacji procesu kształcenia wynikających z innych dokumentów, nie zaś bezpośrednio do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia np. przyznawanie pomocy materialnej studentom i doktorantom, indywidualna organizacja zajęć, skreślenie z listy studentów/doktorantów, wznowienie studiów itp. W zakresie doskonalenia procesu zapewniania jakości kształcenia kluczowa, zgodnie z informacjami uzyskanymi podczas wizytacji, procedura odnosząca się do tego obszaru znajduje się obecnie w przygotowaniu (oznaczona w wykazie P-46 - Wdrażanie i doskonalenie Wydziałowego

Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia). Ze względu na obecny etap dojrzałości systemu wydaje się ona konieczna do zintensyfikowania i skoordynowania działań mających na celu kompleksową weryfikację efektywności w większości wdrożonych już rozwiązań.

Podsumowując, należy stwierdzić, że wewnętrzne akty prawne regulują kwestie zapewniania jakości kształcenia w obszarach działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w tym znacząco określają wykorzystywanie stosownych narzędzi do przeprowadzania badań. Ponadto są spójne i zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi. Zasadne jest jednak zwrócenie szczególnej uwagi na skromne wykorzystywanie dotychczas niektórych procedur wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia (np. hospitacje). Wydaje się również, że zasadne jest objęcie procedurami WSZJK studiów podyplomowych w większym zakresie niż dotychczas, gdyż stosownie do założeń wewnętrzny system powinien działać w ujęciu kompleksowym. Wskazane jest także dalsze inicjowanie działań potwierdzających prawidłowe oraz efektywne działanie mechanizmów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, wraz z ich doskonaleniem.

Należy przy tym zaznaczyć, że powyższa opinia dotyczy jedynie formalnego układu aktów prawnych i analizy dokonanej na podstawie udostępnionej dokumentacji, zaś możliwość praktycznej realizacji mechanizmów WSZJK oraz ocena skuteczności, dokonana została we wcześniejszej części raportu.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego⁴ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

W wyniku przeprowadzonej weryfikacji dokumentów stwierdza się, Wydział posiada wewnętrzne akty prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia (uchwały, decyzje, zarządzenia), dotyczące dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia, należy jednak zwrócić uwagę na sformułowane w powyższej części raportu uwagi i zalecenia, które świadczą o tym, iż obecny etap prowadzonych prac odzwierciedla proces doskonalenia narzędzi wykorzystywanych w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			
2	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
3	cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji			X		
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
5	przewodzenie badań naukowych		X			
6	współpraca krajowa i międzynarodowa			X		
7	system wsparcia studentów i doktorantów		X			

8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia			X		
---	---	--	--	----------	--	--

Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie ma pełne możliwości rozwoju dzięki posiadanej wysoko wykwalifikowanej i doświadczonej kadrze nauczycieli akademickich oraz dobrej infrastrukturze dydaktycznej. Strategia Wydziału, spójna ze strategią Uczelni, tworzy właściwą wizję jego dalszego rozwoju naukowego i dydaktycznego. Na podkreślenie zasługuje bardzo dobra współpraca Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym i zrozumienie jej znaczenia dla absolwentów szukających swojego miejsca na rynku pracy. Wydział sukcesywnie pogłębia swoje związki z otoczeniem poprzez praktyki i staże, udział przedstawicieli pracodawców w procesie dydaktycznym oraz prowadzenie prac inżynierskich i magisterskich „zamawianych” w porozumieniu z jednostkami gospodarczymi, instytucjami administracji rządowej i regionalnej czy organizacjami społecznymi. Analiza SWOT przedstawiona w Raporcie Samooceny wykazała, że Wydział prawidłowo identyfikuje swoje mocne i słabe strony. Wizytacja potwierdziła wszystkie określone przez jednostkę w przeprowadzonej analizie SWOT mocne strony Wydziału takie jak: atrakcyjna i zróżnicowana oferta edukacyjna, która jest dostosowywana do obecnych wymagań regionalnego rynku pracy; kształcenie wysokiej klasy specjalistów na zapotrzebowanie odpowiednich działów gospodarki, prowadzenie na wysokim poziomie studiów podyplomowych przy udziale pracodawców; sukcesywne rozwijanie współpracy z jednostkami branżowymi oraz naukowo-badawczymi krajowymi i zagranicznymi; dobra i owocna współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym mająca wpływ na osiągnięte efekty kształcenia oraz dostosowywanie kształcenia do polityki rozwoju regionu i kraju. Wizytacja potwierdziła również określone przez jednostkę większość słabych stron Wydziału do których należy słaba mobilność krajowa i zagraniczna zarówno pracowników jak i studentów, niewystarczająca aktywność w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych czy też brak prowadzenia przez władze Uczelni określonej i transparentnej polityki wynagradzania pracowników co w sposób zdecydowany pozytywnie wpłynęłoby na jakość kształcenia. Doskonalenia wymaga funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości

Kształcenia, którego struktura organizacyjna jest odpowiednia i przejrzysta, lecz system jest w dalszym ciągu w fazie wdrażania, częściowo jeszcze w fazie opracowywania i nie jest jeszcze systemem w pełni kompleksowym, ponieważ nie obejmuje w sposób satysfakcjonujący studiów doktoranckich i podyplomowych. Funkcjonujący na Wydziale system nie ma jeszcze zapisów i narzędzi nakazujących prowadzenie oceny efektywności kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, studiach doktoranckich i podyplomowych, a także przeprowadzania weryfikacji i oceny działań naprawczych. Intensyfikacji wymaga umiędzynarodowienie procesu kształcenia oraz zwiększenie efektywności prowadzonych studiów doktoranckich.

W odpowiedzi na raport Zespołu Oceniającego PKA Władze Wydziału przedstawiły wyjaśnienia oraz dodatkowe uzupełnienia i odniosły się do wszystkich uwag zawartych w raporcie z wizytacji (oceny instytucjonalnej). Odpowiedź na raport stanowi dokument obejmujący 22 strony maszynopisu oraz 19 załączników, które stanowią odpowiednie zarządzenia, protokoły, pisma udowadniające podjęte działania naprawcze pozwalające na wyeliminowanie stwierdzonych przez zespół wizytujący braków czy też nieprawidłowości.

W odpowiedzi na Raport zespołu wizytującego Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie Uczelnia przedstawiła obszernie wyjaśnienia dotyczące uwag zespołu odnośnie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (**kryterium 2**) oraz przepisów wewnętrznych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia (**kryterium 8**) na wizytowanym Wydziale.

W przedstawionych wyjaśnieniach wynika zrozumienie znaczenia i rangi Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz wola Wydziału do działania w kierunku doskonalenia Systemu. Bezpośrednio po wizytacji grupy ekspertów została uzupełniona obowiązująca procedura P-19 o wszystkie grupy interesariuszy wewnętrznych podlegających procesowi kształcenia na Wydziale, w tym słuchaczy studiów podyplomowych, tym samym zostało sformalizowane i uzupełnione narzędzie służące analizie uzyskiwanych efektów kształcenia prowadzonego przez Wydział na wszystkich stopniach (I, II, III oraz studiach podyplomowych). Ponadto uzupełniając procedurę P-41 dotyczącą doskonalenia programów kształcenia na studiach I, II i III stopnia oraz procedurę P-25 dotyczącą zgłaszania propozycji programowych został sformalizowany istniejący monitoring programów kształcenia. W dniu 2 lipca zostało wprowadzone Zarządzenie nr 3/2014 Dziekana Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie w sprawie zatwierdzenia ankiety ewaluacyjnej studenta i doktoranta na WNoŻiR ZUT w Szczecinie co tym samym generuje wyspecjalizowane narzędzie WSZJK, które będzie służyło do weryfikacji zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych.

Przedstawiono również dane dotyczące udziału interesariuszy zewnętrznych w określaniu i ocenie efektów kształcenia. Podjęto również działanie pozwalające na ocenę przez doktorantów jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Na stronie internetowej Wydziału została stworzona zakładka SYSTEM JAKOŚCI KSZTAŁCENIA, która zawiera uaktualniane na bieżąco informacje dotyczące wszystkich danych mających wpływ na jakość kształcenia co tym samym został spełniony wymóg publicznego dostępu i obiektywnie przedstawianych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów. Od roku akademickiego 2014/2015 na Uczelni będzie obowiązywał wdrażany obecnie elektroniczny system usprawniający proces kształcenia co tym samym pozwoli na efektywne monitorowanie funkcjonowania i kontroli efektywności stosowanych procedur WSZJK. **Na podstawie przedstawionych przez Uczelnię działań naprawczych dotyczących funkcjonowania na wizytowanym Wydziale Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia należy stwierdzić, że zostały uporządkowane i zweryfikowane procedury formalne i przepisy wewnętrzne zapewniające funkcjonowania WSZJK co tym samym pozwala na zmianę oceny kryterium 2 i 8 ze „znacząco” na „w pełni”.**

W odpowiedzi na Raport Zespołu Oceniającego Uczelnię nie przedstawiła wiarygodnych i skutecznych działań pozwalających na zmianę oceny kryterium 3. Realizowane programy prowadzonych studiów doktoranckich w dwóch dyscyplinach: *rybactwo* i *technologia żywności i żywienia* są identyczne i nie są zgodne z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych. (Dz. U. Nr 196, poz. 1169) oraz rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 lipca 2013 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach (poz 841) ponieważ brakuje w nich wystarczającej oferty zajęć fakultatywnych rozwijających umiejętności dydaktyczne oraz brakuje również wyceny ECTS dla seminarium prowadzonego z opiekunem naukowym, które jest realizowane w wymiarze 60 godzin. Nie opracowano również skutecznego programu naprawczego, który wyeliminowałby niską efektywność studiów doktoranckich prowadzonych na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa. Dlatego aktualnie brak jest podstaw do zmiany oceny kryterium 3. **Ocena końcowa kryterium ogólnego 3 pozostaje bez zmian – „znacząco”.**

Opracowanie programu naprawczego dotyczącego umiędzynarodowienia procesu kształcenia zarówno studentów I, II i III stopnia jak również kadry nauczycielskiej jest sprawą najbliższej przyszłości. Zgodnie z odpowiedzią władz Uczelni na Raport Zespołu Oceniającego w roku akademickim 2014/2015 zostaną opracowane skuteczniejsze narzędzia, które pozwolą na zwiększenie mobilności całej społeczności akademickiej Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Aktualnie brak jest podstaw do zmiany oceny kryterium 6. **Ocena końcowa kryterium ogólnego 6 pozostaje bez zmian – „znacząco”.**

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
8. przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia		X			

Przewodnicząca Zespołu Oceniającego:

prof. dr hab. Bożena Obmińska-Mrukowicz, członek PKA